This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

878
P98
M6

B 1,367,099

PUBLILII SYRI

MIMI

SENTENTIAE

RECENSUIT

GUILELMUS MEYER

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

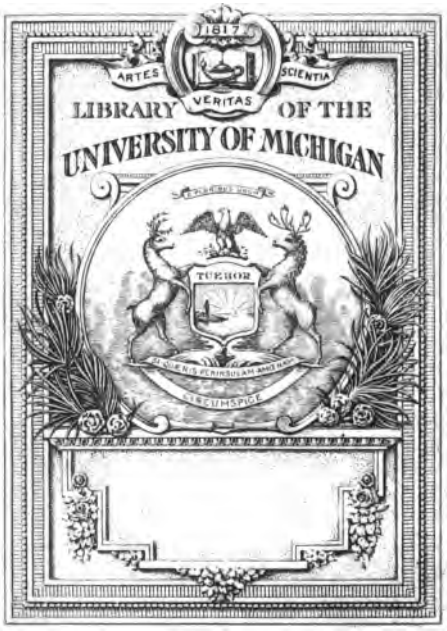
1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

878
P98
M6

Publilius Syrus

PUBLILII SYRI

MIMI

SENTENTIAE

RECENSUIT

GULIELMUS MEYER

SPIRENSIS

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCCLXXX

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Ref. - St.
Harr.
12-4-30
22532

GUILELMO CHRIST

SACRUM

0/2 - 3-30 Murby

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Ref. - St.
Harr.
12-4-30
22532

GUILELMO CHRIST

SACRUM

©12-3-30 Dupy

Testimonia de Publilio Syro.

Cicero, *in epistola ad Cornificium sub finem anni u. c.* 708 *data* (12, 18, 2 *ed. Wesenberg*): Equidem sic iam obdurui, ut ludis Caesaris nostri animo aequissimo uiderem T. Plancum, audirem Laberii et Publilii*) (*codex* Publii) poemata. nihil mihi tam deesse scito quam quicum haec familiariter docteque rideam.

Idem in epistola ad Atticum a. d. VI. *Idus Apriles a. u. c.* 710 *data* (14, 2): Duas a te accepi epistolas heri. ex priore theatrum Publiliumque cognoui: bona signa consentientis multitudinis; plausus uero L. Cassio datus etiam facetus mihi quidem uisus est. *In fine epistolae* 14, 3: Tu si quid *πραγματικὸν* habes, scribes; sin minus, populi *ἐπισημασίαν* et mimorum dicta perscribito.

Seneca, *Controuersiae* VII, 2, 14 (p. 202, 21 *Bursian*) Et Murredius non est passus hanc controuersiam transire sine aliqua stuporis sui nota. descripsit enim ferentem caput et manum Ciceronis Popillium et Publilianum (*non sententiam Publilii, sed similem genere dicendi,* cf. VII, 3, 8) dedit: Popilli, quanto aliter reus Ciceronis tenebas manum eius?

VII, 3, 8 (p. 205, 29) Murredius pro cetero suo stupore dixit medicamentum se parasse ad somnum, quia adsiduae sollicitudines uigiliarum sibi [fecerint] consuetudinem. usus colore est et Publilianam sententiam dedit: abdicationes, inquit, suas ueneno diluit; et iterum: mortem, inquit, meam effudit. Memini nos, cum loqueremur (memini Oscum, cum loqueretur *Kiessling*) de hoc genere sententiarum, quo infecta iam erant adulescentulorum omnium ingenia, queri de Publilio, quasi ille iam hanc insaniam introduxisset. Cassius Seuerus, summus Publili amator, aiebat non illius hoc uitium esse, set eorum, qui illum ex parte qua transire deberent, imitarentur, [non imitarentur] quae apud eum melius essent dicta quam apud quemquam comicum tragicumque aut Romanum aut Graecum; ut illum uersum quo aiebat unum uersum

*) Nomen '*Publilii*', non '*Publii*' post Silligium (ad Plin. hist. nat. 35 § 199) probauit Woelfflin Philolog. 22 (1865) p. 439 et p. 3. 4 editionis.

inueniri non posse meliorem: 'Tam dest auaro quod habet quam quod non habet', et illum de eadem re dictum 'Desunt luxuriae multa, auaritiae omnia', ut illos uersus qui huic quoque ter abdicato possent conuenire 'O uita misero longa, felici breuis' et plurimos deinceps uersus referebat Publili disertissimos. deinde auctorem huius uiti quod ex captione unius uerbi plura significantis nascitur aiebat Pomponium Atellanarum scriptorem fuisse, a quo primum ad Laberium transisse hoc studium imitandi, deinde ad Ciceronem, qui illud ad uirtutem transtulisset (transtulissent *ed. Kiessling*). nam ut transeam innumerabilia quae Cicero in orationibus aut in sermone dixit et nota ut non referam a Laberio dicta, cum mimi eius quidquid modo tolerabile habent tale habeant *.. Ab his huius studii diffusa est in plures imitatio.

Controu. VII, 4, 8 (p. 211, 24 *Burs.*) In hac controuersia Publilianam (Publianam *codd.*) sententiam dedit Festus quidam rhetor .. Fuit autem Festi sententia: captus est, inquit pater. si te capti mouent, et haec capta est. et quasi non intellexissemus ait: an nescitis dici 'captos luminibus'?

Seneca *Epist. moral.* 8, 8. 9: Quantum disertissimorum uersuum inter mimos iacet! quam multa Publilii (Publii *cod.*) non excalceatis, sed cothurnatis dicenda sunt! unum uersum eius, qui ad philosophiam pertinet et ad hanc partem, quae modo fuit in manibus, referam, quo negat fortuita in nostro habenda: (A 1) 'Alienum est omne, quicquid optando euenit'.

(*Epistola* 94, 28 Numquid rationem exiges, cum tibi aliquis hos dixerit uersus? I 21 'Iniuriarum remedium est obliuio'. Audentes fortuna iuuat. *etc.* — 94, 43 Quis negauerit feriri quibusdam praeceptis efficaciter etiam imperitissimos? uelut his breuissimis uocibus, sed multum habentibus ponderis: Nihil nimis. Auarus animus nullo satiatur lucro. (A 2) Ab alio exspectes, alteri quod feceris.)

Epistola 108, 8. 9: Non uides quemadmodum theatra consonent, quotiens aliqua dicta sunt, quae publice adgnoscimus et consensu uera esse testamur? (I 7) 'Desunt inopiae multa, auaritiae omnia'. (I 5) 'In nullum auarus bonus est, in se pessimus'. ad hos uersus ille sordidissimus plaudit et uitiis suis fieri conuicium gaudet. .. § 11 magis feriuntur animi, cum carmina eiusmodi dicta sunt: (I 56) 'Is minimo eget mortalis qui minimum cupit.' 'Quod uult, habet, qui uelle, quod satis est, potest.'

Seneca, *Dialogus de tranquillitate animi* 11, 8: Numquam me in bona (sententia) mali pudebit auctoris. Publilius, tragicis comicisque uehementior ingeniis, quotiens mimicas ineptias et uerba ad summam caueam spectantia reliquit, inter multa alia cothurno, non tantum sipario fortiora, et hoc ait: (C 34) 'Cuiuis potest accidere quod cuiquam potest'. — *Dialogus ad Marciam de*

consolatione 9, 5 Egregium uersum et dignum, qui non e pulpito exiret: Cuiuis potest accidere quod cuiquam potest!

Suetonii (*Reliquiae ed. Reifferscheid* 1860 *p.* 40) = Hieronymi *Chron. Olymp.* 184, 2: Publilius (Publius *codd.*) mimographus natione Syrus Romae scenam tenet (a. 711).

Plinii Secundi *hist. natur.* 8, 77 (209 *de sue*) Neque alio ex animali numerosior materia ganeae. quinquaginta prope sapores, cum ceteris singuli. hinc censoriarum legum paginae interdictaque cenis abdomina, glandia, testiculi, uuluae, sincipita uerrina, ut tamen Publilii mimorum poetae cena, postquam seruitutem exuerat, nulla memoretur sine abdomine, etiam uocabulo suminis ab eo inposito.

35, 58 (199) Alia creta argentaria appellatur nitorem argento reddens. est et uilissima, qua circum praeducere ad uictoriae notam pedesque uenalium trans maria aduectorum denotare instituerunt maiores talemque Publilium Antiochium (lochium *codd.*) mimicae scaenae conditorem et astrologiae consobrinum eius Manilium Antiochum, item grammaticae Staberium Erotem eadem naue aduectos uidere proaui. sed quid hos referat aliquis literarum honore commendatos?

Gellii *Noctium Atticarum libri* 8 *capitis* 15 *amissi summarium*: Quibus modis ignominiatus tractatusque sit a C. Caesare Laberius poeta: atque inibi appositi uersus super eadem re eiusdem Laberii. *Quae perierunt in libro Gellii, seruauit Macrobius.*

Gellius 17, 14 *Sententiae ex* Publilii *mimis selectae lepidiores.* Publilius mimos scriptitauit dignusque habitus est, qui suppar Laberio iudicaretur. C. autem Caesarem ita Laberii maledicentia et arrogantia offendebat, ut acceptiores et probatiores sibi esse Publilii quam Laberii mimos praedicaret. huius Publilii sententiae feruntur pleraeque lepidae et ad communem sermonum usum commendatissimae. ex quibus sunt istae singulis uersibus circumscriptae, quas libitum hercle est adscribere: *sequuntur uersus* M 54. B 12. F 11. C 46. C 17. F 28. H 19. F 13. I 63. 16. V 16. N 7. 40. P 20.

Macrobius Saturnaliorum II, 7, 1 Sed quia .. Laberii fecimus mentionem, si aliqua huius atque Publilii dicta referemus, uidebimur et adhibendi conuiuio mimos uitasse lasciuiam et tamen celebritatem, quam cum adsunt illi excitare pollicentur, imitari. (§ 2) Laberium asperae libertatis equitem Romanum Caesar quingentis milibus inuitauit ut prodiret in scaenam et ipse ageret mimos quos scriptitabat. sed potestas non solum si inuitet sed etiam si supplicet cogit, unde se et Laberius a Caesare coactum in prologo testatur his uersibus ... (§ 4) in ipsa quoque actione subinde se, qua poterat, ulciscebatur inducto habitu Syri, qui uelut flagris caesus praeripientique similis exclamabat 'porro Quirites

libertatem perdimus' et paulo post adiecit 'necesse est multos timeat quem multi timent', (§ 5) quo dicto uniuersitas populi ad solum Caesarem oculos et ora conuertit, notantes impotentiam eius hac dicacitate lapidatam. ob haec in Publilium uertit fauorem. (§ 6) is Publilius natione Syrus cum puer ad patronum domini esset adductus, promeruit eum non minus salibus et ingenio quam forma. nam forte cum ille seruum suum hydropicum iacentem in area uidisset increpuissetque quid in sole faceret respondit 'aquam calefacit'. ioculari deinde super cena exorta quaestione quodnam esset molestum otium aliud alio opinante ille 'podagrici pedes' dixit. (§ 7) Ob haec et alia manumissus et maiore cura eruditus, cum mimos componeret ingentique adsensu in Italiae oppidis agere coepisset, productus Romae per Caesaris ludos, omnes qui tunc scripta et operas suas in scaenam locauerant prouocauit ut singuli secum posita in uicem materia pro tempore contenderent. nec ullo recusante superauit omnes, in quis et Laberium. (§ 8) unde Caesar adridens hoc modo pronuntiauit 'fauente tibi me uictus es, Laberi, a Syro' statimque Publilio palmam et Laberio anulum aureum cum quingentis sestertiis dedit. tunc Publilius ad Laberium recedentem ait 'quicum contendisti scriptor, hunc spectator subleua..'. (§ 10) Publilii autem sententiae feruntur lepidae et ad communem usum adcommodatissimae, ex quibus has fere memini singulis uersibus circumscriptas B 12. F 11. C 46. 17. F 28. H 19. F 13. I 63. N 40. P 20. I 16. V 16. N 7.

Hieronymus *epist. ad Laetam* 107 (I 679 Vall.): Legi quondam in scholis puer (A 52) 'aegre reprendas quod sinas consuescere'.

Cum cetera fragmenta a Ribbeckio (*Comic. fragm.* 2. *ed. p.* 303—305) *ex* Prisciano, *ex* Nonio, *ex* Isidoro *allata num Publilii Syri sint incertum est, tum illa quae* Petronius *affert* (§ 55 'rogo, inquit, magister, quid putas inter Ciceronem et Publilium interesse? ego alterum puto disertiorem fuisse, alterum honestiorem. quid enim his melius dici potest: Luxuriae rictu Martis marcent moenia' *et qui sequuntur* 15 *uersus*) *differunt a simplici et puro genere dicendi, quod in sententiis est.*

De collectionibus sententiarum Publilianarum.

Gellius Noct. Attic. 17, 14 = Macrobius Saturn. 2, 7, 10: 'Publilii sententiae feruntur pleraeque (*om. Macrob.*) lepidae et ad communem sermonum (*om. Macrob.*) usum commendatissimae (adcommodatissimae *Macr.*): ex quibus sunt istae singulis uersibus circumscriptae, quas libitum hercle est adscribere' ('ex quibus has fere memini singulis uersibus circumscriptas' *Macr.*): M 54. B 12. F 11. C 46. 17. F 28. H 19. F 13. I 63. 16. V 16. N 7. 40. P 20. In Macrobii libris deest M 54 et transpositi sunt uersus I 63. N 40. P 20. I 16. V 16. N 7.

O Collectio Veronensis.

Codex Capituli Veronensis 168 (155) membr. in 4°. anno 1329 scriptus, 27 foliorum (*O*): continet 'Flores moralium autoritatum'; qua in collectione sententiis alibi obuiis admixti sunt cum loci epistolae Ciceronis ad Brutum et Catulli paulo ante Veronae reperti (confer Detlefsen in annalibus Jahnii 1863 p. 552) tum Publilii hi 60 uersus sub his titulis: Publius F 32 — Publius E 4 — Ex sententiis Publii F 14 — Publius N 2. O 15 — Publius T 6 — Ex sententiis Publii D 11 — Publius D 17 — Publius Syrus P 43. 53. S 7. 12. T 4. Q 72 — Publius M 70 — Publius E 22 — Ex sententiis Publii V 32 — Ex sententiis Publii A 52 — Publius P 40. Q 73. C 2 — Publius C 31. D 22 — Publius mimus M 54. C 25. H 27 — Publius S 42. Q 49 — Publius I 55 — Publius I 21 — De sententiis Publii E 10. V 16. I 50. M 2 — V 10 — Publius V 30 — Publius V 33 — Ex sententiis Publii T 7. F 9 — Publius G 1. H

7. I 28. S 31 — Publius E 21 — Publius E 18. P 54 — Publius M 71. C 45. P 55. S 22 — Publius V 34 — Publius A 2. L 12 — Ex sententiis Publii O 6. R 11 — Plubius N 40 — Publius S 49 — Ex sententiis Publii F 33 — Publius Syrus V 8 — Ex sententiis Publii A 53. — Quorum uersuum 44 in aliis collectionibus recurrunt, 16 hac sola traditi sunt. Hos 16 uersus primus edere mihi uisus sum, sed iam Scipionem Maffei in 'Trattato de' teatri antichi e moderni Veronae a. 1754 p. 119' duodecim — non sine erroribus — edidisse Gustauus Loewe amicissimus me docuit.

Itaque uerisimile est collectionem amplissimam, ex qua hi 60 uersus excerpti sunt, uersus secundum ordinem literarum dispositos exhibuisse (cf. P 43. 53. S 7. 12. T 4. — G 1. H 7. I 28. S 31), tum prae se tulisse titulum PUBLILII SYRI MIMI SENTENTIAE, uerba denique poetae satis emendate tradidisse. Talem codicem non potui inuestigare; quisquis inueniet optime de Publilio restituendo merebitur.

De codice Veronensi disputaui et uersus excerptos edidi in 'Sammlungen' pag. 3. 48—52. 61—66. Lectionibus codicis apposui numeros folii et columnae.

Σ Collectio quam uocaui Senecae.

Collectio, cui inscriptum esse solet Senecae sententiae uel Senecae prouerbia, nonnullis antiquis et multis recentibus codicibus et editionibus saec. XV. et XVI. tradita, continet 265 uersus incipientes a literis A ... N; (159 uersus sola seruauit); his uersibus 149 sententiae pedestri oratione scriptae incipientes a literis N ... Z subiunctae sunt. Omnes codices apparet fluxisse ex illo, in quo mutila collectio uersuum prosaicis sententiis sumptis ex libello de moribus (cf. Woelfflini ed. Publ. p. 136 et programma 'L. Ann. Senecae Monita', Erlang. a. 1878) suppleta erat. Hoc exemplar iam multis locis deprauatum fuisse docent multi errores omnibus codicibus collectionis *Σ* communes.

Ut codices *antiqui* P^a. P^b. *R. B. A* saepe rectas lectiones exhibent, ubi recentiores falsas, ita multi uersus, qui non nisi in *recentioribus* codicibus aut omnibus aut nonnullis emendate

leguntur, hos codices docent non recte uulgo contemni atque non ex *PRBA*, sed ex alio codice antiquo aliquotiens emendatiore fluxisse. Eminent lectiones aliquot codicis Parisiensis 8049 (*C*) et nonnullae similium codicum Monacensium 484 (*S*) et 23474 (*Z*). Eae partes collectionis Ψ (in codicibus *FV*), quae ex collectione Σ descriptae sunt, ex codice recentioribus simili fluxerunt; tres enim uersus I 15. 34. L 9, qui in collectione Ψ emendatius quam in omnibus codicibus collectionis Σ leguntur, ab eo, qui collectionem Ψ composuit, ex collectione Π correctos esse, cum alia tum uerba 'quod uidet' I 34 non suo loco inserta probant.

Ut id quod ualde optes codicum recentiorum fons antiquus facilius possit inuestigari, aliquot Monacensium et Vindobonensium codicum recentiorum lectiones subscribo.*) Quo fonte inuestigato lectiones codicum *FVCSZ* omitti poterunt.

---

*) Lectiones codicum Vindobonensium I. Huemer Vindobonensis summa humanitate et liberalitate mecum communicauit. A 18 elabi *C* (*H*): sed elabi *ceteri* B 7 (50) Bis emori est *Bamberg. Monac.* 3523. 5415. 9809. *Vindob.* 56. 901. 3134. *Bentl. ex codd.*, bis enim mori est *PRAFS. Monac.* 4789. *Vind.* 4287, b. enim est m. *Inc.*, b. mori est *VCZ. Vind.* 2205 B 12 (55) accepit *Gellius Macrob. Bamb. Mon.* 3523. *Vind.* 56. 3134. 4287. *Inc.*: accipit *PRAFV Mon.* 4789. 5415. 9809. *Vind.* 901. 2205 C 2 (86) Crudelis est in re aduersa *S* (*OM TH*): cr. et in r. adu. *Vind.* 2205, cr. in re adu. est *C Erasm.*, est *om. cett.* C 5 (89) aeger facit: facit aeger *RCS Vind.* 4287. *Inc.*, facit *PBAFV etc.* D 2 (123) Damnare est obi. *C. Mon.* 5415. 9809. *Vind.* 56. 3134. 3150. *Inc.*: est *om. cett.* D 10 (132) Deliberandum est diu quidq. *SZ Vind.* 901. 4287. *Inc.* D 7 (129) quo *FCSZ Bamb. Inc. etc.*: quod *PRBA* E 12 (158) patitur *CS. Fabricii codex*: pati est *cett.* F 16 in animam *S* (*recte?*): unanima *cett.* abiit *CS Vind.* 3134. 4287. *Inc.*: abit *F Bamb. Mon.* 3523. *Vind.* 901, habet *PRBA. Mon.* 5415. 9809. *Vind.* 56. 3150 H 7 (209) non possis queri (*O*) *B m.* 2. *Z Vind.* 2205. *Inc.*, n. possit qu. *Mon.* 4789. *Vind.* 4287, n. possit conqueri *Mon.* 9809. 5415. *Vind.* 56. 3150, non conpossit qu. *PRA*, nequeas queri *CS*, non possit credi *Bamb. Mon.* 3523. *Vind.* 901 H 17 (219) seruit (*H*) *CS Vind.* 901. 4287. *Inc.*: seruiet *PRBAF cett.* H 19 (221) Heredis fletus *Gellius Macrob. C. par. Bamb. S.*: heredis fictus *Mon.* 3523. 5415. 9809. *Vind.* 56. 901. 3134. 3150, heres fictus *PRBAF Vind.* 4287. *Inc.* I 9 (238) Inuitat (*HT*) *C Erasm.*: in se uitat *PRBAF cett.* I 16 (245) hunc inimicum putes *Gellius Macrob. Z Mon.* 5415 (nunc 3523 *Bamb.*). *Vind.*

$P^a + P^b = P$

P^a cod. lat. Paris. 2676 saec. X/XI. fol. 127 INCIPIUNT SENTENTIAE SENECAE PHYLOSOPHI; ipse contuli. Codex simillimus est sequenti.

P^b cod. lat. Paris. 7641 saec. X. fol. 81 b INCIPIUNT SENTENTIAE SENECE XLVI. Ex alio optimo codice lectiones adscriptae sunt ad C 7. D 4. M 28. Ipse contuli.

R codex Rheinaugiensis no. 95, Turici (Cantonsbibliothek) conseruatus saec. X. p. 91 ANNEI SENECAE PROVERBIA. Ipse contuli.

B codex Basiliensis, olim K. III. 34, nunc A. N. IV. 11, saec. X, sine inscriptione, in fine lacer; (L 5 ultimus uersus est); edidit Orelli in 'Phaedri fabulae nouae XXII' Turici 1832 p. 37—48.

A codex Vindobonensis 969 saec. X. fol. 62 ANNEI SENECAE PROUERBIA. Etiam huius codicis lectiones I. Huemer egregia liberalitate exscripsit.

E codex Paris. 6085 saec. X. fol. 94, sine inscriptione exhibet uersus excerptos; ipse contuli, sed lectiones et huius et sequentis codicis, cum nihil noui afferant, omisi.

Vat. codex Vaticanus lat. 1783 saec. XI. fol. 139 b, 'ANNII SENECE PROUERBIA INCIPIVNT'; exhibet uersus excerptos; ipse contuli, sed lectiones non adscripsi.

De codicibus *F*, Monacensi 6292 saec. XI. fol. 143, et *V*, Vindobonensi 299 (368) saec. XII. fol. 91, confer ea, quae de collectione Ψ exponam.

C codex Paris. 8049 saec. XIV. fol. 30—45 continet collectionem sententiarum, cui sine titulis uersus Publiliani immixti sunt. Ipse contuli; cf. 'Sammlungen' p. 9. 55—57.

S codex Monacensis 484, olim 'liber doctoris Hartmanni Schedel de Nuremberga', chart. saec. XV. fol. 1 'Prouerbia uenerabilis Senece'. Hic codex ad similem fontem ad quem codex *C* referendus est; cf. ordinem uersuum sub litera *B*. Contuli ipse.

---

56. 3134. 3150 (*F*): hunc *om. S Vind.* 901. 2205. 4287, hunc non in. p. *PRBA* M 4 (312) mala *C Erasm.*: mali *cett.* M (6) 314 est tacere *CSZ Erasm.*: est a rege *Inc.*, est agere *PRA cett.* N 4 (380) perit ruina α *Erasm.*: ruina perit *CS*, r. perit uir *uel* r. peritur *cett.*

Z cod. Monac. 23474 membr. saec. XIV. fol. 1. 2 'Prouerbia Senece'. Codices *C. S. Z* uersus excerptos continent.

Ottoh in Libro prouerbiorum a. 1062—1066 Fuldae composito (codex monac. 14490 autographus est; ed. Pez thesaur. anecdot. 3, 2 p. 485; Migne Curs. patrol. tom. 90 p. 1089) inseruit pauca 'Senecae prouerbia' A 23. T 3. A 32. B. 27. 1. E 4. G 4. I 14. 6. 7. 24. L 6. M 9. 31. N. 2. 7.

De collectione Σ disputaui in 'Sammlungen' p. 4. 7—12. (17. 18. 26. 27. 34. 40. 55—57); codicibus *A. S. Z* antehac non sum usus.

Π Collectio quam uocaui Palatinam

excerpta est ex eadem ampliore collectione ex qua Σ, cum uersus utrique collectioni communes eodem ordine positi sint. Integrum exemplar collectionis Π, quae plus quam 450 uersus (quorum 325 sola seruauerat) secundum primam literam ordinatos continuit, non superest.

Fragmentum, exhibens integros ordines uersuum a literis A ... I incipientium, seruatum est in codice olim Heidelbergensi (*H*), quem iam Gruterus inspexerat, ego Romae inueni. Integri ordines O .. V et maior pars ordinis N in collectionem Ψ transcripti sunt; in eadem transcripti leguntur ordinum A .. M et ordinis N ineuntis ei uersus, qui in collectione Π exstabant, in Σ non exstant. Itaque seruati sunt integri ordines A .. I, O .. V et posterior pars ordinis N, tum uersus in ordinibus L et M et in ineunte ordine N collectioni Π proprii; ignoramus tantummodo qui uersus in ordinibus L et M et N collectionibus Π et Σ communes fuerint et quomodo cum uersibus collectioni Π propriis fuerint coniuncti.

Cum uersus A 2 Seneca Saluianus collectiones ΣΟΦ lectionem 'Ab alio expectes' praebeant, at codex *H* et inscriptio (Gruter 928, 9) 'Ab alio speres', uerisimile fit, antequam inscriptio illa insculperetur, collectionem Π ex communi fonte collectionum Π et Σ excerptam fuisse.

H codex olim Heidelbergensis (S. Nazarii), nunc Palatino-Vaticanus latin. no. 239 in 2^0. min. saec. X—XI. 21 folio-

rum, fol. 3^b sine inscriptione exhibet fragmentum collectionis Π, quod edidi in 'Sammlungen' p. 57—61. Verba poetae hoc codice non male tradita sunt; at in ordine H uersus 'homo malus cum se simulat bonum tunc est pessimus' fictus est ex uero 'Malus bonum ubi se simulat tunc est pessimus'; item in codicem H intrusa est sententia 'Gemitus dolorem magis significat quem uindicat', quae cum non suppleta sit in collectione Ψ, uidetur non fuisse in ipsa collectione Π et omnino delenda esse.

De collectione Π, cuius integrum exemplar ut inueniatur ualde optandum est, et de codice H disputaui in 'Sammlungen' p. 4. 5. 15—31. 57.

Ψ Collectio quam Frisingensem uocaui

cuius imaginem Woelfflinus typis expressit, ex collectionibus Π et Σ hoc modo commixta est: Quidam, cui utriusque collectionis Σ et Π exemplum ad manus erat, singulos ordines collectionis Σ describebat descriptosque cum collectione Π conferebat et, quae noua in Π reperiebat, in fine singulorum ordinum collectionis Σ addebat. Itaque in ordinibus A . . M collectionis Ψ praecedunt uersus collectionis Σ omnes, sequuntur uersus, qui sunt in Π, non sunt in Σ; in ordine N praecedunt 10 uersus et sententiae pedestres collectionis Σ, sequuntur uersus fere omnes collectionis Π; in ordinibus O . . V (Z) praecedunt sententiae prosaicae collectionis Σ, sequuntur integri uersuum ordines collectionis Π.

Ita collectio Ψ complectitur 649 uersus (265 collectionis Σ et 384 collectionis Π) et 149 sententias prosaicas collectionis Σ. Versus 308 sola collectione Ψ seruati sunt.

Qui collectionem Ψ composuit, deteriore codice collectionis Σ, meliore collectionis Π usus est, nonnullos uersus erroribus aut interpolationibus deprauauit, uersus I 15. 34. L 9 collectionis Σ ex codice collectionis Π uidetur correxisse.

Collectio Ψ integra seruata est in codice F, initium in codice V, excerpta in uariis codicibus.

F codex olim Frisingensis, nunc Monacensis latin. 6292

saec. XI. fol. 143, quo primus usus est editor Ingolstadiensis (Jacobus Gretser?) a. 1600, deinde Gruter et Woelfflin. Contuli ipse.

V codex Vindobonensis 299 (olim 368) saec. XII. fol. 91, deficit in uersu C 36. Fragmentum typis descripsit C. Schenkl, Sitzungsber. der Wiener Akad. 1864 Oct.

Excerpta habent:

ψ codex lat. Monac. 17210 (Scheftlarn 210) membr. 4°. saec. XIII. fol. 70, 4 — 73, 4. 'Item sententie Senece'. Versus secundum alphabetum dispositi sunt. Praeter 34 uersus ex *Σ* haustos continet 123 ex *Π* haustos, quorum (123) lectiones discrepantes exscripsi.

Bart. Fratris Bartholomaei da San Concordio libro 'Ammaestramenti degli Antichi' addita est in appendice (Giunta) uersio Itala collectionis *ψ*, paucis locis discrepans.

π codex Vaticanus Reginae lat. 1896 in 2°. saec. XIII. (Petauii), fol. 122 continet sine titulo fragmentum collectionis ex Ψ excerptae, quod 56 uersus ordinum P . . V secundum primam literam dispositos exhibet. Cum et in *ψ* et in *π* nonnullis ordinibus post uersus iterum sententiae prosaicae eaedem additae sint, utraque excerpta ex eodem fonte fluxisse apparet. Omnes lectiones adposui.

α Albertanus Brixiensis causidicus libris a. 1235—1250 scriptis (Consolationis et consilii: ed. Hauniae 1873; de doctrina dicendi et tacendi, de amore et dilectione dei et proximi, sermones: cod. lat. monac. 14230) sub uariis titulis (Seneca, Sapiens, Philosophus, Dicitur *etc.*) 69 uersus ex *Σ*, 75 ex *Π* haustos inseruit; multi uersus saepius citantur. Lectiones 75 uersuum ex *Π* haustorum adscripsi omnes.*)

κ codex lat. Monac. 7977 (Kaisersheim 77) membr. 4°. saec. XIII. fol. 147—161 'Prouerbia philosophorum' continet, quibus inde a folio 153, 3 uersus 87 hausti ex *Σ* et 49 ex *Π* inserti sunt. Versuum 49 lectiones notaui.

σ codex lat. Monac. 17210 membr. saec. XIII. (cf. *ψ*) continet fol. 63, 4 — 70, 4 'Sententias Senecae', cui collectioni

*) Excerpta ex *α* (Albertano) inuenias in codice lat. monac. 19653 fol. 41.

inde a folio 67, 3 inserti sunt 20 uersus ex Σ et 51 ex Π hausti. Versuum 51 lectiones adscripsi.

par. (Woelfflin π). codex Paris. lat. 8027 membr. saec. XIV. continet Senecae librum prouerbiorum (Σ), cuius in fine additi sunt uersus Q 42 et decem ordinis V.

De collectione Ψ disputaui in 'Sammlungen' p. 1. 4. 5. 13—31.

Z Collectio quam uocaui Turicensem

continet 133 uersus secundum primam literam ordinatos (at series uersuum differt ab Π et Σ), quorum 50 hac sola collectione traditi sunt, et admixtas tres sententias Christianas (post M 69. R 16. V 28 in *T*) et uersum Terentianum (Andr. 940 post D 27 in *M*).

Singulare est quod huic collectioni accidit. Plurimorum enim uersuum uerba ita mutata uel interpolata sunt, ut saepe poetae uerba uix possint agnosci; e. gr. B 29 'Bene perdit nummos iudici cum dat nocens' ita mutatus est: 'Bene pendet sumptum qui dispersit in iudicio nocens'. Itaque nonnulli uersus huic collectioni proprii uix poterunt restitui.

Primus Caspar Orelli ordines C...V ex *T* edidit, quem Ribbeck et Woelfflinus in appendice secuti sunt; (aliquot uersus emendauit M. Haupt, Philolog. I p. 664). Codice *M* reperto totam collectionem ipse edidi (Sitzungsber. d. Akad. in München 1872, II); secuti sunt Spengel in appendice et Ribbeck Comici ed. II praef. pag. CXXXIII. Iterum de collectione *Z* disputaui in 'Sammlungen' p. 1. 4. 32—35. 51.

M codex lat. monac. 6369, olim Frisingensis, saec. XI. fol. 63 continet sub titulo 'INCIPIVNT SENTENTIAE PHYLOSOPHORVM' ordines A. B. C. D et E 11.

T codex Turicensis (Stadtbibliothek) C 78 (451) saec. X. fol. 157 continet sine titulo ordines C...V, quos typis descripsit C. Orelli 'Phaedri fabulae nouae XXXII'. Turici 1832 p. 48—59. Ipse contuli.

Φ, φ Collectio sub nomine Caecilii Balbi edita.

Huic collectioni ab Woelfflino a. 1855 editae, — quam collectionis graecarum sententiarum uersionem latinam esse ego ('Sammlungen' p. 45) statui, Ios. Scheibmaier (in dissertatione inaugur. monac. 'de sententiis quas dicunt Caecilii Balbi' 1879) probauit —, praeter 17 uersus Publilianos, qui alibi occurrunt, insertos esse nonnullos uersus Publilianos, qui alibi non sunt seruati, certum est; sed quatuor tantum uersus (A 54. G 12. M 72. V 35) Publilianis addere ausus sum.

Ratio huius editionis.

Collectionibus *Π*, (mutila) *Σ*, (*Ψ*), *Z*, *O*, *Φφ* et libro Gellii traditi sunt uersus Publiliani 726, scilicet 160 *Σ*. 326 *Π*. 50 *Z*. 16 *O*. 50 *ΣΠ*. 26 *ΣZ*. 6 *ΣO*. 2 *ΣΦ*. 25 *ΠZ*. 19 *ΠO*. 9 *ΠΦ*. 5 *ZO*. 2 *ZΦ*. 1 *OΦ*. 13 *ΣΠZ*. 1 *ΣΠO*. 2 *ΣZO*. 1 *ΣZΦ*. 5 *ΠZO*. 1 *ΠZΦ*. 2 *ΣΠZO*. 1 *ΣΠOΦ*. 1 *ΣΠZOΦ*. 1 (C 46) a Gellio. 1 (A 52) *O* et ab Hieronymo. His 726 uersibus addidi 4 ex *Φφ* (A 54. G 12. M 72. V 35), tres ex Senecae epistolis (A 55. N 61. Q 74), 1 ex Porphyrione (A 56).

Si ratio habetur, quot uersus singulae collectiones seruauerint, illam collectionem, ex qua superstites fluxerunt cui exemplar ab auctore collectionis Veronensis *O* excerptum proximum fuisse uidetur, plus quam mille uersus iambicos senarios et trochaicos tetrametros continuisse concludas, ita ut fere tertia pars illius collectionis perierit.

Ego ut et illam collectionem adhuc non repertam, quantum fieri posset restituerem et exprimerem quam uerissimam formam collectionum superstitum, in singulis ordinibus praeposui uersus collectionis *Σ* omnes et subiunxi collectionis *Π* eos uersus, qui in *Σ* non sunt, secutus in hac re eum qui collectionem *Ψ* ex collectionibus *Σ* et *Π* commiscuit atque Woelfflinum; addidi collectionis *Z* uersus, qui non sunt in *Σ* aut in *Π*, deinde collectionis *O* uersus, qui non sunt in *Σ* aut in *Π* aut in *Z*; paucos, qui Publilii esse uidebantur, addidi ex collectione *Φφ* ex epistolis Senecae ex Porphyrione.

De editionibus Publilii.

Prima aetate (saec. XV. — *Inc.* — et saec. XVI.) collectio Σ saepissime typis uulgabatur. Primum ei inscriptum erat 'Prouerbia Senecae secundum ordinem alphabeti'; tum Erasmus (Londini a. 1514) ex Gellio nomen Publii Syri et paucos uersus addidit, nomen Senecae et sententias prosaicas abiecit; deinde Henr. Panthaleon (Catonis disticha moralia etc. Basileae a. 1544) sententias prosaicas iterum adiecit. Ipse et Fabricius (in Elegantiis e Plauto ac Terentio collectis) paucos uersus e codicibus emendarunt, paucos ab Erasmo omissos suppleuerunt. Panthaleon, Fabricius, Pithoeus (Epigrammata et poematia uetera a. 1590) sententias pedestres, quas commixtas cum uersibus Publilianis inuenerunt, in formam uersuum redigere et pro Publilianis habere coeperunt.

Codice Frisingensi (F) collectionis Ψ inuento orta est editionum Publilianarum aetas altera. Tomo secundo Mureti orationum .. Ingolstadii a. 1600 edito addidit professor Ingolstadiensis, quem Iacobum Gretserum fuisse mihi persuasum est, Publilii uersus ex codice Frisingensi auctos. Deinde Ianus Gruter a. 1604 edidit 'P. Syri mimi ac L. Annaei Senecae forsan et aliorum sententias singulares'. Quamquam codicem Heidelbergensem (H) collectionis Π, codicem Frisingensem (F) collectionis Ψ, nonnullos codices collectionis Σ ante oculos habuerat, tamen quae ratio inter uarias collectiones intercederet non perspexit, sed quod Gretserus fecerat omnes sententias ordine alphabetico disposuit; tum et ipse plurimas sententias prosaicas in uersuum formam redegit. Qui saeculis XVII., XVIII., XIX. secuti sunt, alii codices collectionis Σ inspexerunt, ut Bentleius, qui paucis uersibus emendatis plerosque uersus collectionis Π (Ψ) proprios damnauit, alii quam plurimos uersus congerere conati sunt, ut Bothe, qui (in Poetis scenicis latinis) 1020, et Curti (Publio Siro. Milano 1872), qui 1359 uersus coaceruauit.

Tertia aetas editionum Publilii incepit ab Ed. Woelfflino, qui et in Philologi uol. 22 (1865) p. 437—468 et in prolegomenis editionis (Teubner. 1869) de uita et nomine

Publilii, de codicibus, de collectionibus, de editionibus uersuum Publilianorum diligentissime et doctissime disputauit. Duas collectiones Σ, cuius codicibus P^a. P^b. *B. R. E. C. Bambergensi* usus est, et Ψ, cuius codicibus *F* et *V* et *par.* usus est, discreuit; collectionem Ψ, cuius imaginem editione expressit, omnes sententias Gellio notas complecti ratus, sententias collectionis *Z* ab Orellio ex codice Turicensi *T* editas, quas Publilio tribuere dubitabat, in appendice adiecit. Praeterea Woelfflinus egregie de Publilio meruit, quod magnam multitudinem uersuum aut fictorum aut alienorum abiecit.

Collectionis Turicensis supplementum cum ex codice monacensi (*M*) *ipse* ederem a. 1872, collectiones $\Psi\,\Sigma\,Z$ ex eadem ampliore excerptas esse statui. At Andreas Spengel a. 1874 abiectis sententiis prosaicis Woelfflinum ita secutus est, ut paucos uersus feliciter emendaret, collectionis *Z* uersus omnes et multos collectionis Ψ quasi fictos infeliciter damnaret. Otto Ribbeck (Comicorum Fragmenta, ed. II) non solum collectiones $\Sigma\,\Psi\,Z$ ex ampliore quadam collectione excerptas esse, sed etiam ex eadem uersus decerptos esse et in $\Phi\,\varphi$, in Librum de moribus, in collectiones sententiarum quas uocant Varronis et Sexti insertos esse iudicauit. Itaque in appendice et in praefatione p. XCIX fere 350 sententias ab ipso uel ab aliis in formam uersuum redactas addidit. Neque tamen Publilio omnes uersus adscripsit, sed sententia eius (p. XCVII) 'uaria acute et prudenter dictorum farrago undique collecta et numeris quantum fieri poterat conclusa est tempore incerto'.

Ego, repertis Monachii codicibus $\psi\,\varkappa\,\sigma\,\alpha$, Veronae *O*, Romae *H* π *Bart.*, libello 'Die Sammlungen der Spruchverse des Publilius Syrus, Teubner 1877' uersus qui collectionibus $\Sigma\,\Pi\,(\Psi)$ *Z O* traditi sunt et paucos collectioni $\Phi\,\varphi$ insertos ex eadem ampliore collectione excerptos et uere Publilio Syro mimo tribuendos esse statui, tum, quae de origine et de codicibus singularum collectionum supra breui compendio comprehendi, copiosius argumentis probaui.

Monachii mense Octobri 1879

Gul. Meyer.

Tabula siglorum.

O collectio Veronensis; codex Capituli Veron. 168 (155) a. 1329, 27 foliorum; adscripsi numeros folii et columnae.

Σ collectio Senecae.

P = *Pa* et *Pb*.

Pa: Paris. 2676 saec. X—XI fol. 127.

Pb: Paris. 7641 saec. X fol. 81^{b}.

R: Rheinaugiensis 95 saec. X pag. 91.

B: Basiliensis A. N. IV. 11 (K. III. 34) saec. X.

A: Vindobonensis 969 saec. X fol. 62.

F et *V*: cf. *infra*.

C: Paris. 8049 saec. XIV fol. 30.

S: Monac. 484 chart. saec. XV fol. 1.

Z: Monac. 23474 saec. XIV fol. 1.

Inc.: editiones ante editionem Erasmi (a. 1514) impressae.

Π collectio Palatina.

H: Palatino-Vatic. 239 saec. X—XI fol. 3.

Ψ collectio Frisingensis.

F: Monac. 6292 saec. XI fol. 143.

V: Vindobon. 299 saec. XII fol. 91.

ψ: Monac. 17210 saec. XIII fol. 70, 4—73, 4.

Bart.: Giunta ad librum Bartholomaei da San Concordio 'Ammaestramenti degli Antichi'.

π: Vatic. Regin. 1896 saec. XIII fol. 122.

α: Albertani Brixiensis libri.

κ: Monac. 7977 saec. XIII fol. 147—161.

σ: Monac. 17210 saec. XIII fol. 63, 4—70, 4.

par.: Paris. 8027 saec. XIV.

Z: collectio Turicensis.

M: Monac. 6369 saec. XI fol. 63.

T: Turic. C 78 saec. X fol. 157.

Φ Caecilii Balbi quae uocatur collectio maior, *φ* minor.

In fine uersuum addidi numeros ab Woelfflino et Ribbeckio (ed. II.) adscriptos.

PUBLILII SYRI MIMI SENTENTIAE.

Σ Alienum est omne quicquid optando euenit.
Ab alio expectes, alteri quod feceris.
Animus uereri qui scit, scit tuto ingredi.
Auxilia humilia firma consensus facit.
Amor animi arbitrio sumitur, non ponitur.
Aut amat aut odit mulier, nihil est tertium.
Ad tristem partem strenua est suspicio.
Ames parentem, si aequus est, si aliter, feras.
Aspicere oportet, quidquid possis perdere.
Amici uitia si feras facias tua.
Alienum aes homini ingenuo acerba est seruitus.

Σ (*PRBA*) *habet uersus* 1—34 (*P*ª *et R* 18. 21. 22. 19. 20. 24. 23) *ex* Σ *habet*: *C* 1—23. 25. 27. I 5 (234), 24. 27. 28. 29. 31. 34. 30. 32. 33. N 10 (386). *S* 1—34. *Z* 1—4. 6. 8. 10. 11. 14—16. 18. 20. 22. 23. 25—28. 30. 31. 32. 33. Ψ (*ex* Σ): *F. V* 1—34 (28. 30 *om. V*) 1 *Seneca Epist.* 8, 9 omne *om. VC* (*Senec. cod. Amplon.*) uenit *CZ* (*Senec. codd. deter.*, euenit *m. rec. C*) 2 *Inscriptio in thesauro Gruteri* 928, 9 (*cf. Buecheler in Mus. Rhenan.* 1872 *p.* 137). *Seneca Epist.* 94, 43; *unde exscripsit Lactant. Institut.* I, 16, 10. *O* 23, 1. Φ 1, 29. *H. cf. Lamprid. Alex. Seu.* 51 'quod tibi fieri non uis, alteri ne feceris'. expecta Φ, speres *H inscriptio* altero *inscr.* non exspectes aliter quo *C*, ab altero exp. quod alteri *S* 3 qui scit uer. *V* qui scit scit: nescit qui sit *Z* ueteri *A* tuto *m.* 2 in *B et* *P*ª: tuta *PRAFVS*, tutus *C Inc.*, uera *Z*, apta *B* aggredi *Inc.* tutus gradi *Spengel* 4 humana *VZ* firmus *V* consessus *P*ᵇ, confessus *P*ª, *B* fac. cons. *Z* 5 *cf.* A 42 animi qui *V* 6 *H* est *om. H* tercium *H*, testium *F*, certum *VS* 7 *P*ᵇ *non omisit* strinua *P*ᵇ, strennua *RVS* est *ed. Senecae* a. 1515: *om. codd.* suspitio *P*ª*F*, susp. debetur *CS Inc.* 8 amas *S* aequust *Ribbeck, Spengel* sin *C*, si *ceteri* (*S*), *om. Inc.* (*recte?*) alter *P*ª 9 abicere *Ribbeck,* despicere *Pithoeus* quicquid *Gruter*: quid *PRAS,* quod *BFV,* quae *Stephanus* possit *R* quod te possit *Spengel*, quod possis deperdere *Erasmus* 10 *M* si *B m.* 1 *C. Inc.*: nisi *ceteri* facias *Ribbeck* (facies *Bothe*): facias necesse est tua *M*, nec. est fac. tua *B*, facis *ceteri* 11 aliena *CS Inc.* aes *PB*: est *A, om. cet.* ingenio *R*, ingenioso *Z* acerua *PR* est *om. Z cf. Menandri monost.* 514 τὰ δάνεια δούλους τοὺς

Absentem laedit, cum ebrio qui litigat.
Amans iratus multa mentitur sibi.
Auarus ipse miseriae causa est suae.
Amans quid cupiat scit, quid sapiat non uidet.
Amans quod suspicatur uigilans somniat.
Ad calamitatem quilibet rumor ualet.
Amor extorqueri non pote, elabi potest.
Ab amante lacrimis redimas iracundiam.
Aperte mala cum est mulier, tum demum est bona.
Auarum facile capias, ubi non sis item.
Amare et sapere uix deo conceditur.
Auarus nisi cum moritur, nihil recte facit.
Aetas cinaedum celat, aetas indicat.
Auarus damno potius quam sapiens dolet.
Auaro quid mali optes nisi: uiuat diu?
Animo dolenti nihil oportet credere.
Aliena nobis, nostra plus aliis placent.

ἐλευθέρους ποιεῖ 12 *H* (ledit P^bRH) hebrio P^a qui cum ebrio *S Inc.* 13 *H* Animus S 14 Amans *Z* c. sua est *C*, sue c. e. *S* 15 *H* scit: sit *Z*, aut *C* capiat *Ribbeck cf. Fulgent. mythol.* II, 1 (p. 66): uita actiua .. plus enim quod habeat cupit, quam quod sapiat quaerit; cf. C 32. A 22 16 *H* uiglans *R* in die uiglans *C* 17 sumor *R* 18 *H* extorquesi *R* non pot. *Z* potest .. potest *codd.* elabi *HC*: sed elabi *PRAFVSZ*, sed labi *B*, sed ali *Buecheler* (extorqueri: *cf. Saluian ad eccles.* 1 § 15 si caritatem menti extorqueamus quam habet) 19 redimis P^b, redimes *FV* 20 tu *F*, tunc *Z* tenum *R* mulier *ante* bona *B*, bona est *S*, bona *om. Z* ap. mala est mul. cum est ualde bona *C* 21 *in* P^a *R*: 21. 22. 19. 20 cupias *FVS* ubi: ut P^b item *Bothe*: idem *codd.* 22 *H* et *om. V* uis *C* deo *H Erasmus*: adeo *ceteri* concenditur *R* 23 *H, in* P^a *post u.* 24 rectum *S* auar. nil r. f. nisi c. mor. *C* 24 aetas *Pithoeus*: aestate P^b P^a *corr. BRA*, aestatem P^a, astute *FVCS*, astus *Woelfflin* cinae dum *A*, cinedum *B*, cenae (cyn. *m.* 1. *corr.*) dum P^a, crines dum *FVCS* caelat P^bA caelantur aetas indicatur *FV CS Inc.* (*Bambergensis*) astute dum celatur aetas se indicat *Erasmus* *Post* 24 *habet B* Arcum intensio frangit. animum remissio. Amicos secundae res optime parant. aduersae certissime probant. 25 Amans *Z* pot. quam: ignominia *Gruter*, ineptiis *Buecheler* potiens *S* 26 *MH* quod *F* optas *S* nisi *cod. Caianus Bentlei*: ut *H* (*recte*?), nisi ut *ceteri*; optes? ut *Gruter* uiuas *Bentl.* diu uiuat *S* 27 credi *B m.* 2. *S* 28 *Seneca de ira* 3, 31, 1 nulli ad aliena respicienti sua

Amare iuueni fructus est, crimen seni.
Anus cum ludit, morti delicias facit.
Amoris uulnus idem sanat, qui facit.
Ad paenitendum properat, cito qui iudicat.
Aleator quanto in arte est*, tanto est nequior.
Amor otiosae causa est sollicitudinis.
Π Auidum esse oportet neminem, minime senem.
Animo uirum pudicae, non oculo eligunt.
Amantis ius iurandum poenam non habet.
Amans ita ut fax agitando ardescit magis.
Amor ut lacrima oculis oritur, in pectus cadit.
Animo imperabit sapiens, stultus seruiet.
Amicum an nomen habeas, aperit calamitas.
Amori finem tempus, non animus facit.
Z Audendo uirtus crescit, tardando timor.

---

placent. *Saluian de gubern.* I, 47 *ed. Halm. MH*; *om. V* aliena . . nostra . . placent *Saluian M* (*Seneca*): alienum . . nostrum . . placet *ceteri* aliis: omnibus *M* plus aliis nostrum *C* 29 est *om C* est fr. seni cr. *S* 30 *om. V* delitias *F* fecit *S* 31 *post* 28 *habet B*; *in marg. add. m. ant.* P^a; *in R prior pars in ras. m.* 1. sanat qui *Ribbeck* (san. id. qui *Bentl.*): qui sanat *codd.*, qui facit sanat *Z* 32 *H* (poen. *F*, pen. $P^b AR$) pronocat P^b cito preparat *C* uindicat *C* 33 quanto *CS m.* 1: quantum *ceteri* potior *add. Buecheler Spengel, om. codd., nisi quod habet* dotior *C*, aor (aptior?) *S*, doctior *'mss. fere' Gruter Z*, melior *B m.* 2 tante P^b nequitior *C* 34 otioso *CInc.* cura *Gothofredus* est *CInc. B m.* 2: *om. ceteri* sollicitudis P^b, solliciti timoris *C*

Π (*H*) *habet* 6. 35. 36. 12. 13. x (Ter.). 15. 16. 37—41. 18. 22. 23. 26. 32. 28. 2. 42 *Ψ* (*FV*) ex *Π*: 35—42. *in S* (*alia manu add.*) 38. 37. 42. 40 35 neminem minime *Gruter*: ne minime *H*, neminem nisi *FV* 36 *Φ* 17, 3 pudice *H*, pudica *Φ* eligit *Φ* *post* 36 *habent HFV uersum* Terentii *Andr.* 555 Amantium ira (irae *Ter.*) amoris integratio (in te gratia *H*) est 38 *κ* ita ut *H*: sicut *FVκS* mag. ard. *FVκS* 39 *ακ* oculis *H*: ab oculis *FVακ*, ab oculo *Woelfflin* oritur *om. κ* am. hominis uelut l. ab oc. or. *α* ortus oculis *Nauck*, amoris lacr. ab oculis in p. c. *Spengel* 40 *M* amori *V* seruiens *H* an. semper imperat sap., st. uero deserit *M* 41 *ακ* cal. ap. *α* 42 *M* amoris *M* animi *S*

Z (*M*) *habet uersus* 10. 42. 40. 43—48. 26. 49. 28. 50. 51 43 *Φ* 8, 3 aud. endo, i *erasa*, *Φ*, audiendo *M* uirtutus (uirtutes *corr.*) *M* tard.:

Auxilium profligatis contumelia est.
† Affatim inqua fortuna longe non habet interitum.
Auaro acerba poena natura est sua.
Auaro non est uita, sed mors longior.
† Alienam qui suscipit causam semet criminat esse rerum.
Assidua ei sunt tormenta, qui se ipsum timet.
Animo imperato, ne tibi animus imperet.
Animo uentrique imperare debet, qui frugi esse uult.
O Aegre reprendas, quod sinas consuescere.
Amico firmo nihil emi melius potest.

Publilii esse uidentur

φ Amicis ita prodesto, ne noceas tibi.
Auarus animus nullo satiatur lucro.
Amici mores noueris, non oderis.

Σ Bis fiet gratum, quod opus est, si ultro offeras.

---

socordia *M* 44 aux. pr. qui nititur dare contumeliam uidetur ingerere *M*, *corr. Buecheler et Spengel* 45 aff. aequa si fort. *Meyer*, aff. si cui f. *Christ*, aff. si quoi fortunast *Ribbeck* int n. h. *Meyer* 46 au. crudelis poena. sua profecto natura *M*, *corr. Meyer* 47 auaro *Meyer*: auarus *M* non est uita *Buecheler*: non uita uiuet *M* sed morte longior torpescit *M*, *corr. Meyer* 48 alienam qui orat causam, se culpat reum *Meiser* 49 se *Meyer*: semet *M* 50 imperato ne *Meyer*: imperante *M*, ni imperabis *Ribbeck* an. imp. potius tibi *M* (*Ribbeck*), potius *del. Meyer*, tibi an. imp. *Spengel* 51 uentrique *del. Spengel* uult *Meyer*: dbet *M*

O habet uersus 2. 52. 53 52 *O fol.* 10 *col.* 4 *Hieronymus Epist. ad Laetam* 107 'Legi quondam in scholis puer: aegre' *etc.* egre reprehendas *O* 53 *O* 25, 3 nil *O* 54 φ 46 amico *et* tibi noceas φ, prod. amicis ita, ne n. t. *Ribbeck app.* 283 55 Seneca *epist.* 94, 43; *cf. Testimonia de Publilio* 56 Porphyrion *ad Horatii Sat.* I, 3, 32 praecipitur per prouerbium: a. m. n. n. od.

Σ (*PBRA*) *habet uersus* 1—35; (10—13 *om. B*) *ex* Σ *habet*: *C* 1. 7. 9. 21. 23. 4. 6. 10. 11. 14. 18—20. 27. 26. 30. 31. 33. 34. 3. 5. 8. 35. 22. 16. 24. 18. 29. 13; *S* 1. 7. 9. 21. 23. 2. 4. 6. 10. 11. 14. 18—20. 34. 27. 33. 3. 5. 8. 12. 15. 35. 22. 24. 26. 25. 30. 32. 31. 16. 13; *Z* 5. 12. 17. 1—3. 7. 9. 10. 11. 14. 15. 4. 19. 21—24. 27. 29. 33. 31. 35 Ψ (*ex* Σ): *FV* 1—3. 5—25. 27—29. 26. 30—35 1 *M* fiet *Meyer*: fit *M*, est $P^{a}BASZ$, et $P^{b}R$ gratum est *C Bentl. e codd.* quo dato op. *Bentl.* ultro si (ϰ) *Erasmus* ultra *S* offeras: sit datum *FV*

Bonarum rerum consuetudo pessima est.
Beneficium dare qui nescit, iniuste petit.
Bonum est fugienda aspicere in alieno malo.
Beneficium accipere libertatem est uendere.
Bona nemini hora est, ut non alicui sit mala.
Bis emori est alterius arbitrio mori.
Beneficia plura recipit, qui scit reddere.
Bis peccas, cum peccanti obsequium commodas.
Bonus animus laesus grauius multo irascitur.
Bona mors est homini, uitae quae extinguit mala.
Beneficium dando accepit, qui digno dedit.
Blanditia, non imperio fit dulcis Venus.
Bonus animus numquam erranti obsequium commodat.
Beneficium qui dedisse se dicit petit.
Beniuoli coniunctio animi maxima est cognatio.
Beneficium saepe dare docere est reddere.
Bonitatis uerba imitari maior malitia est.
Bona opinio hominum tutior pecunia est.

---

bis gratumst ultro si quod opus est obferas *Spengel* 2 *M* desuetudo *M*, nimia cons. *FVS etc.*, mala c. *Z* est pess. *Bentl.*, non est bonum *M* 3 *M* benficium *Nauck hic et multis aliis locis* dare qui *Erasmus*: qui dare *codd.*, q. nescit dare *Spengel* 4 *H*; *FV post* 36 (79) *ex Π, hic omiserunt* asp. fug. *B* asp.: intueri *Z*; in al. m. fug. intueri *S* 5 *om. V* est libert. *SZ* uindere *PR* 6 ora *V* alicuit P^b, aliqui *i. e.* aliquo modo *Spengel* (*cf. Stob. Floril.* 105, 10); alii *C*, aliis *S* sit *om. FV* 7 emori *Bamb. etc., Bentl. e codicibus*, enim mori *PRAFS* (*B ante* mori *litera erasa*), mori *VCZ*; est mori *Bothe cf.* M 64 8 recepit *P*, accepit *Scaliger* 9 peccanti *B Inc.*: peccati *PA*, peccatis *R*, peccato *FVCZ*, peccandi *S* commodas *Gothofredus*; *cf.* 14: accommodas *codd.*, prestas *Z* 10 Φ 15, 15. *M*; *om. B* multo gr. *FVS* b. amicus l. gr. ir. Φ *unde Ribbeck* Amicus l. gr. multo ir. 11 *om. B* hom. *om. Z*, animi *A*, omnis *Bentl.* q. ext. uitae *Z*, homini que uite omnia ext. m. *S* 12 *om. B*; *M Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7 accepit *Gell. Macr. Z etc.*: accipit *PRÅF*, recipit *S* dederit *V* 13 *H om. B* foenus *H*, uenis *A* α *habet bis uersum* '*Martialis coci*: blanditia non imperio uis crescit amoris'. 14 *M* b. amicus *S*; b. amicus est qui n. *C* errandi *V* commodat *M Gothofredus cf.* B 9: adcommodat *codd.* (accomodat P^a) acc. obs. *C* 15 se ded. *S* 16 Beniuoli *Inc., om. Erasmus* est m. cogitatio *C* 17 est doc. *V* 18 imitare $P^a S$, inmitari P^b *R*, inmutari *C* mal. maior est *FVS* 19 homini *SInc.* est pec.

Bonum quod est supprimitur, numquam extinguitur.
Bis uincit qui se uincit in uictoria.
Benignus etiam causam dandi cogitat. 65
Bis interimitur, qui suis armis perit.
Bene dormit, qui non sentit, quam male dormiat.
Bonorum crimen est officiosus miser. 68
† Bona quae ueniunt nisi sustineantur cadunt ut opprimant. 72
Bona fama in tenebris proprium splendorem tenet. 69
Bene cogitata si excidunt non occidunt. 70
Bene perdit nummos iudici cum dat nocens. 71
† Bona in parente anima est pecunia. 73
Bonum ad uirum cito moritur iracundia.
† Breue mens ipsa est memoria iracundiae. 75
Bona turpitudo est, quae periclum uindicat.

SInc. 20 quod est: quidem P^a, est *C*, diu *Buecheler* subprim. *PR*, suprim. *B*, si prem. *CS*, si obpr. *B m.* 2 numquam *B*: nequam *PRA*, nequaquam *FVCS B m.* 2, non *Erasmus* Bon. suppr. at nequaquam ext. *Bothe* 21 in uict. uincit *FVS* 22 etiam *om. Z* causam dandi *PRS*: d. c. *ABFVCZ* excog. *Fabricius* 23 *M* interficitur *M* animis *M* 24 *H* quam: quod *V*, quom? *Ribbeck* dormit *S*, dormierat *Z* 26 *hic PBRA*: *post* 29 *habent FV* eueniunt *C* susteneantur *PR*, substin. *C* uadunt ut *B* ut *om. R*; ut: in *A* et opprimant *C* cadunt ut *del. Gruter* ob pr. P^b Bona quae eminent nisi sustineantur obprimunt *Buecheler*, b. q. ueniunt nisi [animo aequo] sustineantur opprimunt *Meyer* 27 *H Fulgentius myth.* II, 2 (*p.* 68) fama etiam in *H* proprium: suum *H* tenet *H cf.* I 37: optinet *PBRAZ*, obt. *FVS*, retinet *C* Fulgentius sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat. Otloh: Sen. Bona conscientia in tenebris splendorem proprium tenet. 28 bona *V* sic *FV* si excidunt *C Erasmus*: si excedunt *PBA*(*FV*), sex cedunt *R* 29 *M* pendit *Ribb.* iudici cum $P^b BRACZ$: iudicium P^a, iudicium qui *FV* Bene pendet sumptum qui dispersit in iudicio nocens *M* 30 bono *PRA* imperancia *V*, imperanti (anima *om.*) *F* est pecuniae P^b, pecunia est *FV* bona imperante animo e. p. *S*; bona pec. in parente est animus *C*, bona temperante bona animo e. p. *Ribbeck*, b. imperante amicitia e. p. *Buecheler*, bono imperante animo [prodest] pecunia *Woelfflin*, bona imperante bono animo e. p.? 31 *M* apud *M Erasmus* uisum *M* cum cito *Z* 32 breue mens BRP^bAP^a *corr.*, breuiens P^a, breuis mens *S*, breue amans *FV* est ipsa *FVS* moria *A* breuissima ipsa est *Gruter*, breue maneat ipsa *Ribbeck*, breuis irast ipsa *Spengel*, breuis ipsast rabies *Buecheler* 33 est turp. *V* qui *P* periculum *codd.* indicat *FC*

Bona comparat praesidia misericordia.
Beneficium dignis ubi des omnes obliges.
Π Breuis ipsa uita est, sed malis fit longior.
Beneficia donari aut mali aut stulti putant.
Bene perdis gaudium, ubi dolor pariter perit.
Bene uixit is qui potuit cum uoluit mori.
Bene audire * alterum patrimonium est.
Boni est uiri etiam in morte nullum fallere.
Z Bona causa nullum iudicem uerebitur.
Bonus uir nemo est nisi qui bonus est omnibus.

Σ Consueta uitia ferimus noua reprendimus.
Crudelis est in re aduersa obiurgatio.
Cauendi nulla est dimittenda occasio.
Cui semper dederis ubi neges rapere imperes.
Crudelem medicum intemperans aeger facit.
Cuius mortem amici expectant, uitam ciues oderunt.

---

34 *M* conp. *P* pr. comp. *CS* bonus comparat ac promittit misericordiae census *M* 35 digno *Z* das *Erasmus*, de *P* obleges P^a, obligas *Z Inc.* ubi dignis das .. obligas *CS*

Π habet uersus: (*H*) 36. 4. 37. 13. 38. 24. 27. 39. 40. 41 *Ψ* (*F V*) *ex Π*: 36—41 *S*: 41 36 est *H*: *om. F V* 38 perdis *H*: perdas *F V* 39 bene: bis *V* is *H V*: *om. F* 40 Bonis bene *Ribbeck*, Bene uulgo aud. est *Gruter*, *cf.* H 15. P 49 41 *om. V* neminem *S. Martinus Dum.* 40 *et* 41 *del. Woelfflin.*

Z (*M*) *habet uersus* 1. 42. 43. 10. 12. 14. 2. 3. 23. 29. 31. 34 42 iudicem *om. et* ueretur *M, corr. Meyer* 43 qui *Meyer*: qui aeque *M*, quist bonus aeque *uel* q. b. aeque o. est *Buecheler*

Σ (*P R B A*) *habet uersus*: 1—21 *ex Σ habet*: *C* 1. 2. 27. 3. 4. 6. 34. 5. 7. 14. 8. 10. 18. 11. 31. 9. 13. 15. 16. 17. 18. 21. E 8; *S* 1. 2. 4. 12. 5. 14. 7. 9. E 8. 11. 15. 16. 17. 18. 19. 8. 10. 21. 20. *Z* 1. 12. 10. 6. 11. 13—15. 17. 19. 20 *Ψ* (*ex Σ*) *habet*: (*F V*) 1—16. 18—20. 17. 21; (*V om.* 10. 15. 20) 1 consuta P^b uita *F V* ferri *F V* noua *Bentl.*, inconsueta *Z*: non *codd.*, *cf.* A 52 reprend. *V*: reprehend. *cett.* 2 *O* 10, 4. *M T H* est in re adu. *O M T H S*: iure adu. est *C*; est *om. P B R A F V* re: se *H R* obiurgatio seuo *M*, subiurgatio sceba uel saeua *T* 3 dimittendi P^b 4 negas *CS* sapere *R* imperes $P^b A$: imperis P^a, P^b *corr. R*, imperas *CS* 5 *H*; *iterum ex Π post* 21 *F V* mendicum *priore loco F* aeger *om. P B A et F V priore loco* facti *priore loco V* facit aeger *R C S Inc.* 6 ciues: cui9 P^b, cuius

Cum inimico nemo in gratiam tuto redit.
Citius uenit periclum cum contemnitur.
Casta ad uirum matrona parendo imperat.
Cito ignominia fit superbi gloria.
Consilio melius uincas quam iracundia. 95
Cuiuis dolori remedium est patientia.
Cotidie damnatur, qui semper timet.
Cum uitia prosunt, peccat, qui recte facit.
Contumeliam nec fortis pote nec ingenuus pati.
Conscientia animi nullas inuenit linguae preces. 100
Comes facundus in uia pro uehiculo est. 104
Cito inproborum laeta ad perniciem cadunt. 101
Contemni est * grauius quam stultitiae percuti. 102
Cotidie est deterior posterior dies. 103

P^a, ciuis cuius R, ciuss A oderant *Panthaleon* 7 MT inimicum P^a nemo *om.* M in *om.* P^a tute FV sedit R tute in gr. r. V, tuto (tutus S) in gr. r. CS, in gratiam tuto reuertitur M, ingratuitu (uitu *in ras.*) reu. T Cum alii inimicum nemo gratiam tudo redit (*cf.* P^a) alii inimico alii in gratiam P^b 8 H periculum *codd.* contempnitur FR 9 H C. matr. uiro C 10 *om.* V superin P^b 11 consilios PR, consilia P^a *corr.* melios P^a *m.* 1, melior R uinces CS *Fabric.* 315, uindicas P^a iracundiae P^b *corr.* 12 H cuius A doleri P^a *m.* 1 *et* P^b, dolosi R est rem. pat. V pacientia P^b: sapientia H; *cf.* D 23 difficile est dolori conuenire cum patiéntia (sapientia *codd.*) 13 MTH cotidiae R damnator P^b, dampnatur F cot. morte multatur (mulcatur T) qui cum timore conscientiae suae uersatur MT semper: se ipsum *Meyer*; *cf.* A 49 assidua ei sunt tormenta, qui se ipsum timet. 14 produnt C recta Z 15 MT non fortis *Stephanus,* nec facere *Ribbeck,* nec facere fortis *Ingolst.* potest *codd.* nec *om.* Z ingenus R, ignauus *Froehlich* egenus ferre MT f. n. ing. pati potest C (pot. pati) S, c. nec fortis fert nec ing. facit *Bothe* 16 contumelia V animi PBA: amici B *m.* 2. R FVC nullas PA: nullus RB, nullius FVC conscientiam amici nullus inuenit lingue preceps S 17 MTH. *Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7; *post* 16 *habent* PRA (*B post* 18 *teste Ribbeckio*), *post* 20 F, *uulgo* facundus: facit dux C ueniculo R, uiatico H pro ueh. est in uia MT 18 impr. P^aA, pernitiem P^bF 19 contempni F grauius est CS stultitia FVB *m.* 2, stultissime Z, stulte B, *om.* CS C. est sapienti gr. qu. stultitiae perc. *Ribbeck,* C. gr. sapienti est quam perc. *Bothe,* C. a sapiente est gr. quam ab stultitia perc.? 20 H;

Crimen relinquit uitae, qui mortem appetit. 105
Π Cogas amantem irasci amare si uelis. 108
Contra inpudentem stulta est nimia ingenuitas. 107
Crudelis est non fortis, qui infantem necat. 109
Consilium inueniunt multi sed docti explicant. 110
Caue quicquam incipias, quod paeniteat postea.
Cui omnes bene dicunt, possidet populi bona.
Cui nolis saepe irasci irascaris semel.
Crudelis lacrimis pascitur, non frangitur.
Caeci sunt oculi, cum animus alias res agit. 115
Caret periclo, qui etiam cum est tutus cauet.
Cum ames non sapias aut cum sapias non ames.
Cicatrix conscientiae pro uulnere est.
Cunctis potest accidere quod cuiuis potest.
Caue amicum credas nisi si quem probaueris. 120
Contra felicem uix deus uires habet.
Cum das auaro praemium ut noceat rogas. 122

---

om. V fides *m.* 1 *B*; dies poster. *F* 21 relinquid *PRA* reliquid inte *C* adpetit *PR*

Π habet: (*H*) 2. 5. 22—27. 9. 28—31. 12. 32. 33. 13—17. 34—36 8. 20. 37. *Ψ* (*ex Π*): (*FV*) 5. 22—37 (*V om.* 37) *S habet* 29. 24 22 *κ post* 23 *posuit Woelfflin* amatam *Bothe* amari *Ribbeck* am. cog. *et* si amare *κ* 23 *κ* impudentem *Gruter*, imprud. *codd.* stultitia *FκV* 24 *κ* non est f. *S* infantem uel mulierem *κ*, mul. uel inf. *S*, insontem *Nauck* 25 *O* 16, 2 *sic OH* (*Gruter ex H*): consiliis iuniorum multi se docti expl. *FV*, *alii alia* 26 *κ* caue *F*, caue ne *HVκ* quicquid *FV*, quid *κ* paeniteat postea *Bothe*, post paeniteat *H* (poen) *FVκ* Ne quicquam inc. quod post paeniteat caue.? 27 *φ* 80. *MT*. *α bis.* (*C ex φ*) dicent *T* populorum possidet *MT* possi dicunt bene det *V* bona pop. *C* 28 nollis *H* 30 *MT* cumalius (animus *corr.*) res alias facit *V*: aliis quando rebus attenti sunt animi *MT* 31 *O* 13, 1 *MTC. α bis.* periculo *codd.* cum est *om. α bis*, *C Pithoeus* C. crebro periculis qui tutus (totus *M*) in prosperis cautus est in futuro *MT* 32 *κ* cum amas *V* 33 *α* uullnere *H* 34 (*C ex Sen.*) *Seneca de tranqu. animi* 11, 8; *idem ad Marciam de cons.* 9, 4 Cuiuis (cuius uis *C*) ... cuiquam *Seneca* (*C*) *melius* accedere *V* 35 si *add. Bothe*; quemquam nisi *Spengel* 36 *ultimus uersus in V* infelicem *Spengel* habet *eras. in V* 37 des *H* praemio?

Z Cum se ipse uincit sapiens minime uincitur. 654
Contra hostem aut fortem oportet esse aut supplicem.
Cito culpam effugere pote quem culpae paenitet. 656
Cum periclo inferior quaerit, quod superior occulit. *ad* 230
Consilium in dubiis remedium prudentis est. 657
† Cum inimico ignoscis amicos gratis conplures adquiris.
Contubernia sunt lacrimarum, ubi misericors miserum adspicit. 659
O Crebro ignoscendo facies de stulto improbum.
Cui plus licet quam par est plus uult quam licet. 106

Σ Discipulus est prioris posterior dies. 123
Damnare est obiurgare, cum auxilio est opus.
Diu adparandum est bellum, ut uincas celerius. 125
Dixeris male dicta cuncta, cum ingratum hominem dixeris.
De inimico non loquaris male sed cogites.

Z (*MT*) *habet uersus* 15. 38. 17. 7. 39. 40. 27. 41. 30. 31. 2. 42. 43. 13. 44 38 se ipse *Meyer*, semet *MT* 39 op. esse *T*, esse op. *M* simplicem *T* 40 *sic Meyer* culpa effugiri *T* potest *MT* si *T* culpam penitet incurrisse *MT* C. c. effugias, si incurrisse paenitet *Orelli* 41 periculo *MT* quidquid superior (superius *T*) occultare contendit *MT*, *corr. Haupt* 42 in dubiis rem. *Meyer* (*cf.* S 10 in dubiis: in aduersis *T*): in aduersis medicinae rem. *MT*, medici rem. *Haupt* Cons. in adu. prud. rem. est *Woelfflin* 43 amicus *T* C. in. ign. ultro amicum comparas *Spengel*, C. ign. uni gratos complures facis *Ribbeck, alii alia* 44 *sic Haupt*: cont. illic sunt lacr. quando misericors conspicit mis. *MT*, *del. Woelfflin*, *alia uide apud Ribb.* *O habet uersus* 2. 25. 31. 45 45 *O* 22, 2 facias? 46 *Gellius* 17. 14. *Macrob. Sat.* 2, 7: *om. codices Publilii*

Σ (*PBRA*) *habet uersus* 1—16 *ex Σ habet C* 1. 9. 5. 3. 2. 2. 6. 10. 7. 11—14; *S* 1—16; *Z* 1. 3. 10. 5. 13. 9. 7. 14. 6 *Ψ ex Σ*: (*F*) 1—16
1 *om. B* discipolus P^b priosus *R* pr. est *C* 2 dampna ne *F* est *C. Inc. etc.*: *om. PRBAF* opus est *S* desine obi. c. aux. opus est. dampn. est obi. c. op. est aux. *C* 3 *MT* adparendum P^b *C*, appar. *F* est *om. B* diu praeparandum est de bello ut (tu *M*) ocius uincas. dum congrederis praelium (proel. *T*) *MT* 4 cuncta *B* (P^b): *om.* (P^b) $P^a RAFS$ Dixis mala cuncta *Spengel* gratis, *m.* 2 ingratum, *B* homini *B*, hominis $P^a R$ D. m. d. alii cum ingratum hominis dixeris (*cf.* P^a) alii cuncta alii hominem P^b ingr. cum *Bentl.*; hom. ingr. *Gruter* 5 *MTH* ne *Erasmus* loquaris *BAF*: loquares *P*, loqueris *R*, loquere *HS*, loquare? *Woelfflin*, dixeris *C* mala *S*, malum *Z*

Deliberare utilia mora tutissima est.
Dolor decrescit, ubi quo crescat non habet.
Didicere flere feminae in mendacium.
Discordia fit carior concordia.
Deliberandum est, quicquid statuendum est semel.
Difficilem habere oportet aurem ad crimina.
Dum est uita grata, mortis conditio optima est.
Damnum appellandum est cum mala fama lucrum.
Ducis in consilio posita est uirtus militum.
Dies quod donat timeas: cito raptum uenit.
Dimissum quod nescitur non amittitur.
Π Deliberando discitur sapientia.
Deliberando saepe perit occasio.
Duplex fit bonitas, simul accessit celeritas.
Damnati lingua uocem habet, uim non habet.
Dolor animi * grauior est quam corporis.
Dulce etiam fugias, fieri quod amarum potest.
Difficile est dolori conuenire cum patientia.

---

sed: si *F*, etsi *Z*, cogita *HS* De inimico penitus (poen. *M*) ne loquaris. *MT* 6 *H* tut. est *H Gruter*: est t. *codd.* 7 *H* decrescet P^aR quo *HFCSZ etc.*: quod *BPRA* quo circat (?) non crescit habet *C* habet: datur *H recte, ut uidetur,* habetur *Z* 8 Didicere *Pith.*: dedicere *PRA*, dediscere *BFS* fere *B*, flerem P^a *m.* 1 *S* feminae in *Pith.*: femina (feminae *AB*, feminam *S*) est *codd.*, feminae ad *Ribbeck*, feminae *Spengel* 9 Φ 48, 10 interdum fit Φ casior *R* 10 Diliber. *P* quicquid (quidq. P^a) *PBRA*, diu quicquid *CSZ Inc.*, saepe quicquid *F*, saepe *Woelfflin* est st. *S* Diu del. st. est semel *Bothe* 11 *O* 7, 3 Dific. *R* op. hab. *S*, op. aur. hab. *Erasmus* 12 gratia P^b grata in, *corr.* tibi, *S* opt. est *Erasmus*: est opt. *PBAC*, est opus *R*; est cond. opt. *F*; est *om. S* 13 dampnum *F* est *om. RS* 14 Ducis *AFC Inc. etc.*: dulcis *PBRS* 15 quid *S* teneas *Spengel* c. r.: utor aptum P^b inuenit *S* 16 Amissum *Faber Bentl.*; *cf.* G 11 ammitt. P^b, mittitur, a *add. m.* 2 P^a *Π habet*: (*H*) 17. 7. 18. 19. 20. 5. 6. 21—24 Ψ (*ex Π*): (*F*) 17—24 17 *O* 9, 1 dicitur *F* 18 sae perit, pe *add. m.* 1 *s. l. H* 19 simul *Bothe*: si simul *H*, simul ut *F* caeler. *H* 20 dampnat *F* 21 nimio *add. Bothe*, multo (*cf.* B 10) *Woelfflin* 22 *O* 13, 1 fugies quod potest fieri am. *O* 23 φ 82 est *om.* H dolori: iniuriae φ patientia *Woelfflin ex* φ; sapientia *HF*; *cf.* C 12 Cuiuis dolori re-

Deos ridere credo, cum felix † fouet. 146
Z Durum est negare, superior cum supplicat. 660
Dissoluitur lex, cum fit iudex misericors. *ad* 468
Dominari ex parte est cum superior supplicat. 661
Decima hora amicos plures quam prima inuenit. 662

Σ Etiam innocentes cogit mentiri dolor. 147
Etiam in peccato recte praestatur fides.
Etiam celeritas in desiderio mora est.
Ex uitio alterius sapiens emendat suum. 150
Et deest et superest miseris cogitatio.
Etiam obliuisci quid sis interdum expedit.
Ex hominum questu facta fortuna est dea.
Effugere cupiditatem regnum est uincere.
Exul, ubi ei nusquam domus est, sine sepulcro est mortuus. 155

---

medium est patientia (*codd.*: sapientia *H*) 24 reddere *F*, rideri *Bothe* fouet *H*, *uocet F*, uocat *Gruter*, infelix uouet *Meyer*, diues uocat *Gruter ad Vellei.* 2, 29.

Z (*MT*) *habet uersus* 3. 5. 25. 26. 27. (x *M.*) 28 25 D. e. denegare superiori cum debeas supplicare *MT*, *corr. Haupt*; superiori cum rogat *Buecheler* 26 protinus lex *MT*, *corr. Meyer* fit *Meyer*, fuerit *MT* iud. mis. *Meyer*: mis. i. *MT* Dissoluit legem iudex misericordia *Spengel* 27 est *Meyer*: dinoscitur *MT* dominatur partim cui *Haupt* cum *Woelfflin:* cui *MT* supplicat *Haupt:* supplicare uidetur *MT* *post* 27 *habet M. ex Terent. Andr.* 940 Dignus es odio cum tua religione qui nodum in scirpo queris 28 inuenit *Orelli*, reperies *M* (repp.) *T* plures prima reperiet *Ribbeck*

Σ (*PBRA*) *habet uersus* 1—16, *nisi quod* Ƀ *u.* 1 *om.* *Ex Σ excerptos habent*: *C* 1. 6. 15. 4. 7. 13. 9. 10. 12. 11. 16. 5; *S* 1—8. 13. 9. 12. 11. 14—16; *Z* 1. 4. 6. 16. 8. 9. 11. 12. 15; *Ψ* (*ex Σ*): *F* 1—16 1 *H* innocentis *PRBA*, innocentem *Z* coget *PR* dol. ment. *S* 2 etiam in *Pithoeus*: et tamen *codd.*, et cum *S*, etiam *Erasmus* huic (*i. e. datiuo casu*) peccato *F*, peccare *S*, peccanti *Woelfflin* 3 *H* caeleritas *H* *conferunt* Φ 1, 15 Cupiditati ipsa etiam tarda est celeritas 4 *O* 5, 3 sapiens *om. S* 5 *H* superest *Bentl. u. codex Gryphw*: superat *codd. cet.* misseris *H* 6 qui *C* *Bentl.*, quod sis, quod scis *alii* 7 quaestu $P^{a}R$ *Spengel*; *cf.* H 16 facta: fama *C* est fort. *FC*, fort. d. factae *S* 8 *post* B 21 *C*, *post* C 9 *et hic S* Cup. eff. *S priore loco*, *C* effugire *PR* est *om. Z* 9 exul ubi ei *Meyer*, exul ubi *S*, exuli ubi *cet. codd.* (ubi *om. Z*, exul cui numquam *C*), exul is cui *Gruter*, exuli quia *Baehrens*, exul si tibi (. . es) *Ribbeck*, exuli ubi

10 Etiam qui faciunt oderunt iniuriam.
Eripere telum, non dare irato decet.
Exilium patitur, patriae qui se denegat.
Etiam capillus unus habet umbram suam.
Eheu quam miserum est fieri metuendo senem. 160
15 Etiam hosti est aequus, qui habet in consilio fidem.
Excelsis multo facilius casus nocet.
Π Extrema semper de ante factis iudicant.
18 Ex lite multa gratia est formosior.
Etiam bonis malum saepe est adsuescere. 165
Z † Est utique profunda ignorantia nescire quod pecces. 663
21 Etiam sine lege poena est conscientia. 683
O Errat datum qui sibi quod extortum est putat.

Σ Fidem qui perdit, quo se seruet relicuo?

---

ubist *Spengel* est mortuus AP^b: est mortus P^aR, e. mortuum *F*, mortuus est *BSZ* 10 *O* 18, 1 etiam *O*: et *codd. cet.* fecerunt *B m.* 1 11 *MT* taelum *A* eripere iram officia non suggerere *finis collectionis in M*, er. irarum officia. non suggerere tela irato decet *T* 12 exsil. P^a patitur *CS Fabricii* (*no.* 340) *codex*: pati est *ceteri codd.* qui se patr. *Z* 13 *H* unus *om. C* umbr. s. hab. *S* 14 *in S iterum post* H 1 eu *S hic*, heu *post* H 1, heu *C* met. fieri *S priore loco* senem: seriem *A*, mense *R* 15 *H* hostis *H*, hortus *R* eq. est. *Z* 16 *H* excelsus *FS* multa *S* carus *R* noc. cas. *S* *Π*: *H* 3. 1. 5. 17. 18. 19. 11. 13. 16. 15 *Ψ*: *F* 17. 18. 19 17 indicant *Bothe* 18 *O* 21, 4; *κ* multo *Orelli*, inulta *Ribbeck* est *O*, *Ribbeck*: fit *HF*, *om. κ* formonsior *H* 19 bonis malum *Meyer*: bonum *HF* est *H*: obest *F* persaepe obest *Woelfflin* assuesc. *F* *Z*: *M* 11; *T* 11. 20. *(et post* S 48 (682)) 21 20 ignorantia est profunda, si quod pecces nescias *Ribbeck*, . . nescire ubi peccaueris *Meyer* 21 *O* 20, 1 etiam sine *O*, *Orelli*: Sine *T* lege autem p. *T* *O praeter u.* 4. 10. 18. 21. 22 habet: 22 *O* 10, 3 datum qui sibi (*uel* datum qui si quid) *Meyer*: qui datum si *O*, qui adultum si *Riese* exortum *O* (*Riese*) *Σ* (*PRBA*) *habet uersus* 1—27 *ex Σ*: *C* 1. 14. 16. 17. 2. 3. 6. 8. 18. L 4. 24. 27. M 44 (?). 4. 5. 20. 10. 7. 9. 11. 23. 12. 13. 15. 19. 21. 22; *S* 14. 16. 17. 9. 21. 7. 2. 3. 4. 10. 15. 11. 23. 25. 22. 5. 6. 8. 18. 24. 27. 19. 20. 13; *Z* 9. 7. 25. 14. 5. 4. 8. 18. 19. 23. 24. 27 *Ψ* (*ex Σ*): *F* 1—3. 9. 4—8. 10—27 1 perdat *A* seruet *FB m.* 1: seruat *PBAC*; quo reservat *R* relicuo *Bentl.*: reliquo *C. Gruteri codex*, reliquum *PBRA*, non est relictum *F*; quid reseruat relicuum? *cf.* F

Fortuna cum blanditur captatum uenit.
Fortunam citius reperias quam retineas.
Formosa facies muta commendatio est.
Frustra rogatur qui misereri non potest.
Fortuna unde aliquid fregit cassum est *
Fraus est accipere quod non possis reddere.
Fortuna nimium quem fouet stultum facit.
Fatetur facinus is, qui iudicium fugit.
Felix improbitas optimorum est calamitas.
Feras non culpes, quod mutari non potest.
† Futura pugnant ne se superari sinant.
Furor fit laesa saepius patientia.
Fidem qui perdit, nihil pote ultra perdere.
Facilitas nimia partem stultitiae sapit.
Fides in animum, unde abiit, * numquam redit.
Fidem nemo umquam perdit nisi qui non habet.

---

14 2 *H* tunc cum *H* pland. *R* capta dum *R*, captum *S* 3 fortuna *P* repperias P^aF, rapies *C* reteneas P^aR 4 formonsa P^b, formunsa P^a, formonso *R*, forma *S* muta *FC Inc. etc.*: multa P^aBRAZ, multo P^b est *om. Z* 5 *H* missereri H, miserere *P* 6 Furtuna *R* ubi *B* cassum est *F*, quassum est *PBRACS*; cassum penitus est *Gruter*, c. e. non perit *Ribbeck*, fregerit cassa est fides *Buecheler*, cassumst reficere *Spengel* 7 *cf.* R 5 Rapere est accipere, quod non possis reddere. possit recuperans reddere *S* 8 *H*; *in R m. 2 ant. iterum supra scripsit.* nimium: animum *H* fort. q. nimium (minimum *C*) *SCZ* fouet etiam stultum *H* 9 *O* 19, 1. *TH*; *F habet uersum post* F 3 is qui P^aBRAFS: his qui P^b, qui *OHC* Fac. fat. hiis *Z* qui merum *O* (merum indicium?) iud. facit *F*, fugit iud. *S* fateatur fac. prompte. qui iud. fugit manifeste *T* 10 inpr. *P* 11 *T Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7 mut.: uitari *Gellius C* potes *T* 12 pungunt *Ribbeck*, non pugnant P^bB nec *R Bothe* sinunt *Bothe* 13 *T Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7 sit P^bA laera sepius *R* furore fit atrocior *T* lesa sepius *T* pacientia P^bT, patientiam P^a 14 *O* 6, 2. *T* Eidem *O* perdidit *BSZ*, perdiderit *T* potest *codd.*, poterit *T* ultra *om. R* n. u. perd. pot. *SZ* 15 falicitas P^b nimia *Woelfflin*: animi *codd.* partem *Ribbeck*, *Spengel*: ad p. *codd.* stulcia *S* sapit *PBRA*: rapit *FCS etc.* 16 in animum *Spengel*: in animam *S*, unanima *codd. cet.* ut anima *Erasmus*, sicut anima *Woelfflin* unde: tm̄ *C* abiit *CS Inc. etc*, abit *F*, habet *PBRA* eo numquam *Panthaleon*, uix umquam *Spengel* reddit P^bRA 17 *H*; *F iterum* (*ex II*) *post* 28 nemo *B m. 1 om.* umquam *om. H*

Fortuna obesse nulli contenta est semel.
Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.
Frustra, cum ad senectam uentum est, repetas adulescentiam. 185
Falsum male dictum maliuolum mendacium est.
Feminae naturam regere desperare est otium.
Feras difficilia ut facilia perferas.
Fortuna uitrea est: tum cum splendet frangitur.
Feras quod laedit ut quod prodest perferas. 190
Facit gradum Fortuna, quem nemo uidet.
Fortuna in homine plus quam consilium ualet.
Π Frugalitas miseria est rumoris boni. 193
Z Famulatur dominus, ubi timet quibus imperat.
Facile inuenies qui bene faciant, cum qui fecerunt coles. 664
Frenos inponit linguae conscientia. 665

---

et poster. loco F perdidit *C* habet: perdit *F priore loco* 18 oberre *R* nulli semel oblesse contempta est *C*, n. semper obesse c. e. *S* 19 *T* flumen *F* habitat *om. C*, est *s. lin.* habitat *S*, habita ir. est *Z*, agitat *Ribbeck* fulmen est procul dubio. potestas cum iracundia *T* 20 frustra est *S* est uentum *Bentl.* recipis *F* adulisc. *P*, adulesc. *RA*, adolesc. *cett.* 21 maledicte P^bA, benedictum *S m.* 1, *quod ipse scripseram* mendatium *P* 22 feminaeturam *PAB m.* 1 (na *add. m.* 2), femina curam *R*, fem. tutelam *Bentl.* gerere *Pith., Bentl. ex codd.* regeredet spere *P* est otium *Pith.*, est hodium *C*, odium est *codd.* 23 fac. ut diff. *Bentl.* leuius perferas *FBamb.* Monac. 3523. 5415. 9809; leuius feras *Inc.*, prope perf. *S.* perfeceris *C* 24 tum *om. Z* spendet *R*, fulget *B* 25 ut et *Ing.*, ut et id *Gruter* perferas *Panthaleon*: feras *codd.* 26 gradum *Nauck*, gratum *codd.* (gatum *R*) ratum *Ribbeck*; gratum facit *Bentl.*; fort. gratum *L. et A. Spengelii* quem *PRAF Inc. etc.*: cum *B Ribbeck*; cui .. inuidet *Bentl.* 27 in homine *Ribbeck Spengel*: homini P^aRFCZ, hominum P^bABS, hominibus *Bothe*, in re omni *uel* ad omne *Bentl.*, humanum *Caspar Orelli* consilio *A*

Π habet: H 2. 28. 5. 8. 9. 17 *Ψ* (*F*) *ex Π*: 28. 17 28 *HF Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7 miseria: inserta *Gellius*, maceria (= materia?) *Gronovius* fragilitas rumoris boni miseria est *F*

Z (*T*) *habet u.* 29. 9. 30. 11. 13. 19. 14. 31 29 imperat prorsus *T*, *corr. Orelli* 30 facileque faciunt bona inuenies cum laudandoque fecerunt coles *T*, *corr. Haupt* inuenias .. colas *Woelfflin* 31 Frenus inpone linguae. saepius conscientia *T*, *corr. Meyer*

O † Facilitatem in dubiis uirtus imperat.
33 Falsum etiam est uerum, quod constituit superior.

Σ Graue praeiudicium est, quod iudicium non habet.
Grauissima est probi hominis iracundia. 195
Grauis animi poena est, quem post facti poenitet.
Grauis animus dubiam non habet sententiam.
5 Grauius malum omne est, quod sub aspectu latet.
Grauius nocet, quodcumque inexpertum accidit.
Grauis est inimicus is, qui latet in pectore. 200
Grauissimum est imperium consuetudinis.
9 Graue crimen etiam leuiter cum est dictum nocet. 202
Z Graue est quod fronte laeta des tristi accipi. 666
Publilii esse uidetur
φ Geminat peccatum, quem delicti non pudet.

O habet uersus 9. 14. 32. 33 32 *O* 5, 2 Felicitati in d. Virtus imperat *uel* In d. facilitatem u. impetrat *Meyer*, Felicitatem . . impetrat *Baehrens* 33 *O* 24, 2

Σ (*PRBA*) *habet uersus* 1—9 *ex Σ*: *C* 1. 2. 4. 3. 8. 5. 7. 9. 6; *S* 2. 1. 4. 3. 5—9̇; *Z* 7. 2. 4. 5. 6. 8. 9. 1; *Ψ* (*F*) *ex Σ*: 1—9 1 *O* 19, 1 quod: pro *R* cauet *Spengel* n. h. iud. *Z* 2 improbi *Z* uerecundia *C* 3 *T* animi: simi *A* post (p̄) *eras. in F* facti *m.* 1 *in ras. F*, factum *S* potest facti penitere *C* penitet *P* grauis poena est poenitenti. cuius (cui') post factum cruciantur animi *T* 4 *H* 5 *H* gr. m. o. est *Gruter*: gr. m. e. o. *HF*, gr. e. m. o. *P* (maleum P^b) *BRA*, gr. e. o. m. *SZ*, grauiust m. o. *Spengel* ruba spectu *R* gr. e. m. omne amoeno quod s. a. l. *Ribbeck* 6 nocet: latet *S* 7 *HT*; *del. Woelfflin* grauis *HT*: grauius *PR*, grauior P^a *corr. ABFC*, grauissimus *S* is qui *BA* his qui P^b (I qui P^a): qui *HR FCS*, si qui *Ribbeck* in: sub *Erasmus* grauis est scrupulus delitiscens. inuisus in pectore *T*; grauior est in. qui pectore latet quam qui facie patet *Z* 8 *H* gr. imp. est consuetudines *H* 9 etiam cum est leu. *C*, et leuiter d. sit *S*; cum. leu. *Z* dictum est (*Vat.*) *Bentl.*

Π (*H*) *habet* 7. 8. x. 4. 5 *post* 9 *habet H*: Gemitus dolorem magis significat quem uindicat; *inde* (*no.* 148 *inter sent. falso receptas, Woelfflin*) Gemitus dolores indicat, non uindicat *Gruter*. *Cum sententia non sit in codice F, non fuisse uidetur in Π, sed falso inserta codici H.*

Z (*T*) *habet* 3. 7. 10 10 est enim quod *T* dederis triste recipere *T, corr. Orelli* (das) 11 *φ* 81 (*no.* 147 *falso rec. Woelfflin*) geminat delictum *Bothe*

Σ Heu quam difficilis gloriae custodia est.
Homo extra corpus est suum, cum irascitur.
Heu quam est timendus, qui mori tutum putat.
Homo, qui in homine calamitoso est misericors, meminit sui.
Honesta turpitudo est pro causa bona.
Habet in aduersis auxilia, qui in secundis commodat.
Heu quam miserum est ab eo laedi, de quo non possis queri.
Hominem experiri multa paupertas iubet.
Heu dolor quam miser est qui in tormento uocem non habet.
Heu quam multa poenitenda incurrunt uiuendo diu.
Heu quam miserum est discere seruire, † ubi sis doctus dominari.
Habet suum uenenum blanda oratio.
Homo totiens moritur, quotiens amittit suos.
Homo semper aliud, fortuna aliud cogitat.

Σ (*PRBA*) *habet uersus* 1—21 (11 *R in marg.*) *ex* Σ *habet*: *C* 1. E 14. 7. 3. 11. 9. 10. 2. 4. 8. 13. 16. 18. 5. 15. 17. 6. 12. 21. 19; *S* 1. E 14. 7. 9. 10. 6. 12. 19. 20. 2. 8. 13. 16. 18. 5. 15. 17. 21. *Z* 2. 3. 7. 11. 9. 10. 12. 5. 8. 18. 20 Ψ (*F*) *ex* Σ *habet* 1—6. 11. 8—10. 12—14. 16—21 1 difficile est *C*, difficile gracie cust. est *S* 2 *T* est suum *PRA:* s. e. *BFCS*, suum *om. Z* quando ir. *S* hominem extra corpus facit . fenalis incensio *T* 3 timidus *F*, tim. est *Z*, timidus est *C* more P^b, amore *A* moriturum *C* (*F ante corr.*), amorem tuum *B m.* 1 4 mis. est sui mem. *C* 5 est *Woelfflin*, est mori *codd.* bona causa *FSZ* 6 *H* aduersi *F* consilia *F* commendat *R*, accommodat *S* 7 *O* 19, 1; *om. F* (*cf.* H 11) ab illo *C*, ab ipso *Z* ledi P^b laedi ab eo *B*, l. ab illo *S* non possis queri *OB m.* 2 *Z Inc.*: non compossit queri *PRA*, nequeas q. *CS*, non ausis q. *Gruter ante* 8 (210) *in F est* 11 (213) 9 *in R in ima pagina m.* 2. *ant. uersum iterum scripsit* heu pro *B* dolor *om. CSZ* miserum *S* 10 paen. P^a, pen P^bR pen. occ. *S* occurrunt diu niuenti *CS*, incurrent diu uiuendo *Z* uiuentes *Palatini codd. Gruteri* 11 (213) *hoc loco PBRA, ante* 8 (210) *F Bernensis no.* 704; *del. Woelfflin, Spengel*; *anapaestos esse Ribbeck dixit* est *om. PRA* discere *om. C* ubi non *F* doctu *P* doctus fueris *C* dom. doctus es *Gruter* 12 *TH* habet uirus occultum . blanda miseratio *T* 13 *T* amittat *F* qu. suis iacturam rerum patitur *T* 14 aliud fortuna *Meyer*: aliud (aliut . . aliut P^b) furetina *P*, aliud furetinat *A*, aliud fretinat

15 Honestus rumor alterum est patrimonium.
Homo ne sit sine dolore fortunam inuenit.
Honeste seruit, qui succumbit tempori.
Homo uitae commodatus, non donatus est. 220
Heredis fletus sub persona risus est.
20 Heredem ferre utilius est quam quaerere.
Habent locum maledicti crebrae nuptiae.
Π Honeste parcas inprobo, ut parcas probo.
Humanitatis optima est certatio. 225
Honos honestum decorat, inhonestum notat.
25 Heu conscientia animi grauis est seruitus.
Hominem etiam frugi flectit saepe occasio.
Homini tum deest consilium, cum multa inuenit. 229
Z Humilis nec alte cadere nec grauiter potest. 667
29 Honestum laedis, cum pro indigno interuenis. *ad* 233

Σ Inferior rescit, quicquid peccat superior. 230

A, aliud fuerit in alterum *B*, in se aliud fert in alterum *F Inc. etc.* cum furit in alterum *Vat., Bern.* 704 15 *H*; *F* (*ex Π*) post 23 (225), *hic om. F* es patrum omnium *PR* est alteri patrocininm *S cf.* B 40 Bene audire alterum patrimonium est 17 *H* seruit *HCS Inc.*: seruiet *PRBAF* tempore *A* 18 *H* commendatur *R* commendatus est *C*, accommodatus est *S* est non dono datus *H* 19 *Gellius* 17, 14. *Macrobius Sat.* 2, 7 heredis fletus s. p. *Gell. Macr. C. par. Bamb.* heredis s. p. fletus *S*: heredis fictus s. p. monac. 3523, heres fictus s. p. *PRBAF* 20 heredes *Z* flere *Spengel*, scire *Erasmus* honestius *unus ex Palatinis Gruteri* 21 locum *om. B m.* 1 maledicte *B m.* 1 crebere *R*, craebe P^b ineptiae *Buecheler*

Π (*H*) *habet* 22. 12. 23. 18. 15. 24. (M 9). 6. 25. 26. 27. 17 *Ψ* (*ex Π*): F 22. 23. 15. 24—27 22 impr. *F* ut parcas *Gruter:* & parcas *H*, ut non careas *F* 24 *T α* honor *T' α* notat *om. T* 25 haec (c *in ras.*) consc. *F* grauior est seruitute *F* 26 *Bartolommeo da San Concordio Ammaestramenti distinct.* 24, 9, 8 occasio flectit, *om.* saepe 27 *O* 16, 2 tum deest cons. *O*; cons. tunc deest *HF*; (*conf.* consilium tunc deest cum S 11)

Z (*T*) *habet* 28. 29. 13. 24. 12. 2 29 honestatem ledes. c. pro ind. intercedis *T*, honestum *Ribbeck*, interuenis *Haupt*, *qui contulit* I 4 ingenuitatem laedas, cum indignum roges

Σ (*PBRA*) *habet uersus* 1—34 *ex Σ habet*: *Ψ* (*F*) 1—3. 5—11. 13—34. 12 *C* 1. 2. 26. 3. 9. 4. 11. 6—8. 10. 13—17. 19. 18. 20—22. 33. 12. 24. 25. 27. 28. 30—32. *S* 1. 3. 4. 7. 5. 6. 18. 10. 21. 22. 25.

Inimicum ulcisci uitam accipere est alteram.
Inuitum cum retineas, exire incites.
Ingenuitatem laedas, cum indignum roges.
In nullum auarus bonus est, in se pessimus.
Inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter.
Inopiae desunt multa, auaritiae omnia.
Instructa inopia est in diuitiis cupiditas.
Inuitat culpam qui peccatum praeterit.
Iucundum nihil est, nisi quod reficit uarietas.
Ingenuitas non recipit contumeliam.
Inritare est calamitatem, cum te felicem uoces.
Inpune pecces in eum, qui peccat prior.
Ingratus unus omnibus miseris nocet.

---

26. 28. 32. 11. 14. 16. 17. 20. 29. 30. 31. *Z* 1. 4—7. 21. 16. 20. 17. 22. 26. 28. (31.) 32. 33. 1 rescit *PA*, nestit *R*, orrescit *B*, horrescit *FCSZ*, reus est *Ribbeck* superius *PR* 2 inimicus *R* 3 incitis *P*, incitas *C*, ne uisites *S* 4 *H*; *post* 46 *habet* (*ex* Π) *Fψ* laedis *HCZ* dignum *B* laedit, qui . . rogat *Sψ Vinc. Haupt contulit* H 29 honestatem laedes cum pro indigno intercedis 5 *H Seneca Epist.* 108, 9. *C post* A 26 'auarus in nullo' *etc.* nullum *H*, *Seneca*: nullo *codd.* 6 *HT* inopiae *A* bis datur *B*, plus dat *T*, praestat *H* uelociter P^b qui celeriter praestat *T* incipi qui b. dat bis dat si cel. *C* 7 *H Seneca Contr.* 7, 18; *Epist.* 108, 9; *cf. Saluian ad eccl.* 4 §. 20 'sunt denique, quibus etsi desunt multa, non desunt omnia' desunt multa *Woelfflin*: desunt pauca *H Gruter Bentl.*, parua *codd. cet.*, cā (cuncta?) d. *C*; Inopi parua desunt auaro (autem *S*) omnia *SZ*; Desunt inopiae multa *Sen. ep.*, Des. luxuriae multa *Sen. contr. cf. Maxim.* 12, 14 Ἀριστοτέλους: ἡ πενία πολλῶν ἐστιν ἐνδείης, ἡ δὲ ἀπληστία πάντων 8 in. instr. *C* 9 *HT* inuitat *HTC Erasmus*: inseuitat *codd. cet.*, ipse intrat *Bothe* delictum *H* inuitat c. profecto. qui peccantem non ulciscendo pr. *T* 10 *H* iocundum *PRAFS* non est *S* reficet *m.* 1 *H*, refecit *S* 11 *HT* recepit *PR*, fert *T*, recipit saepe *H* contumiliam *P*, contumelias *C* *post* 11 *habet* ψ (Bart. 46) Ingenia summa saepe in occulto latent, *cuius uersus fons est Plautus Capt.* 1, 2, 62 ut saepe summa ingenia in occulto latent 12 *H* *post* 11 *et post* 34 *habet Bernensis* 704, *post* 34 *F ψ Bart. Inc.* irritare *BF*, inuitare *Fabricius no.* 406 *ex codice* te *om. H* felioēm P^b, facilem *C* uoces *H*: uocas *Fabr.*, uocaveris *BC Bern. infra*, *Fψ Inc.*, uocaberis *PRA* uoc. fel. *F*; uoc. te fel. ψ 13 *T* peccis *PR*, peccas *C* eo *C* prior *T Bentl.*: rarior *codd. cet.* inp. profecto peccas. qui prior in eum peccauerit *T* 14 *T* omn. mis. *Ing.*: m. o. *codd.* ingr. uni o. miserior ingratescit *T*

In miseria uita etiam contumelia est.
Ita amicum habeas, posse ut facile fieri hunc inimicum putes.
Inuidiam ferre aut fortis aut felix potest.
In amore semper mendax iracundia est.
Inuidia tacite sed inimice irascitur.
Iratum breuiter uites, inimicum diu.
Iniuriarum remedium est obliuio.
Iracundiam qui uincit, hostem superat maximum.
† Iactum tacendum crimen facias acrius.
In malis sperare bene nisi innocens nemo solet.
In iudicando criminosa est celeritas.
Inimicum quamuis humilem docti est metuere.
In calamitoso risus etiam iniuria est.
Iudex damnatur ubi nocens absoluitur.

---

15 *H* miseria *PRA* misera *HBF*, miseri *C etc.* etiam *HF* (ψ): *om. PRBAC etc.* contumilia *P* cont. est *om. B m.* 1 in misero uita est etiam, in miseri uita uita *alii* 16 *Gellius* 17, 14. *Macrob.* 2, 7 habe *C* ut posse *Z* facile *om. Gell. Macr.* fieri *om. B m. 1* potes P^a hunc in. putes *Gell. Macr. Inc. Z*: inim. put. (*om.* hunc) *S*, p. h. in. *F*, hunc non in. p. *PRBA*; ut in. fieri posse scias *C* 17 *HT* aut felix aut fortis *T*, an fortis an felix *F* fortes P^b, filex *PR* potes *S* 18 *H* est ir. *HFS* (iracondia *prius m.* 1 *H*) 19 *H*; *F iterum* (*ex Π*) *ante u.* 35 tacito *C* tacita cite sed inimice *H*, tacita citius inimica *F post. loco* 20 sed diu inim. *S* 21 *O* 17, 4; Φ 48, 8; *HT Seneca Epist.* 94, 28. *Fulgentius myth.* I, 1 p. 30. *Ennodius* (?); iniuriae *H* magnum iniuriae rem. est obl. Φ, *unde* magnanimo iniuriae rem. obl. est *Pithoeus.* Nesciens quod sola sit medicina miseriarum obliuio *Fulgentius*, *unde* medicina sola est miseriarum obliuio *Gruter. Secundum Ennodium Fabricius no.* 634 semper remedium obliuio doloris est 22 *HT cf. Woelfflin sent. falso rec. no.* 180 iracondiam *H*, iracundia *C*, iram *Pithoeus* uicit *C* hortem *R* maximam P^a max. sup. host. *F*, hostes maximos debellauit *T* 23 ictum *F*; iocum *Inc.*, factum, fictum, dictum *alii* tacendo *AB*, tacentem *FR Inc.* facies *R* Interpretando crimen facias acrius? *cf.* M 23 maledictum interpretando f. a. *et Woelfflinum p.* 52 24 *H* b. nemo nisi inn. potest *H*, in m. bene sp. nemo nisi uincens innocens solet *C* 25 *H* iudicando *HBCF*: uindicando *PRAS etc. cf.* P 21 Properare in iudicando est crimen quaerere *et* A 37 criminora *R* cr. mora est *C* caeleritas *H* 26 *H* met. d. est *C post* 26 *add. Bart.* Buono è che 'l savio tema dove il folle si rende (crede?) sicuro

Ignoscere hominum est, ubi pudet cui ignoscitur. 258
In rebus dubiis plurimi est audacia.
Illo nocens se damnat, quo peccat die.
Ita crede amico, ne sit inimico locus.
Iratus etiam facinus consilium putat.
Inuidia id loquitur, quod uidet non quod subest. 263
Π Iniuriam aures facilius quam oculi ferunt. 265
Iacet omnis uirtus, fama nisi late patet.
Ignis calorem suum etiam in ferro tenet.
In uenere semper certat dolor et gaudium.
In amore forma plus ualet quam auctoritas.
Ingrata sunt beneficia, quibus comes est metus. 270
Inprudens peccat, quem peccati paenitet.
Inertia indicatur, cum fugitur labor.
Iratus cum ad se rediit sibi tum irascitur.

---

27 calamitoro *R* etiam risus *C* 28 *O* 19, 1. *H* damnaturus *C* ubi *O*: cum *ceteri*; nocens cum *A*, iud. damn. quo die peccat *Z*; *cf.* 31 29 humanum *S Inc.*, humile *Ribbeck*, odio *Buecheler* ubi *Inc.*: nisi *ceteri* cui *om. F* 'nisi pudet eius cui' *Spengel interpretatur* 30 plurimi *Erasmus*: plurima *codd.* audatia *F* 31 Ilo nocens *R*, Innocens (*om.* illo) *CS* dampnat *F* quod *PR* diu *B* 32 Ira cedo *S* credo P^b, credas *F* ut ne *Bothe* imico P^b, amico *B m.* 1 loc. inim. *Z* 33 fac. et. *Ribbeck* 34 *H* id *om. H* loquitur quod uidet *H*: quod uidet loquitur *F* (*σ*), loquitur (*om.* q. u.) *PRBA* (*bern.* 704) coquitur *Ribbeck* inuidia loquitur non quod est sed quod subest *Fabricius no.* 408 *ex cod. post* 34 *add.* 63 *Erasmus*

Π habet: (*H*) 19. 21. 35. 36. 5. 7. 9. 10. 12. 37. 38. 39. 34. 25. 40. 18. 41. 43—46. 4. 47—50. 6. 11. 51. 15. 52. 17. 53. 54. 22. 24. 42. 55—58. 26 60. 28 (*om.* 59. 61) *Ψ* (*ex Π*) *habet*: *F* 19. 35—46. 4. 47—61 *ex Ψ habet ψ*: 35—38. 41. 43—45. 4. 53. 55—58. 61. 59; *Bart. eosdem, sed om.* 44 35 *ψ. Bart.* iniuriarum *H* fac. q. oc. *ψ Luchs quaest. metr. Plaut.*: q. o. fac. *HF* 36 *α ter. ψ Bart.* fame *H* nisi fama *α ter. ψ* patet *H*: pateat *F. α ter. ψ* 37 *ψ. Bart.* cal. s. et. *Spengel*: s. c. et. *H*, et. s. c. *F*; ig. et in ferro s. c. retinet *ψ* 38 *ψ. Bart.* uenere *Gruter*: uenerem *HFψ* certant *ψ. Ribbeck. Spengel* odium *ψ* (*Bart. codd.* odio, *edd.* duolo) 39 *κ* amorem *F* plus ual. f. *κ* 40 *σ* quis *Gruter* quibus semper com. *σ* 41 *ψ. Bart.* impr. *F* quem: cum *H* peccati *Spengel*, fallo *Bartolommaei codd.*: facti *HFψ* 42 *σ* (*ante* 55 *H*) iudicatur *H*, cum iudicatur *Fσ* confunditur labor *σ* 43 *Φ* 7, 3. *ψ. Bart.* rediit *Bentl.*: redit *HFψ* tunc sibi *ψ* iracundus cum irasci desierit tunc irascitur

In amore semper causa damni quaeritur.
Iucunda macula est ex inimici sanguine. 275
In uenere semper dulcis est dementia.
In misero facile fit potens iniuria.
Interdum habet stultitiae partem facilitas.
Inertia est laboris excusatio.
Iniuriam facilius facias quam feras. 280
Iratus nihil non criminis loquitur loco.
Incertus animus remedium est sapientiae.
In turpi re peccare bis delinquere est.
Ingenuus animus non fert uocis uerbera.
Iniuriam ipse facias ubi non uindices. 285
Is minimum eget mortalis, qui minimum cupit.
Inimici ad animum nullae conueniunt preces.
Inimico extincto exitium lacrimae non habent.
Ibi semper est uictoria, ubi concordia est.
Iter est, quacumque dat prior uestigium. 290
Ibi pote ualere populus, ubi leges ualent. 291
Z † Inuectibe uocis numquam libertas tacet. *ad* 284

---

sibi Φ; *cf. Woelfflin sent. falso trib. no.* 181 44 α ψ dampni *F* damni causa *H* 45 ϰ ψ *Bart.* iocunda *et* imici *F* 46 ϰ clementia *H* 48 σ part. stult. σ facilitas *Woelfflin*: felicitas *HF*σ 49 est lab. *Ing.*: l. e. *HF* excussatio *H* 50 *O* 18, 1 iniurias *O cf.* 55 feras quam facias *O* 51 α *ter* non *F*: cum *H*, nisi α *ter* loco *om.* α *ter* 52 ingenuus *Woelfflin* dimidium *Bothe* incertis animis rem. e. sapientia? 53 α *quater.* ϰψ *Bart.* turpi re: turpem *H* est del. α *bis.* ϰψ 54 σ 55 *O* 17, 4. ψ *Bart.* iniurias *et* facies *O* facit qui eam uindicat ψ (non uendica *Bart.*) *post* 55 *add. Bart.*: Chi onora il folle, a se medesimo fa ingiuria (sibi ipse ini. facit?) 56 *Seneca epist.* 108, 11. Φ 12, 8. α *bis.* ψ *Bart.* is *om.* Φ minimo *Seneca* α *semel,* nimio *semel* mortalis *Seneca* Φ: *om. HF* α ψ *Bart.* 57 ψ *Bart.* perueniunt *Nauck* 58 ψ *Bart.* exitum *H*ψ *Bart.* (onde uscire), pretium *aut* causam *Ribbeck,* officium *Spengel,* uitium *Baehrens* non habent lacr. fidem *Buecheler,* lacr. n h. exitum ψ 59 α *bis.* ψ *Bart.*: *om. H* est conc. α *bis.* ibi est uict. ubi semper est conc. ψ 60 inter *H* 61 ψ *Bart.*: *om. H* potest *F*ψ ual. leg. ψ *Videtur hic inserendus esse uersus* S 1 (584) Iratus plus se posse quam possit putat.

Z: (*T*) *habet uersus* 62. 21. 22. 23. 6. 11. 9. 14. 17. 63 62 Ma-

63 Inprobe Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit. 264

Σ Loco ignominiae est apud indignum dignitas. 292
Laus noua nisi oritur etiam uetus amittitur.
Laeso doloris remedium inimici est dolor.
Leuis est fortuna: cito reposcit quod dedit. 295
Lex uniuersa est, quae iubet nasci et mori.
Lucrum sine damno alterius fieri non potest.
Lasciuia et laus numquam habent concordiam.
Legem nocens ueretur, fortunam innocens.
Libido, non iudicium est, quod leuitas sapit. 300
Libido cunctos etiam sub uultu domat.
Π † Longum est quod flagitat * cupiditas.
Ψ Lapsus ubi semel sis, sit tua culpa, si iterum ceciderís.
Lex uidet iratum, iratus legem non uidet.
Legem solet obliuisci * iracundia. 305
Locis remotis qui latet, lex est sibi.
Late ignis lucere, ut nihil urat, non potest.
Licentiam des linguae, cum uerum petas. 308
Z Lucrum est dolorem posse damno extinguere. 668

---

lignae *Ribbeck*, Maledicae? 63 *Gellius* 17, 14. *Macrob. Sat.* 2, 7 Σ *habet uersus*: *PRA* 1—10, *B* 2—5; *C* 1—3. 5—8; *S* 1—4. 6—8. 10. 5; *Z* 1—3. 5—8 Ψ: (*F*) *ex* Σ1—10 1 ignominae *R* aput P^b 2 nisi: ubi *Z*, non *C* nisi oritur etiam: etiam moritur ubi *S* 3 dolori *PR* inim. est *Bothe*: e. in. *PRBACS*, est *om. F ψ* Lesio rem. est dol. et in. dol. *Z* 4 *C post* F 18: Fort. leuis e. c. r. q. reddit est *om. S* 5 uniuersalis *CSZ* est *om. F ψ* et nasci et *S explicit B* 6 *T* dampno *F* po. . P^a, potens P^b 7 laus et lasc. *C* 8 legem ñ nocens *R* uertetur *C* innocens . . nocens *Ribbeck, at cf.* R 3 9 liuido $P^a RA$ non *F* (*ψ*): *om. PRA etc.* 10 liuido P^a, liuidus *RA* dampnat *F*

Π: *in H uersus* 11 *ultimus est* Ψ *ex* Π: *F* 11—17; *ex* Ψ: *ψ Bart.* 16; α 13. 14; σ 13 11 *sic HF* longinquum est omne, q. cup. fl. *Gruter* 12 *O* 23, 1 ubi semel *Meyer*: semel ubi *O* Lapsus semel fit culpa *F* 13 α *ter.* σ ir. non uid. l. σ, ir. n. uid. illam α *ter* 14 α *del. Woelfflin quasi interpretationem u.* 13 obliuiscier *Gruter*; obliuisci solita est *Bothe* 15 est sibi *Ing.*: s. e. *F* 16 *ψ Bart.* 88 ignis lucere *Nauck*: luc. ign. *Fψ*, late lucere nihil ut nihil *Spengel, Ribbeck* non *add.* Nauck: *om. Fψ*, late luc. ut urat nihil ignis potest *Bothe* *Z*: (*T*) *habet uersus* 6. 18

Σ Malignos fieri maxime ingrati docent.
Multis minatur, qui uni facit iniuriam.
Mora omnis odio est, sed facit sapientiam.
Mala causa est, quae requirit misericordiam.
Mori est felicis antequam mortem inuoces.
Miserum est tacere cogi, quod cupias loqui.
Miserrima est fortuna, quae inimico caret.
Malus est uocandus, qui sua est causa bonus.
Malus bonum ubi se simulat tunc est pessimus.
Metus cum uenit, rarum habet somnus locum.
Mori necesse est, sed non quotiens uolueris.
Male geritur quidquid geritur fortunae fide.
Mortuo qui mittit munus, nil dat illi, adimit sibi.
Minus est quam seruus dominus, qui seruos timet.
Magis fidus heres nascitur quam scribitur.
Malo in consilio feminae uincunt uiros.
† Mala est uoluntas ad alienum consuescere.
Maximo periclo custoditur, quod multis placet.

Σ: $P^a P^b R A$ 1—32 *Ψ ex Σ*: *F* 1—32 *excerptos ex Σ habet*: *C* 1. 4. 8. 9. 12. 16. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 28. 29. 31. 2. 3. 5. 11. 13. 10. 6. 7. 21. 14. 25. 15. 18. 26. 27. 32. 58. 54 *S* 1—3. 5—14. 16—18. 21. 27. 29. 30. 32. 19. 20. 22. 24. 23. 15. 26. *Z* 9. 22. 6. 14. 3. 4. 15. 16. 27. 20. 18. 19. 24. 25. 30. 28. 29. 32. 12. 10. 2 1 *T* *malignus* P^b maximae P^a mal. ferre max. ingratos docere saepe *T* 2 *O* 18, 1. *T* comminantur *T* uni: ui *F* iniuria *F* contumeliam facit *T* 3 omnes P^b odiosa *C* 4 mala *C Erasm.*: mali *P R A Inc. etc.* qui *Z* misericordiam *R* 5 inuoces *R A*: inuocis *P*, inuocet *F S*; mors inuocetur *C* 6 tacere *C S Z Erasm.*: agere *P R A etc.*, a rege *Inc.* quod cum cup. *S* 7 caret inim. *C*, inimicos latet *F* 8 uoc. est *C* sui *σ Bentl.* est sua c. *C*, s. c. est *S* caus *R* 9 *H post* H 24 ubi bonum se *F S Z*, ut se bonus *C* se: re *R* homo malus cum se simulat bonum tunc est p. *H post* H 24 10 ubi *Z* dum *S* raro *S* somnus *F*, sompnus *C S etc.*: sonus *P R A Inc. Z* 11 est *F C*: sit *P R A*, fit *S* quando? 12 quicquid $P^b F$ 13 mittit: dat *S* illi nil dat *S* ad. s. *Bentl.*: s. ad. *codd.* sibi il. ad. *A* 14 minor *Z* timit *P* 15 haeres *A* 16 uinc. fem. *Z* 17 uoluptas *Erasmus* uol. est *C* adsuescere *Erasmus*, suescere *Halm* alienam adsuescere? 18 periculo *codd. Hieronymus adu. Iouin. fin.* difficile custodire quod plures amant. *Publ.* N 32 non facile solus serues, quod multis placet. *Fabricius no.* 333: difficile custoditur quod multi petunt. E poeta

Mala est medicina, ubi aliquid naturae perit.
Malae naturae numquam doctore indigent.
† Misereri scire sine periclo est uiuere.
Male uiunt, qui se semper uicturos putant.
Male dictum interpretando facias acrius.
Male secum agit aeger, medicum qui heredem facit.
Minus decipitur, cui negatur celeriter.
Mutat se bonitas irritata iniuria.
Mulier cum sola cogitat male cogitat.
Male facere qui uult, nunquam non causam inuenit.
Maliuolus semper sua natura uescitur.
Multos timere debet, quem multi timent.
Male imperando summum imperium amittitur.
Mulier quae multis nubit multis non placet.
Ψ Maliuolus animus abditos dentes habet.
Medicina calamitatis est aequanimitas.
Muliebris lacrima condimentum est malitiae.
Metum respicere non solet quicquid iuuat.
Malo etiam parcas, si una est periturus bonus.
Magnum secum adfert crimen indignatio.

---

antiquo Hieronymus et Isidorus'. 'maximo periculo' *delendum esse uidetur* 20 doctorem P^a, datore *F*, mala natura n. d. indiget *CSZ* 21 misereri *R*, miseri *PA*, miseriam *FS Inc. etc.* scire *PR*, nescire *FS Inc. etc.* periculo *codd.* est sine per. *S* miserum est sine periculo nescire uiuere *C*, est uincere (*cf.* P 51) *uel* miserum esse scire s. p. e. u. *Meyer* 22 seper se uictores *Z* 23 male dictum male *CS* interpraetando P^aA facies *C* agrius *P* 24 med. aeger *Spengel*, qui med. *CS*; fac. her. *S* 25 *T* cel. neg. *T*, celerius neg. *C* 26 inritata *Pithoeus*: cum inritatur *PRAF* (irr.) *CS etc.* 27 cum: que *C* mala *Z* 28 mala *Z* nunquam non c. inu. alii causam numquam inu. P^b, numquam c. inu. P^aARZ, nusquam non c. i. *F Bamb.*; plus quam non uult inu. *C* 29 nascitura P^b nat. sua *Z* uescetur *F*, uestitur *C* 31 imperande *R* 32 nubit *FC Inc. etc.*: nubet *PRAS* multis n. pl. mulier qui multis nubit *Z*

Ψ (*ex Π*): *F* 33–68 ψ *ex* Ψ: 34. 35. 37. 43. 45. 47. 48. 50. 53. 54. 57—59. 62—65. 67 *Bart. eosdem, om.* 50 34 ψ *Bart.* 111 35 α ψ *Bart.* 112 mulieribus ψ est cond. mal. ψ *Bothe;* lacrimae cond. sunt α 36 metus *Meyer* cui quid *Halm* 37 α ψ *Bart.* 113 bon. per. est ψ 38 sec. adf. crimen *Nauck*: cr. s. affert *F* magna est cum cr. adf. ind. *Bothe* indigna actio (*accusati*)?

Malus etsi obesse non potest tamen cogitat.
† Magis ualet qui nescit quod ualet calamitas.
Mora cogitationis diligentia est.
Multa ignoscendo fit potens potentior.
Multis placere quae cupit culpam cupit.
Minimum eripit fortuna, cui minimum dedit.
Meretrix est instrumentum contumeliae.
Malus bonum ad se numquam consilium refert.
Manifesta causa secum habet sententiam.
Multorum calamitate uir moritur bonus.
Metus improbos compescit non clementia.
Muneribus est, non lacrimis meretrix misericors.
Metuendum est semper, esse cum tutus uelis.
Mors infanti felix, iuueni acerba, nimis sera est seni.
Malam rem cum uelis honestare improbes.
Malum est consilium, quod mutari non potest.
Malitia unius cito fit male dictum omnium.
Mortem ubi contemnas uiceris omnes metus.
Misera est uoluptas, ubi pericli memoria est.
Male uincit * quem poenitet uictoriae.
Misericors ciuis patriae est consolatio.

---

39 σ etsi *Gruter*: etiamsi *F*, si σ *recte?* cogitat tamen σ 40 magis is *Ed. Becker*, mage *Gruter* scit *Spengel* quid *uulgo* ualeat *Machly*, sit *Becker* 41 diffidentia *Gruter* 42 α *bis.* σ multo *Spengel* potens fit α *bis* 43 ψ *Bart.* 114 qui cupit pl. ψ *Bart.* (colpato *codd.*) cupit *ed. Bipont.*: capit *F* ψ *Bart.* 44 σ fort. rapit σ cui σ *Bentl.*: cum *F* 45 ψ *Bart.* 115 est instr. *Gruter*: i. est *F* ψ 46 α *bis* ad bonum *Meyer*, a se nunquam bon. α *bis cf.* Menandri mon. φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον 47 ψ *Bart.* 116 secum *om.* ψ 48 ψ *Bart.* 117 calamitati *Ribbeck* bon. mor. ψ 49 α malos metus cohercet α 50 ψ est (fit?) *transposui, ante* miser. *habet F* ψ mun. mer. fit non lacr. mis. *Ribbeck* 51 metuendum semper esse scias, quem tutum uelis *F*, est *add. et* scias *del. Gruter*, si tutus *Spengel*, cum *Meyer* 52 σ est *add. Buecheler*: *om. F* σ sera nimis *Gruter*, fera nimis σ 53 ψ *Bart.* 118 uis ψ honestare *Meyer*: honestatem *F* ψ 54 *O* 16, 2. α *bis.* ψ *Bart.* 119 *Gellius* 17, 14 *C* (*om. Macrobius* 2, 7) cons. est ψ 56 contempnas *F* uic. omnes m. *Bothe*: m. u. o. *F* 57 ψ *Bart.* 120 periculi *F* ψ est mem. ψ 58 *T.* α *bis.* ψ *Bart.* 121 clam. *add. Spengel et Ribbeck*, is, post, mox *addunt alii* male uincit audaciam q. pen. uictoria *T*, male se uin.

60 Malitia ut peior ueniat se simulat bonam.
Malus animus in secreto peius cogitat.
Mutare quod non possis ut natum est feras.
Multa ante temptes quam uirum inuenias bonum.
Miserrimum est arbitrio alterius uiuere.
65 Mansueta tutiora sunt sed seruiunt.
Mala mors necessitatis contumelia est.
Minus saepe pecces, si scias quid nescias.
68 Malus quicumque in poena est praesidium est bonis.
Z Mala est inopia, ex copia quae nascitur.
O Monere non punire stultitiam decet.
71 Multo turpius damnatur, cui in delicto ignoscitur.
Publilii esse uidetur
φ Malum ne alienum feceris tuum gaudium.

Σ Nihil agere semper infelici est optimum.
Nihil peccant oculi, si animus oculis imperat.
Nihil proprium ducas, quidquid mutari potest.
Non cito perit ruina, qui rimam timet.

---

dicat quem *cod. monac.* 21573 *fol.* 237, 2 59 ψ *Bart.* 122 est *om.* ψ 60 σ peior: proprior? fingit se σ 62 ψ *Bart.* 123 est *om.* ψ, come cosa nata *Bart. codd.* 63 ψ *Bart.* 124 temptabis ψ bonum *om.* ψ *Bart. codd.* 64 ψ *Bart.* 125 arb. alt. *Gruter*: alt. arb. $F\psi$ 65 ψ *Bart.* 126 67 ψ *Bart.* 127 quod $F\psi$ nescis ψ 68 σ *Z*: *T* 2. 1. 25. 58. 69. x 69 φ 44 ex copia q. n. *Haupt,* quae n. ex c. *T* Turpis est inopia quae ex gloria nascitur φ *Post* 69 *habet T*: Mutus est si psallat superbus. humilis dominum laudat etiam cum uidetur habere silentium: *sententiam christianam del. Froehlich*

O habet praeter u. 2. 54: 70. 71 70 *O* 9, 4 71 *O* 22, 2. φ 63 cuius delictum (*uel* delicto) agnoscitur φ 72 φ 60 mal. al. tuum ne fec. gaud. φ, *transposuit Ritschl opusc.* II, 672, mal. al. tuum ne facias g. *Haupt.*

Σ: *PRA* 1—10 *C* 1—7. 9. 39. 13. 6 *S* 1. 2. 3. 10. 39. 4. 7. 8. 9. *Z* 2—4. 7—10 1 semper *om. C* infelici *C*: infelicis *PRAFS* opt. est *C* 2 *O* 7, 2 nichil *O* peccant *OCSZ*: peccent *PRAF Inc.* an. oc. *OPR*: oc. an. *AFCS*, animus illis x imperat *ORC*: imperet *PAFS* oculis non imp. *O* si oc. imperet an. *Z* 3 ducas *PRA*: dicas *FCSZ* quicquid $P^b A$: quod *FCSZ* possit *P* 4 *T* (α *bis*) nam *S* cita *A* perit ruina α: petit ruinam α *altero loco,* ruina perit *CS*, r. peritur P^b, r. perituir $P^a RAF$ *Inc.*; ruina cito perit uir *Z*, r. opteritur *Woelfflin* (ruina *om.*) opprimitur *T* rimam P^b: pri-

Nullus est tam tutus quaestus, quam quod habeas parcere.
Nescias quid optes aut quid fugias: ita ludit dies.
Numquam periclum sine periclo uincitur.
Nulla tam bona est fortuna, de qua nihil possis queri.
Nusquam melius morimur homines quam ubi libenter uiximus. 385
Negandi causa auarum numquam deficit.

Ψ Naturam abscondit cum improbus recte facit.
Non turpis est cicatrix quam uirtus parit.
Numquam ubi diu fuit ignis defecit uapor.
Necesse est minima maximorum esse initia. 390
Non corrigit sed laedit qui inuitum regit.
Nimia concedendo interdum fit stultitia *
Nihil magis amat cupiditas quam quod non licet.
Nisi uindices delicta improbitatem adiuues.
Nulli facilius quam malo inuenies parem. 395
Nihil non acerbum prius quam maturum fuit.

---

mam $P^a RA$, ruinam TFC α *bis* SZ 5 tam tutus *uel* certus *Woelfflin*: tantus *codd.* parcere *Ing.*: arcere PFC, carcere R, carere A *Inc.* 6 nemo quid C quod R au $R(\bar{a}P^b)$, hau? *Ribbeck* quid *om.* C 7 T *Gellius* 17, 14 *Macrob. Sat.* 2, 7 periclum . . periclo *Gellii codd.*: periculum (periculo P^b) . . periculo *Publilii codd.* 8 Φ 17, 2 Nulli Z fort. est F est *om.* S nil F quaeri PF queri possit S n. t. b. est uxor in qua non inuenias quod queraris Φ 9 numquam S homines *om.* CSZ ubi: cum CS uiuimus *Bothe* 10 F *iterum post* 46 auarum F *post uersum* 46: auaro $PRAFSZ$ Auaro negandi causa n. d. *post* A 33 C defecit PR, facit F *post* 46 *Hic uersus ultimus est in* Σ, *ubi sententiae pedestri oratione scriptae sequuntur.*

Ψ (F) habet 18 sententias 'Nondum felix es . . Numquam enim scelus . .' (*ex* Σ), *deinde* (*ex* Π): F 11—46. 10. 47—59 ψ *ex* Ψ 12—15. 19. 21. 20. 22. x. 24. 26. 29. 30. 38. 40. 44. 45. 47. 48. 51. 53. 55. 57. 59; *eosdem Bart.* 11 cum impr. *Bothe*: i. c. F 12 ψ *Bart.* turpis est *Woelfflin*: e. t. F ψ 13 α *ter.* κ ψ *Bart.* diu *om.* C defecit ψ *Halm*: deficit C α *ter. Gruter,* cecidit F κ pauor ψ 14 κ ψ *Bart.* maximorum esse *Woelfflin Philol.* 22 (1865) *p.* 457: e. m. F ψ esse *om.* κ initia κ *Woelfflin*: uitia F ψ *Bart.* 15 α ψ *Bart.* uitium α 16 stultitia stultior *Meyer* 17 α *bis.* κ magis *om.* α *bis* quam: nisi α *bis* 19 κ ψ *Bart.* nullius ψ inuenias *Woelfflin* 20 ψ *Bart.*

Nocere posse et nolle laus amplissima est.
Non uincitur sed uincit, qui cedit suis.
Necessitas dat legem, non ipsa accipit.
Nescio quid agitat, cum bonum imitatur malus.
Nulla hominum maior poena est quam infelicitas.
Non nouit uirtus calamitati cedere.
Necessitas ab homine quae uult impetrat.
Necessitati quodlibet telum utile est.
Nocere casus non solet constantiae.
Non pote non sapere qui se stultum intellegit.
Necessitas egentem mendacem facit.
Non facile solus serues quod multis placet.
Necessitas quod poscit nisi des eripit.
Nocens precatur, innocens irascitur.
Nec uita nec fortuna propria est hominibus.
Non semper aurem facilem habet Felicitas.
Numquam non miser est qui quod timeat cogitat.
Ni qui scit facere insidias nescit metuere.
Negat sibi ipse, qui quod difficile est petit.
Nimium altercando ueritas amittitur.
Nullo in loco male audit misericordia.
Necessitas quod celat, frustra quaeritur.
Necessitas quam pertinax regnum tenet.

---

fuit *Gruter*: fit *F*, sit ψ 21 *T* ψ *Bart.* ampl. est *Ing.*: e. a. *F* ψ laudem sibi praeparat ampliorem *T* 22 $\varkappa\psi$ *Bart.* cedit suis *Gruter*: s. c. *F* $\varkappa\psi$ post 22 ψ (*Bart.* 173) *habet* non est mori sed uiuere fortiter pugnando occumbere 24 ψ *Bart.* agitat *Bothe*: cogitat *F* ψ *Bart.* 25 *T* homini *Woelfflin et* necessitas *Haupt ex T* 'nulla est maior homini poena. quam necessitatis inopia'. 26 ψ *Bart.* 27 α *bis*, ψ *inter prouerbia*, *Bart.* 136 29 ψ *Bart.* 176 30 $\alpha\psi$ *Bart.* potest *F* $\alpha\psi$ 31 α *bis*, σ 32 $\varkappa$ *bis* multis placet: utile est $\varkappa$ *altero loco* 33 des *Woelfflin*: desideris *F* 35 α propria *Buecheler Spengel:* perpetua *F* α hominibus perpes est *Gruter* 36 Felicitas *Gruter*: facilitas *F* facilitas habet *Meyer*, faciles facilitas aures h. *Luchs* 37 timeat *Ing.*: timet *F* 38 ψ *Bart.* nisi *Ribbeck* insidias *om.* ψ *Bart.* 39 Φ 1, 13. φ 59. $\varkappa C$ sibi ipse $\Phi\varkappa C$ (*ex* Φ?): ipse sibi $\varkappa$, sibi ipsi *S*, sibi *F* 40 *O* 24, 1 $\alpha\psi$ *Bart. Gellius* 17, 14. *Macrob. sat.* 2, 7. *Bartol. de San Concordio Ammaestr. dist.* 36, 16, 12 aduersando *O* euertitur *F* ψ (*non* α), si perde Bart. 41 nullo *Ing.*:

Nemo inmature moritur, qui moritur miser.
Nocentem qui defendit, sibi crimen parit.
Nihil non aut lenit aut domat diuturnitas.
Nihil turpe ducas pro salutis remedio.
Noli contemnere ea, quae summos subleuant.
Nihil aliud scit necessitas quam uincere.
Nemo timendo ad summum peruenit locum.
Nisi per te sapias frustra sapientem audias.
Necessitati sapiens nihil umquam negat.
Non facile de innocente crimen fingitur.
Nimium boni est in morte cum nihil sit mali.
Ni gradus seruetur, nulli tutus est summus locus.
Nihil est miserius, quam ubi pudet quod feceris.
Nec mortem effugere quisquam nec amorem potest.
Necessitatem ferre non flere addecet.
Nusquam facilius culpa quam in turba latet.
Z Non leue beneficium praestat qui breuiter negat. *ad* 469 *Publilii esse uidetur*
Non est beatus, esse se qui non putat.
Ψ Omnis uoluptas quaecunque arrisit nocet.
Obsequium beniuoli animi finem non habet.

---

nullum *F* 44 *ψ Bart.* 45 *T*, *α quater*, *ψ Bart.* sibi crimen *Fα*: sibimet crimen *T*, cr. sibi *ψ*, *α ter* parit *Fψ*: parat *α quater*, *T* 46 *α* nihil aut non l. aut non *κ* 47 *Tαψ Bart.* dicas *α* nihil turpius dicas. quod fit pro sal. rem. *T* 48 *ψ Bart.* contempnere *F* subl. sum. *ψ* 49 quam *Ing.*: qui *F*, (nisi?) 51 *κσψ Bart.* audies *σ*, audieris *κ* 53 *ψ Bart.* 54 nimium *Ing.*: nimirum *F* boni est in morte *Bothe:* e. i. m. b. *F* cui *Woelfflin* sit: est? *cf. Ennium apud Ciceronem de fin.* 2, 13, 41: Nimium boni est cui nil mali est 55 *ψ Bart.* seruentur *Meyer* 56 *α* ubi: ut *α* 57 *αψ Bart.* nec am. qu. *α*, nec am. qu. eff. *ψ* 58 ferri non fleri decet *Froehlich* 59 *ψ Bart.* nusquam *Woelfflin*: numquam *Fψ* turba lat. quam in culpa *ψ*

Z: *T* 4. 60. 45. 21. 7. 47. 25. 60 praestet qui de breui renunciat *T*, praestat qui cito negat *Orelli*, breuiter *Meyer* 61 *Seneca epist.* 9, 21 apud poetam comicum inuenies Non *etc.*

Ψ *habet* (*ex Σ*) 47 sententias 'Omne peccatum .. Omnis doctor ..', *deinde* (*ex Π*): *F* 1—14 *ψ* (*ex Ψ*) 1. 2. x. 4. 5. 7. 10. 13 *Bart.* 2. x. 4. 5. 1 *ψ* quecunque *ψ*: quemcumque *F*, quamcunque (= quantum c.) *Orelli recte?* cuicunque *Woelfflin* 2 *αψ Bart.* obsequium

O uitam misero longam, felici breuem!
Obiurgari in calamitate grauius est quam calamitas.
O dulce tormentum, ubi reprimitur gaudium!
Omnes aequo animo parent, ubi digni imperant.
Occidi est pulchrum, ignominiose ubi seruias.
O tacitum tormentum animi conscientia!
Optime positum est beneficium, * ubi meminit qui accipit.
Obsequio nuptae cito fit odium paelicis.
Occasio receptus difficiles habet.
O pessimum periclum quod opertum latet.
† Omnes cum peccant occulte pacantur citius.
Occasio aegre offertur facile amittitur.
O Oculi amorem * incipiunt, consuetudo perficit.

Ψ Probus libertus sine natura est filius.
Prodesse qui uult nec potest aeque, est miser.
Pericla timidus etiam quae non sunt uidet.
Pudor doceri non potest, nasci potest.
Plus est quam poena sine spe miserum uiuere.
Pudorem alienum qui eripit perdit suum.

αψ: officium *F*, seruigio *Bart.* animi *om. ψ Bart.* 3 *Seneca Controuers.* 7, 18 uita . . longa . . breuis *Seneca* 4 *Tαxψ Bart.* obiurgare *T* grauior *T* quam ipsa cal. *αxψ Bart.* 5 *ψ Bart.* ubi *Woelfflin*: aequo ubi *F*, ubi aequo animo *ψ* 6 *O* 23, 2. *Tασ* digni *F*: dignus *T*, iusti *O*, boni *ασ* imperat *T* 7 *α bis. ψ sic Meyer:* pulchrum est *Faψ*, ubi ign. seruias *F*, si ign. seruis *α*, ubi ignominie conscientia est *ψ* 8 *α* animi: ignominie *α* 9 *α* ubi eius *Gruter,* cuius *Halm* metuunt qui accipiunt *α* 10 *xψ* obsequio *Spengel*: obsequium *Fxψ* fert *Bothe* (pelicis *F*) 12 periculum *F* 13 *ψ* citius pacantur *ψ* O. c. occulte peccant peccant tutius *uel* ocius *Woelfflin*, O. c. p. occ. peccant multo tutius *Ribbeck*, O. c. p., peccat unus tutius?

Z (*T*) *habet u.* 4. 6 *O praeter u.* 6 *habet u.* 15 *O* 7, 2 *cf.* A 40 Oc. occulte amorem *uel* Oc. amorem subito?

Ψ (*F*) *habet* (*ex Σ*) 21 *sententias* 'Peccandi duo . . Principium discordiae', *deinde* (*ex Π*): *F* 1—51 *ex Ψ*: *ψ* 2. 6. 10. 9. 8. x. 11. x. 21. 24. 25. 30. 35. 36. 39. 45. 48. 49. *Bartol. eosdem omisso uersu* 48 *π* 3. 8. 15. 17. 21. 25. 30. 32. 34. 39. 48 1 *ασ* probet *σ* sine *ασ*: si *F* 2 *ψ Bart.* est miser *Ing.*: miser est *ψ*, miser *F*, meret *Spengel* 3 *T. α bis. πσ* pericula *codd.* uidet presagus *T*, timet *σ* 4 *T* 5 sine spe *Woelfflin*: sine rem *F*, sinere *Spengel* 6 *ψ Bart.* suum

Patientia animi occultas diuitias habet.
Peiora multo cogitat mutus dolor.
Pecunia * regimen est rerum omnium.
Pudor dimissus numquam redit in gratiam.
Perdendi finem nemo nisi egestas facit.
Poena ad malum serpendo cum properat uenit.
Plus est quam poena iniuriae succumbere.
Pro medicina est dolor, dolorem qui necat.
Patiens et fortis se ipsum felicem facit.
Prospicere in pace oportet, quod bellum iuuet.
Parens iratus in se est crudelissimus.
Perdit non donat qui dat nisi sit memoria.
† Probe delicta. cum legas deteras.
Pars benefici est quod petitur si belle neges.
Properare in iudicando est crimen quaerere.
Populi est mancipium, quisquis patriae est utilis.
Per quae sis tutus, illa semper cogites.
Perfugere ad inferiorem se ipsum est tradere.
Peccatum amici ueluti tuum recte putes.
Potens misericors publica est felicitas.
Praesens est semper, absens qui se ulciscitur.
Perfacile quod uota imperant felix facit.
Poenam moratur improbus, non praeterit.

perdit ψ 7 α *bis* animi *om. et* hab. diu. α *bis* 8 $\alpha\pi\psi$ *Bart.* multo *Tzschucke*: multa *codd.*; uultu, arguto, querulo, ultore *coniecerunt* 9 α *bis.* ψ *Bart.* una *add. Gruter*, unum *Woelfflin* pec. est reg. omn. rerum α *bis.* ψ 10 ψ *Bart.* amissus ψ 11 ψ *Bart.* 12 serpendo *Bothe*: serpentia *F* properat *Woelfflin*: proterat *F* 14 est dolor *Ing. et* dolorem qui *Gruter*: dolor est qui dolorem *F* 15 α *bis.* π ipse? *cf.* Q 45 facit fel. π 16 α in pace op. *Gruter*: op. in p. *F*α uitet α 17 π Parcus π 18 sit *Ribbeck et Spengel*: est *F* 19 probi *Ing.* cum tegas *Spengel*, cum neglegas *Woelfflin*, neglegens *Ribbeck* leges teras *Woelfflin* 20 σ *Gellius* 17, 14; *Macrobius Sat.* 2, 7 beneficii *F*σ belle *F*: uelle *Gellii codd.*, cito *Macrob.*, bene σ; *Haupt contulit* N 60 21 $\pi\psi$ *Bart. cf.* I 25 sperare ψ est crimen *Ingolst.*: cr. e. *F*$\pi\psi$ 24 ψ *Bart.* 25 $\pi\psi$ *Bart.* ueluti *Ing.*: uelut *F*$\pi\psi$ recte *om.* π 26 $\varkappa\sigma$ 27 absens qui se *Woelfflin*: qui absens *F*, q. abs. etiam *Gruter* ulcisci potest *Spengel* 28 felix *ante* quod *F*, *transposuit Spengel* P. fel. quod facit uotum impetrat *Bothe* 29 moratur *Ing.*: orat *F*

Perdidisse honeste mallem quam accepisse turpiter.
Paucorum est intellegere quid † det deus.
Perenne coniugium animus non corpus facit.
Pereundi scire tempus assidue est mori.
Potenti irasci sibi periclum est quaerere.
Peccare pauci nolunt, nulli nesciunt.
Paucorum improbitas est multorum calamitas.
Pro dominis peccare etiam uirtutis loco est.
Patiendo multa, uenient, quae nequeas pati.
Paratae lacrimae insidias non fletum indicant.
Peccatum extenuat qui celeriter corrigit.
Pudorem habere seruitus quodammodo est.
† Potest ultus in aduersis numquam felicitas.
Prudentis uultus etiam sermonis loco est.
Probo beneficium qui dat ex parte accipit.
Pudor si quem non flectit, non frangit timor.
Poena alleuatur ubi relaxatur dolor.
Plures tegit fortuna, quam tutos facit.
Post calamitatem memoria alia est calamitas.
Probo bona fama maxima est hereditas.
Pericla qui audet ante uincit quam accipit.

---

30 *α quater. κπψ Bart.* honeste *add. Woelfflin: om. codd.* malo *κ* accepisse *πψα Woelfflin*: accipere *Fκ* turp. acc. *α* 31 celet *Ribbeck*, dicat *Buecheler*; donet dies *Woelfflin*, doceat dies *Meiser* 32 *κπ* 33 *Tα* p. t. sc. est more frequentissime *T* 34 *T. α bis. πσ* sibi *om. α bis* periculum *codd.* est per. *σ* Petit qui irascit. periculum sibi generare *T* 35 *ψ Bart.* 36 *ψ Bart.* est multorum *Buecheler*: mult. e. *ψ Bart.*, uniuersis est *F*, uniuersis *uulgo* 37 *σ* etiam *om. σ* 38 *α ter* patienda *α bis* uenient *α ter*: ueniunt *F*, eueniunt *Ribbeck Spengel* si multa maleficia patiuntur fieri, uenient quae non poterunt pati *α* 39 *απψ Bart.* patratae *ψ* fletum: luctum *Bothe* 40 *O* 10, 4. *Tα* de breui commissum commendat *T* 43 *O* 9, 1 prudentis uultus *O Gruter*: prudenti stultus *F*, prudenti uultus *Bothe* loco *O Gruter*: iocus *F* 44 *σ* 45 *ψ Bart.* si quem *uel* quemquem *Woelfflin*: quem *Fψ* (quem flectit non flectit non frangit *ψ*, chi se acchina per vergogna, non si rompa per paura *Bart.*) 46 alleuatur *Gruter*: leuatur *F* relaxatur *Halm*: laxatur *F* 47 legit *Bothe* facit *Ing.*: faciat *F* 48 *απψ* memoranda non est cal. *α* 49 *αψ Bart.* probe *ψ*: pro *Fα* 50 *α* pericula *Fα an*

Perpetuo uincit qui utitur clementia.
Z Plures amicos mensa quam mens concipit.
O Prudentis est irasci nec sero et semel.
Per quem sis clarus illi quod sis imputes.
Poenae sat est qui laesit cum supplex uenit.

Ψ Quamuis non rectum, quod iuuat, rectum putes.
Quicquid nocere dedicit, meminit cum potest.
Qui metuit contumeliam, raro accipit.
Quam miserum est mortem cupere nec posse emori.
Qui pro innocente dicit, satis est eloquens.
Qui cum dolet blanditur, post tempus sapit.
Quod timeas citius quam quod speres euenit.
Quod uult cupiditas cogitat, non quod decet.
Quicquid conaris, quo peruenias, cogites.
Qui bene dissimulat citius inimico nocet.
Quod semper est paratum, non semper iuuat.
Quodcumque celes, ipse tibi fias timor.
Qui ius iurandum seruat, quouis peruenit.
Quod aetas uitium posuit, aetas auferet.
Quemcumque quaerit calamitas, facile inuenit.

---

aspicit? *Ribbeck* 51 Φ 48, 7; α *bis* perpetuo α *bis.* Φ, perpetue *F* clem. perp. uinc. qui ut. Φ

Z (*T*) *habet u.* 52. 33. 34. 40. 3. 4 52 plus amicus *et* concipit bona *T, corr. Buecheler* *O habet u.* 40. 43. 53. 54. 55 53 *O* 9, 1 nec *Halm*: et *O* 54 *O* 21, 4 quod sis illi *O*, illi quod sis *Meyer uel* (*collato uersu* P 23 per quae sis tutus, illa semper cogites): per quae s. cl. quod sis illis imp. 55 *O* 22, 2 (pene, suplex *O*)

Ψ (*F*) *habet* (*ex* Σ) 22 *sententias* 'Quidam quosdam occidit .. Quanti tales ..', *deinde* (*ex* Π): *F* 1—68 ψ (*ex* Ψ) 2. 3. 4. 10. 19. 20. 21. 22. 24. 25. 28. 29. 31. 32. 36. 41. 42. 46. 47. 55. 56. 58. 60. *Bart. habet eosdem, omissis* 22. 25. 29. 32. 41. 42. 46. 47. 55. 60 π 28. 45. 54. 60. 61. Quae sunt maximae diuitiae? non cupere diuitias? 7. 20. 24. 31. 44. 48. 56 1 quod iuuat *Gruter*: quod adiuuat *F*, quom adiuuat *Baehrens*, quoad iuuat *Woelfflin* 2 ψ *Bart.* quisquis ψ, chi *Bart.* 3 Φ 48, 10. ψ. *Bart.* contumeliam *Spengel ex* Φ: calamitatem *Fψ Bart.* accipit iniuriam Φ 4 ψ. *Bart.* emori *Ing.*: mori *Fψ* 5 κ el. est κ 7 π. σ 8 σ 9 σ coneris *Spengel* peruenit σ 10 αψ *Bart.* noc. inim. ψ 11 iuuat *Ing.* uiuat *F* 12 caeles *F* 14 κσ initium apposuit σ aufert κ 15 *T* quosc.

Quod periit quaeri pote, reprendi non potest.
Quam miserum officium est, quod successum non habet.
Quam miser est, cui est ingrata misericordia.
Quam miserum est, cogi opprimere quem saluum uelis.
Quem fama semel oppressit, uix restituitur.
Quod uix contingit ut uoluptatem parit.
Quam miserum est id quod pauci habent amittere.
Qui in uero dubitat, male agit, cum deliberat.
Qui timet amicum, amicus ut timeat, docet.
Quicquid uindicandum est, *omnis* optima est occasio.
Quam miserum auxilium est, ubi nocet quod sustinet.
Qui pote † consilium fugere sapere idem potest.
Qui ulcisci dubitat improbos plures facit.
Qui obesse cum potest non uult prodest *
Quicquid bono concedas, des partem tibi.
Quod nescias cui serues, stultum est parcere.
Quae uult uideri bella † nimium illi negat.
Qui debet, limen creditoris non amat.
Qui pote transferre amorem pote deponere.
Qui culpae ignoscit uni, suadet pluribus.

---

cal. qu. fac. repperiet *T* 16 periit . . pote *Gruter*: perit . . potest *F* reprendi *Ing.*: reprehendi *F* haud *Ing.* 17 off. est *Gruter*: est off. *F* 18 miser *Ing.*: miserum *F* cui *Gruter:* cuius *F* ingr. est *F* mis. est *Ing.*; miserum cumst ingr. mis. *Spengel* 19 ψ. *Bart.* quem ψ. *Bart.*: quam *F* saluum esse uelis ψ 20 $\alpha\pi\psi$ *Bart.* oppressit *F*: perdit $\pi\psi$ (α. *Bart.*) 21 ψ *Bart.* contingit ut *Bothe*: contingitur *F*, contingit ψ, contingit quam *Casp. Orelli*, c. uix *Gruter*, c. ueram *Ribbeck*; cont. plus uoluptatis *Spengel*, ui cont. uix *Woelfflin* 22 ψ id *om.* ψ 24 $\varkappa\pi\psi$ *Bart.* am. qui tim. $\varkappa$, qui am. tim. ψ docet: facit *Bothe* 25 ψ quoi quid *Ribbeck*, cui quid *Gruter*, quom quid *Halm*, quod *Spengel* omnis *add. Gruter* occ. est ψ 27 potest *F* consilio furere *Bothe* capere *Gruter*, rapere *Woelfflin* 28 α *ter.* $\pi\psi$ *Bart.* plures *F*: multos *ceteri* (iudex qui dub. ulc. multos impr. facit α *ter*) 29 ψ non uult cum potest *Buecheler et Spengel* prodest tibi *Halm*, prodesse uult *Spengel* 30 concedis *Ing.* des *Woelfflin*: das *F* 31 $\pi\psi$ *Bart.* nescis $\pi\psi$ 32 ψ bella uult uid. ψ nimis nulli negat *Gruter*, n. n. placet *Nauck*, nimium litigat *Spenyel* 33 $\varkappa$ cred. lim. $\varkappa$ 34 $\varkappa$ potest . . potest *F*$\varkappa$ am. qui pot. ferre $\varkappa$ 35 uni culp. ign. *F*, *corr. Gruter*, unius culp.

Quod improbis eripitur, donatur probis.
Qui sibi non uiuit, aliis merito est mortuus.
Quicquid fit cum uirtute, fit cum gloria.
Qui expectat, ut rogetur, officium leuat.
Qui timet amicum, uim non nouit nominis. 540
† Qui potest celare uitium non facit.
Qui omnes insidias timet, in nullas incidit.
Quam malus est, culpam qui suam alterius facit.
Qui docte seruit, partem dominatus tenet.
Qui se ipse laudat, cito derisorem inuenit. 545
Quam miserum est, bene quod feceris, factum queri.
Quam est felix uita, quae sine odiis transiit.
Quicquid futurum est summum, ab imo nascitur.
Quam miserum est, ubi consilium casu uincitur.
Quicquid fortuna exornat, cito contemnitur. 550
Quicquid plus quam necesse est possideas premit.
Qui pote nocere timetur, cum etiam non adest.
Quem bono tenere non potueris, contineas malo.
Quod senior loquitur, omnes consilium putant.
Quam miserum est, ubi te captant, qui defenderent. 555
Quid quisque amat, laudando commendat sibi.

---

ign. *Ribbeck* 36 ψ quod *et* donatur *Meyer*: quicquid *et* datur $F\psi$ das eripitur datur ψ quidq. datur probis er. impr. *Spengel*, quidq. pr. er. impr. datur *Woelfflin*, quod impr. tribuitur er. pr. *Nauck* 37 *T* sibi non *F*, s. minime *T*, sibimet *Ribbeck, Spengel*, sibi modo *Bothe* mer. al. *F*, *corr. Bothe* mer. multis occumbit *T* 39 spectat *Gruter* 40 $\varkappa$ am. qui tim. non nouit ueritatem $\varkappa$ 41 ψ qui potest zelare non facit uitium ψ, q. pote cel. uitium, uitium n. f. *Gruter*, non potest *Meyer*, q. p. c. uitium, uitium n. fugit *Ribbeck* 42 *T*. α *bis*. ψ. *par*. *C* timet: preuidet ψ ullas *C* incidet ψ, α *altero loco* qui ins. plus timet. capitur minus *T* 44 α *bis*. $\pi\sigma$ seuit π tenet: habet σ 45 $\alpha\pi\sigma$ *Bart. da San Concordio Ammaestr. dist.* 28, 2, 7 ipse *Bentl.*: ipsum *codd.* 46 ψ 47 ψ fel. est ψ sine odiis transiit *Meyer*: sine negotiis transit $F\psi$, abiit sine negotiis *Bothe*, agitur sine neg. *Buecheler*; quam f. u. transit s. neg. *Woelfflin* 48 π 49 *O* 16, 2. $\varkappa\sigma$ 50 contempnitur *F* 51 possideas *Woelfflin*: possidetis *F* 52 potest *F* timeas *Ribbeck* adest: nocet *Gruter*, obest *Baehrens* 53 quem non bono potueris, contineas malo? 54 $\varkappa\pi\sigma$ 55 ψ captant ψ *Gruter*: capiant *F* defenderent *Meyer*: defenderunt $F\psi$, . . rint *Ing.* 56 $\varkappa\pi\psi$ *Bart.* laudando *om.* ψ (*Bart.*)

Quem diligas, etiam † queri de ipso malum est.
Qui uenit ut noceat, semper meditatus uenit.
Quis miserum sciret, uerba nisi haberet dolor?
Quam miserum est, cum se renouat consumptum malum. 560
Quanto serius peccatur, tanto incipitur turpius.
Quam miser est, qui excusare sibi se non potest.
Quo caueas, cum animus aliud uerba aliud petunt?
Qui inuitus seruit, fit miser seruit tamen.
Quod est timendum, decipit si neglegas. 565
Quid tibi pecunia opus est, si uti non potes?
Quod fugere credas, saepe solet occurrere.
Quamuis acerbus qui monet nulli nocet. 568
Z Qui studet multis amicis, multos inimicos ferat. 671
† Qui semet accusat, ab alio non potest criminari. 672
Qui dormientem necat, absentem ulciscitur. 673
Quod est uenturum, sapiens ut praesens cauet. 674
O Quem diligas, ni recte moneas, oderis.

Publilii esse uidetur:

Quod uult habet qui uelle quod satis est potest.

Ψ Ratione non ui uincenda adolescentia est. 569

---

58 *ψ Bart.* 60 *πψ* conpositum *Buecheler* 61 *ανπ* turp. inc. *codd.*: *corr. Gruter* 63 qui *Bothe*, quid? caueas *Bothe*: cauetis *F* (cauere . . petere *cf.* Quintil. 9, 1, 20. 9, 4, 8) 64 *σ* 65 decipit: te occupat *Ribbeck* 66 est *om. Bothe* si *Ribbeck*: si ea *F* 68 acerbus *Ing.*: acerbus est *F*, acerbust *Ribbeck*

Z (*T*) *habet* 69. 70. 15. 42. 71. 72. 37 69 *sic Meyer*: qui numerosis studet amicis. et inimicos necesse est ferat *T*, qui num. st. am. is etiam inimicos ferat *Haupt*, et in. perferat *Ribbeck* 70 Qui se ipse accusat, accusari non potest *Ribbeck*, *apud quem uideas alia.* 71 necat *Haupt*: necare nititur *T* 72 *O* 9, 1 ut *O*: quasi *T* cauet *O*, *Orelli*: cauit *T*

O habet uersus 49. 72. 73 73 *O* 10, 4 que diligis si non, *corr. Meyer* 74 Seneca *epist.* 108, 11 *cf. Testimonia de Publilio*

Ψ *habet ex Σ* 18 *sententias* 'Repelli se homines . . Res magnae clementiae . .', *deinde ex Π*: *F* 1—15 *ψ* (*ex Ψ*): 7. 8. 13. 5 *π*: 1. 2. rationem uincit cupido. 12. 8. 11. 13. 1 *πσ* ad. est *Ing.*: est ad.

Rei nulli prodest mora nisi iracundiae.
Reus innocens fortunam, non testem timet.
Rarum esse oportet, quod diu carum uelis.
Rapere est accipere, quod non possis reddere.
Regnat non regitur, qui nihil nisi quod uult facit.
Riualitatem non amat uictoria. 575
Ruborem amico excutere amicum est perdere.
Rex esse nolim, ut esse crudelis uelim.
Res quanto est maior, tanto est insidiosior.
Roganti melius quam imperanti pareas.
Respicere nihil consueuit iracundia. 580
Rapere est non petere, quicquid inuito auferas.
Remedium frustra est contra fulmen quaerere.
Rogare officium seruitus quodam modo est. 583
Z Reddit, non perdit, † qui quod alienum erat persoluit. 675

Ψ [Semper iratus plus se posse putat quam possit.] 584
Spes est salutis, ubi hominem obiurgat pudor.
Suadere primum, dein corrigere beniuoli est.

Fπσ 2 *πσ* nulle *σ* 4 *κ* diu carum: carum dici *κ* quod uoles gratum esse rarum effice *Sen. de benef.* 1, 14, 1 5 *ψ* rapere quoque est *ψ* (non *habet F*) *cf.* F 7 fraus est accipere quod non possis reddere 6 regitur *Froehlich*: loquitur *F* 7 *ψ* 8 *Tκκψ* incutere *T* est am. *ψ* 9 nollim *F* esse cr. *Ing.*: cr. esse *F* 10 *T* inuidiosior *Bothe* 11 *O* 23, 2. *πσ* 12 *Φ* 7, 4. *ακκ* nihil nisi assueuit *α* 13 *πψ* 14 frustra *Gruter*: fraus *F* fulmen *Bentleius*: flumen *F* 15 officium *Spengel*: beneficium *F*, ingenuo *Gruter*; *cf.* P 41 pudorem habere seruitus quodammodo est.

Z (*T*) *habet u.*: 8. 10. 16 16 cui quod alienumst perit *Haupt*: alienum qui perdidit *Meyer post* 16 *addit T* (676) Regnat carnalis cupiditas, ubi non est dei caritas *ex libro Augustini de Fide, spe et caritate cap.* 117 (31) *fin.* (*Migne* VI *p.* 287).

Ψ habet ex Σ 20 *sententias* 'Sunt quorum corpus . . Sunt multi qui . .', *deinde ex Π*: *F* 1—42 *ψ* (*ex Ψ*): 2. 17. 18. 22. 23. 27. 28. 30. 35. 38 *π*: 1. 7. 6. 10—13. 17. 18. 23. 24. 27. 28. 30. 34. 35. 38. 41. 42 1 *α bis. πσ* iratus semper *α bis* putat posse *α bis. π* Se posse plus iratus quam possit putat *Pithoeus*; *cum Ribbeckio* Iratus plus se posse quam possit putat *scribendum et uersus transponendus esse videtur.* 2 *Tψ* sal. est *Tψ* timor *T ψ sub litera* Q: quamdiu pudor est in animo, aliquis restat bonae spei locus 3 ben.

Sapiens contra omnes arma fert, cum cogitat.
Sanctissimum est meminisse, cui te debeas.
Stulti timent fortunam, sapientes ferunt.
Sensus, non aetas inuenit sapientiam.
Semper beatam se putat benignitas.
† Sapiens semper quiescendi dat locum iniuriae.
Solet esse in dubiis pro consilio temeritas.
Semper consilium tunc deest cum opus est maxime.
Sapiens cum petitur si tacet grauiter negat.
Semper plus metuit animus ignotum malum.
Secunda in paupertate fortuna est fides.
Si nihil uelis timere, metuas omnia.
Summissum imperium non tenet uires suas.
Secundus est a matre nutricis dolor.
Sibi supplicium ipse dat, quem admissi poenitet.
Suum sequitur lumen semper innocentia.
Stultum est ulcisci uelle alium poena sua.
Sibi primum auxilium eripere est leges tollere.
Suis qui nescit parcere, inimicis fauet.
Sine dolore est uulnus, quod ferendum est cum uictoria.
Semper metuendo sapiens euitat malum.

---

est dein cor. *F, corr. Bothe* corripere? 4 α *quater* fert arma α *quater* 6 $\alpha\pi\sigma$ 7 *O* 9, 1. *T* $\varkappa\pi\sigma$ sensum *et* sapientia *T* sapientiam inu. $\pi\sigma$ non aetate uerum ingenio apiscitur sapientia *Plaut. Trin.* 2, 2, 86 *contulit Spengel* 9 Saepe ignoscendo das iniuriae locum *Gruter,* Sapiens locum dat requiescendi iniuriae *Spengel,* Semper quiescens des iniuriae locum *Meyer* 10 *T.* α *ter.* $\pi\sigma$ dubio α *ter,* aduersis *T* 11 α *bis.* $\pi\sigma$ op. est *Desbillon*: est op. *F* quando max. op. est α *bis,* cum op. est tunc max. deest π semper cons. deest cum op. est, *om. cett.,* σ *cf.* H 27 12 *O* 9, 1. $\alpha\pi\sigma$ *sic O*: quod petitur ubi tacet $F\alpha\pi\sigma$; breuiter $F\sigma$, bene π, habere α 13 π 15 timeas? *Ribbeck cf.* D 16. G 11 16 σ uires non tenet σ 17 $\varkappa\pi\psi$ est *post* nutr. ψ 18 $\pi\psi$ sibi ipsi dat supplitium $F\pi\psi$, ipse *Bentl.*, suppl. ipse dat *Meyer* amissi π penitet $F\pi\psi$: pudet *Gruter* 19 α semper l. sequ. α numen? *Ribbeck* innocentiam *Bothe* 20 ulc. uelle alium *Nauck*: al. ulc. uelle *F*, uelle ulc. alterum *Bothe* 21 primo *Bothe* er. est *Ing.*: est er. *F* 22 *O* 22, 2. ψ (*Bart.* 266) Quis ψ 23 $\varkappa\pi\psi$ quod cum uict. defertur $\varkappa$ 24 *C.* α *bis.* $\pi\sigma$ metuendi *F* sap. met. σ

Stultum est queri de aduersis, ubi culpa est tua.
Solet hora, quod multi anni abstulerunt, reddere.
Spina etiam grata est, ex qua spectatur rosa.
Stultum est uicinum uelle ulcisci incendio.
Stultum facit fortuna, quem uult perdere.
Spes inopem, res auarum, mors miserum leuat.
Se damnat iudex, innocentem qui opprimit.
Sibi ipsa improbitas cogit fieri iniuriam.
Satis est beatus, qui potest cum uult mori.
Solet sequi laus, cum uiam fecit labor.
Socius fit culpae, qui nocentem subleuat.
Suspicio sibi ipsa riuales parit.
Semper metuendum, quicquid irasci potest.
Seditio ciuium hostium est occasio.
Salutis causa bene fit homini iniuria.
Stultitia est insectari, quem di diligunt.
Sat magna usura est pro beneficio memoria.
Sero in periclis est consilium quaerere.
Z Sua seruat qui salua esse uult communia. 677
Satis est superare inimicum, nimium est perdere.
Suspiciosus omnium damnat fidem.
Suspicio probatis tacita iniuria est.

---

26 abstulerīt *F*: abstulerant *Spengel*, abstulerint *uulgo* 27 $\varkappa\pi\psi$ de qua $\varkappa$ ex qua exspectatur ψ 28 $\varkappa\pi\psi$ uitium π uelle *om.* $\varkappa$ uelle ulc. ψ 30 $\pi\psi$ 31 *O* 19, 1 qui inocentem *O* 32 ipsi *Gruter* 34 $\pi\sigma$ fecerit π, facit σ 35 *T.* α *ter.* $\pi\psi$ subleuat *Ing.*: leuat *F*, iuuat α *bis* $\pi\psi$, adiuuat α qui sontem iubet perdere *T* 36 $\varkappa$ suspitio *F* ipsa sibi $\varkappa$ facit $\varkappa$ 38 $\pi\psi$ est occ. host. π, occ. fit host. ψ 39 causa *Ing.*: casus *F* sit *F* 40 di *add. Spengel et Buecheler*: *om. F* diligīt *F* 41 $\alpha\pi\sigma$ stat $\pi\sigma$, satis α usura est *Ing.*: est us. *F*α, est *om.* $\pi\sigma$ satis est m. u. pro b. m. *Bart. da San Concordio Ammaestr. dist.* 17, 2, 6 42 *O* 16, 2. $\pi\sigma$ periclis *Desbillon, Ribbeck,* periculis *OF*$\pi\sigma$ est in per *F*$\pi\sigma$

Z (*T*) *habet uersus* 43. 2. 44. 7. 10. 45. 46. 47. 48. E 21. 49 43 seruat qui *Nauck*: qui seruat *T* esse uult *Woelfflin*: uult esse *T* suum qui seruat, salua uult communia *Froehlich* 44 sup. inim. *Haupt*: in sup. *T* 45 suspiciosus *Nauck*: suspicax animus o. dampnat *T post* 48 *addit T* E 21 Sine lege *etc.*

Superari a superiore pars est gloriae.
Supplicem hominem opprimere, uirtus non est, sed crudelitas.
49 Sat est disertus, pro quo loquitur ueritas. 684

Ψ Thesaurum in sepulchro ponit, qui senem heredem facit. 626
Taciturnitas stulto homini pro sapientia est.
Tam deest auaro quod habet quam quod non habet. 628
Z Tarde sed grauiter sapiens * irascitur. 685
5 Tuti sunt omnes unus ubi defenditur. 686
O Temptando cuncta caeci quoque tuto ambulant.
Tam de se iudex iudicat quam de reo.

Ψ Ubi fata peccant, hominum consilia excidunt. 629
Voluptas e difficili data dulcissima est.
Ubi omnis uitae metus est, mors est optima.
Unus dies poenam affert, quam multi irrogant. 632
5 Ubi peccat aetas maior, male discit minor.

---

49 *O* 24, 1 Satis desertus est de quo *T* uer. loq. *O* *cf.* Q 5 *O habet uersus* 7. 12. 22. 31. 42. 49

Ψ (*F*) *habet ex* Σ 14 *sententias* 'Timidus cautum . . Turpius nihil est . .', *deinde ex* Π: F 1. 2. 3 ψ (*ex* Ψ) 1 π 1. 2 1 πψ 2 π *T* homini *om. T* stulti hominis? est: cedit *T* 3 *Senec. contr.* 7, 18. *Quintil.* 8, 5, 6. 9, 3, 64. *Hieron. epist.* 53 antiquum dictum est: Auaro tam *etc. cf. epist. ad Theophil.* deest *om. F* quam mísero quod *F*

Z (*T*) *habet* 2. 4. 5 4 *O* 9, 1 tarde si grauius uir irascitur et perbicax ulciscitur *T* uir sapiens? *nescio unde hauserit Gruter Floril magn. sub* 'ira': Est quidem boni uiri ira tarda sed grauissima est. 5 ubi def. unus *T*, *corr. Orelli.*

O habet 4. 6. 7 6 *O* 7, 3 7 *O* 19, 1

Ψ (*F*) *habet ex* Σ 18 *sententias* 'Vix quisquam . . Virtutem cuius . .', *deinde ex* Π: F 1—24 *Ex* Ψ *habent*: ψ 2. 9. 16. 15; π 2. 5. 8. 9. 15. 19; *codex lat. Paris.* 8027 s. XIV (*par.*) 2. 3. 5. 8. 9. utilius est uero *etc.* 10. 15. 16. 19. 22 2 πψ *par.* uoluntas *par.* nata ψ datur dulcissime *par.*, dat dulcissimum *uel* e difficilibus dulcissimast *Spengel* 3 ασ *par.* uita *Gruter* motus *par.* optimum *Bothe* 4 dies *Gruter*: deus *F* irrogant *Meyer*: cogitant *F*, citant *Buecheler*, exigant *Baehrens* quam *del. Gruter*, concitant *Schuetz* 5 *T* απσ *par.* ubi autem σ maior etas male dicit π, maiorum . . minorum σ ubi

Ubi nihil timetur, quod timeatur nascitur.
Ubi sis cum tuis et absis patria, non desideres. 635
Verum est, quod pro salute fit mendacium.
Ubicumque pudor est, semper ibi sancta est fides. 637
Ubi innocens formidat, damnat iudicem. 639
Voluntas impudicum, non corpus facit.
Virtuti melius quam fortunae creditur.
Verbum omne refert in quam partem intellegas. 642
Virum bonum natura, non ordo facit.
Ubi coepit ditem pauper imitari perit.
Veterem ferendo iniuriam inuites nouam. 645
Virtutis spolia cum uidet, gaudet labor.
Virtutis uultus partem habet uictoriae.
Virtute quod non possis blanditia auferas.
Utrumque casum aspicere debet, qui imperat.
Voluptas tacita metus est magis quam gaudium. 650
Viri boni est nescire facere iniuriam.
Vultu an natura sapiens sis, multum interest.
Virtuti amorem nemo honeste denegat. 653

---

senectus peccat. ad quem refugit sapientia *T* 6 *T* nil tim. *T Bothe*, tim. nihil *F* 7 ut absis *Bothe*, et bene sis *Buecheler* patriam des. *F*, patriam non des. *Orelli*, patria eam d. *Gruter* ubi cum tuis sis, patriam non des. *Spengel* 8 *O* 24, 2; *Tπσ par.* fit plerumque mend. *T* u. e. mend. quod f. pro sal. *πσ*, u. mend. f. pro sal. *par.* 9 *πψ par.* sancta est *Ing.*: e. s. *F* ubic. p. ibi et fides est *ψ et* (est *om.*) *π par. post* 9 *Woelfflin ex codice par. addit* Utilius ueru est (est uero *par.*) in sulco, quam grauis galea in proelio. 10 *O* 18, 2; *σ par.* damn. iud. *O*: i. d. *Fσ par.* 11 uoluntas *Gruter*: uoluptas *F* impudicum non *Orelli*: non pudicum *F*, quem pudicum non *Gruter* 14 *σ* 15 *απψ par.* ditem *Buecheler*: diuitem *codd.* paup. diu. im. ceperit *απψ*, p. d. ceperit im. *par.*, coepit p. d. i. *Gruter*, p. c. d. im. *Ribbeck*, c. d. im. p. *Spengel* perdit *ψ cf. Phaedri fab.* I, 24, 1 Inops potentem dum ault imitari perit. 16 *Gellius* 17, 14; *Macrob. Sat.* 2, 7. *O* 18, 1. *α bis. ψ par.* inferendo *par.*, patiendo *α bis* inuites *F*: inuitas *α bis ψ par.* inuitat *O* 18 uulnus *Ing.* partam h. uictoriam *Spengel* 19 *π par.* non *om. par.* 21 mage metus q. g. est *Gruter* 22 *Φ* 22, 4; *φ* 12 *σ par.* fac. ini. *σ*: ini. fac. *F par.*, pati uel facere ini. *Φφ*, ini. pati *Woelfflin Senec. Contr.* 3 *praefat.* homo summae probitatis, qui nec facere iniuriam nec pati sciret. 23 sap. sis *Bothe*: sis sap. *F*

Z Ubi libertas cecidit, audet libere nemo loqui. 687
Vita otiosa regnum est et curae minus. 688
27 Ubi omnes peccant, spes querelae tollitur. *ad* 448
Ut plures corrigantur, † rite pauci eliduntur. 689
Virtutis omnis impedimentum est timor. 691
30 Ubi iudicat, qui accusat, uis non lex ualet.
† Ubi emas aliena inuenies necesse est tua. 693
O Ubi peccatum cito corrigitur, fama solet ignoscere.
Ubi innocens damnatur, pars patriae exulat.
34 Vincere est honestum, opprimere acerbum, pulcrum ignoscere.

Publilii esse uidetur:

φ Velox consilium sequitur poenitentia.

Z (*T*) 25. 26. 5. 27. 6. 28. Ut cupido *etc.* 29. 30. 8. 31 25 cecidit *Haupt*: cadit *T* 26 otiosa *sic T* et: set? *Ribbeck* 27 spes: pars *Spengel* quaerelae *T* medelae *Froehlich* 28 rite unus perit *Orelli Post* 28 *addit T* (*Woelfflin* 690): Ut cupiditas nil sine angustia, ita nihil cum angustia caritas tenet, *ex Augustini Quaestt. euang.* 2, 33 *fin.* (*Migne tom.* 3 *p.* 1348) 29 inpedimento *T, corr. Haupt* 30 *O* 18, 3 uis *add. Orelli*: *om. O T* ualet sed uiolentia regnat *T* 31 ubi *T Haupt*, ut *ceteri* uendes aliquando tua *Haupt*; uendere haud opus est tua *Ribbeck*; alienam, uendita opus est tua *Buecheler*; caueas ne uendas tua?

O praeter u. 8. 10. 16. 30 *habet*: 32 *O* 10, 4 33 *O* 18, 4 inocens *O* exultat *O* 34 *O* 22, 2 acerbum sed pulcrum *O*, *deleui* 35 φ 55

Index uerborum.

a, ab, ab eo laedi H 7. *sim.* Q 70. S 47 ab alio expectes A 2, ab amante redimas A 19, ab homine impetrat N 27, ab imo nascitur Q 48
abditos dentes M 33
abiit (F 10)
abscondit naturam N 11
absoluitur, damnatur I 28
absis patria V 7 absens ulciscitur P 27; absentem A 12, absentem ulciscitur Q 71
accessit D 19
accidit G 6; accidere C 34
accepisse P 30 accepit B 12 accipere quod non possis reddere B 5. F 7. R 5, uitam I 2 accipi G 11 accipit beneficium O 9. P 44, contumeliam Q 3, legem N 23, pericla P 50
accommodas obsequium (B 9), accommodat obsequium B 14
accusat V 30, Neptunum I 63, se Q 70
acrius facias I 33. M 23
acerbus Q 68 acerba mors M 52, poena (A 46), seruitus A 11 acerbum N 20. V 34
actio indigna (? M 38)
ad A 7. 17. 32. B 31. C 9. 18. D 11. F 20. I 43. 57. M 17. 46. N 50. P 12. 24
addecet ferre N 58
adimit, dat M 13
adiuues improbitatem N 18
admissi poenitet S 18
adolescentia uincenda R 1, adulescentiam repetas F 20
sub aspectu latet G 5
aspicere (A 9), fugienda B 4, utrumque casum V 20, adspicit (C 44)
adsuescere E 19
adest Q 52
aduersa in re C 2 de aduersis S 25, in aduersis H 6
aeger M 24, intemperans C 5; aegre A 52. O 14
aequanimitas M 34
aequus (A 8), hosti E 15; aequo animo O 6; aeque potest (P 2)
aes alienum A 11
aetas (A 24 *bis*). Q 14, inuenit sapientiam S 7; aetas maior, minor V 5
affatim A 45
affert poenam V 4, secum crimen M 38
agitat N 24, agitando ardescit A 38
agere nihil N 1; agit alias res C 30; a. male Q 23, a. m. secum M 24
aleator A 33
alienam causam (A 48); alienum A 1. (28). R 16. (M 17), aes A 11, malum (M 72), pudorem P 6 alieno malo B 4 aliena (A 28. V 31)
alicui B 6 aliquid F 6. M 19
si aliter A 8
alia (= altera) calamitas P 48 nihil aliud N 49; aliud .. aliud H 14. Q 63 ab alio (Q 70), ab a., alteri A 2 aliis A 28. Q 37 alias res C 30
alleuatur poena (P 46)
alterum patrimonium B 40. H 15 alterius E 4. L 6, facit Q 43, a. arbitrio B 7. M 64 alteri .. ab alio A 2 alteram uitam I 2
altercando nimium N 40
alte cadere H 28
amarum, dulce D 22
ambulant tuto T 6
amicus Q 24 amici A 10. (56.) P 25; C 6 amico R 8. A 53 amicum A 41. C 35. I 16. Q 24.

40. R 8 amicis (A 54). Q 69 amicos D 28. P 52
amittere Q 22 amittit suos homo H 13 amittitur dimissum D 16, imperium M 31, laus L 2, occasio O 14, ueritas N 40
amat A 6. M 18. N 17. Q 33. 56. R 7 ames A 8. C 32 amans A 13. 15. 16. 38 amantis A 37 amantem C 22 amante A 19 amare A 22. 29. C 22
amor A 34. 39, a. sumitur, ponitur A 5, elabi potest A 18 amoris uulnus A 31 amori A 42 amorem O 15, a. denegat V 24, a. effugere N 57, transferre deponere Q 34 in amore I 18. 39. 44
amplissima laus N 21
an A 41. V 23
anima (F 16)
animus A 3. 42. 50. C 30. P. 32 auarus (A 55), bonus B 10. 14, grauis G 4, incertus I 52, ingenuus I 54, maliuolus M 33, malus M 61; a. imperat N 2. (A 50), metuit S 13, petit Q 63 animi arbitrio A 5, a. beniuoli coniunctio B 16, obsequium O 2; a. conscientia C 16. H 25. O 8, dolor D 21, patientia P 7, poena G 3 animo A 27. 40. 50. 51. A 36. (B 30), a. aequo O 6 ad animum I 57, in animum (F 16)
anni abstulerunt S 26
ante factis E 17 antequam inuoces M 5, inuenias M 63, accipit P 50
anus A 30
aperit A 41
aperte mala A 20
adparandum bellum D 3
appellandum D 13
appetit mortem C 21
apud indignum B 1
arbitrio alterius B 7. M 64, animi A 5
ardescit A 38
arma fert S 4, armis perit B 23
arrisit uoluptas O 1
in arte A 33
assidua tormenta A 49, assidue mori P 33
auaritiae I 7
auarus A 14. 23. 25. I 5, au. animus (A 55) auaro A 26. 46. (47). C 37. T 3 auarum A 21. N 10. S 30
auctoritas ualet I 39
audacia I 30
audet P 50, loqui V 25; audendo A 43
audias sapientem N 51; audit male N 41; audire bene B 40
auferas inuito R 13, uirtute .. blanditia V 19 auferet aetas uitium Q 14 abstulerunt anni S 26
auidum A 35
aurem difficilem habere D 11, a. facilem habet N 36; aures I 35
aut C 32. N 6 aut .. aut A 6. B 37. C 39. I 17. N 46
auxilium A 44, a. miserum Q 26, a. primum eripere S 21 auxilio D 2 auxilia humilia A 4. a. habet H 6

beatus (N 61), satis S 33; beatam se putat S 8
belle neges P 20
bellum adparandum D 3. b. iuuet P 16
beneficium optime positum est O 9 beneficii pars P 20 beneficium accepit B 12, accipere B 5, accipit dat P 44, dat I 6, des B 35, dedisse B 15, dare B 3. 17, dando B 12, petit B 15, b. leue praestat N 60 pro beneficio S 41 beneficia ingrata sunt I 40; donari B 37, recipit B 8
benignitas S 8
benignus B 22
beniuoli S 3, animi B 16. O 2
bis B 1. 7. 9. 21. 23. I 6. 53
blanditur F 2. Q 6
blanditia B 13. V 19
blanda oratio H 12
bonitas M 26, duplex D 19; bonitatis uerba B 18
bonus B 43. M 8. 37; in nullum I 5; b. animus B 10. 14, uir B 43. M 48 *bona* causa B 42, fama B 27. P 49, fortuna N 8, hora B 6, mors B 11, mulier A 20, opinio B 19, turpitudo B 33 *bonum* est B 4. 20 *boni* nimium N 54; b. rumoris F 28, uiri B 41. V 22 *bono* concedas Q 30 *bonum masc.* M 9. N 24, uirum B 31. M 63. V 14; consilium M 46 *bonam* M 60 *bono* (= bona re) Q 53 pro *bona* causa H 5 *bona nom.* B 26, *acc.* b. praesidia B 24, b. populi C 27 *bo-*

norum crimen B 25 *bonarum* rerum B 2 *bonis* M 68
bene B 29. 38. Q 10. S 39, b. audire B 40, cogitata B 28, dicunt C 27, dormit B 24, faciant F 30, feceris Q 46, sperare I 24, uixit B 39
melius A 53. C 11. N 9. R 11. V 12
optima H 23, conditio mortis D 12, mors V 3, occasio Q 25 optimum N 1 optimorum F 10 optime positum beneficium O 9
breuis uita B 36; breuem uitam O 3; (breuissima B 32?) breuiter I 20, negat (N 60)

cadere alte, grauiter H 28 cadit A 39 cadunt (B 26), c. ad perniciem C 18 cecideris L 12 cecidit libertas V 25
caeci T 6, oculi C 30
calamitas A 41. F 10. M 40. O 4. P 36. 48. Q 15 calamitatis medicina M 34 calamitati cedere N 26 calamitatem A 17. P 48, irritare I 12 calamitate M 48. O 4
calamitoso H 4. I 27
calorem tenet ignis I 37
capillus unus E 13
capias A 21
captant te Q 55, captatum uenit F 2
caret periclo C 31, inimico fortuna M 7
carum .. rarum R 4; carior D 9
cassum est F 6
casta matrona C 9
casus nocet E 16, *sim.* N 29 casum utrumque aspicere V 20 casu consilium uincitur Q 49
cauet C 31. Q 72 caueas Q 63 caue incipias C 26, credas C 35 cauendi occasio C 3
causa A 14. 34. I 44. N 10, bona B 42, mala M 4, manifesta M 47 causam B 22, alienam (A 48), inuenit M 28 pro causa bona H 5, c. sua M 8, salutis c. S 39
cedit suis N 22; calamitati cedere N 26
celeriter I 6. P 40. M 25; celerius D 3.
celeritas D 19. E 3. I 25
celat (A 24) N 42 celes Q 12 celare (Q 41)
certatio humanitatis H 23
certat dolor et gaudium I 38
cicatrix N 12, conscientiae C 33
cinaedum (A 24)
cito A 32. B 31. C 10. 18. 40. D 15. L 4. M 55. N 4. O 10. Q 45. 59. V 32 citius C 8. F 3. Q 7. 10
ciuis misericors M 59 ciues (C 6) ciuium seditio S 38
clarus P 54
clementia M 49; cl. utitur P 51
coepit V 15
cogitatio E 5, cogitationis mora M 41
cogitat S 4. B 22. H 14. N 37. Q 8, c. peiora P 8, sola .. male M 27, peius M 61, obesse M 39 *cogites* Q 9, illa P 23, male D 5 *cogitata* bene B 28
cognatio maxima B 16
cogit E 1, fieri iniuriam S 32 cogas C 22 cogi opprimere P 19, tacere M 6
coles (F 30)
comes facundus C 17, c. est metus I 40
commendatio muta F 4
commendat sibi Q 56
commodas obsequium B 9; commodat obsequium (B 14), auxilia H 6; commodatus, non donatus H 18
communia S 43
comparat praesidia B 34
compescit metus M 49
concedas bono Q 30 conceditur deo A 22 concedendo nimia N 16
concipit mensa amicos P 52
concordia D 9. I 59 concordiam habent L 7
condimentum malitiae M 35
conditio mortis optima D 12
coniugium perenne P 32
coniunctio animi B 16
conaris Q 9
conscientia E 21. F 31, animi C 16. H 25. O 8 conscientiae cicatrix C 33
consilium C 42, deest H 27. S 11, ualet F 27, casu uincitur Q 49; malum M 54, consilium I 33. Q 54, bonum M 46, uelox V 35; fugere (Q 27), inueniunt explicant C 25, quaerere S 42 in consilio C 11. D 14. E 15, in c. malo M 16; pro consilio temeritas S 10 consilia excidunt V 1
consolatio patriae M 59

constantiae nocere casus N 29
constituit superior F 33
consueuit respicere R 12; consuescere A 52, c. ad alienum (M 17)
consuetudo (B 2). O 15; consuetudinis imperium G 8
consueta uitia C 1
consumptum malum se renouat Q 60
contemnas mortem M 56 contemnere N 48 contemnitur C 8. Q 50 contemni C 19
contenta est obesse F 18
contineas malo Q 53
contingit uix Q 21
contra C 23. 36. 39. R 14. S 4
contubernia lacrimarum C 44
contumelia A 44. I 15, necessitatis M 66 contumeliae instrumentum M 45 contumeliam (Q 3), pati C 15, recipit I 11
conueniunt preces ad animum I 57; conuenire dolori cum patientia D 29
ex copia nascitur inopia M 69
corpus P 32. V 11; extra corpus homo H 2; corporis dolor D 21
corrigit N 15, peccatum P 40 corrigantur V 28 corrigere (S 3) corrigitur peccatum V 32
cotidie C 13. 20
crebrae nuptiae H 21 crebro C 45
creditoris limen Q 33
credo D 24 credas Q 67, amicum C 35 crede amico I 32 credere nihil A 27 creditur uirtuti . . fortunae V 12
crescit uirtus A 43; crescat dolor D 7
crimen A 29; bonorum B 25; graue G 9; fingitur N 53 criminis loco I 51 crimen uitae C 21; adfert secum M 38, interpretando (I 23?), sibi parit N 45, quaerere P 21 ad crimina difficilem aurem D 11
(criminat semet A 48; criminari potest Q 70)
criminosa celeritas I 25
crudelis C 2. 24. 29. R 9 crudelem medicum C 5 crudelissimus in se P 17
crudelitas S 48
culpa tua L 12. S 25, c. latet N 59 culpae (C 40); c. socius S 35, ignoscit uni Q 35 culpam Q 43, cupit M 43, effugere C 40, inuitat I 9
culpes F 11
cum *praep.* A 12. C 7. 41. D 13. 23. P 19. Q 38 *bis.* S. 23. V 7; secum M 24. 38. 47
cum est A 20, *sim.* 23. 30. B 29. 39. C 8. 14. 30. 31. 38. D 7. (24). 25. (26). 27. F 2. 20. 24. 30. G 9. H 2. 27. 29. I 42. 43. M 10. 27. N 11. 24. O 13. P 12. 55. Q 2. 6. 23. 29. 52. 60. 63. S 4. 11. 12. 33. 34. V 17 cum commodas B 9, c. das C 37, c. ignoscis (C 43) cum ames . . c. sapias C 32; *sim.* D 4. I 3. 4. 12. L 17. M 51. 53 cum sit N 54
cuncta D 4. T 6 cunctis (C 34) cunctos L 10
cupiditas I 8. L 11. N 17. Q 8 cupiditatem effugere E 8
cupit minimum I 56, c. placere c. culpam M 43 cupias M 6 cupiat A 15 cupere mortem Q 4
curae minus V 26
custodia gloriae H 1
custoditur periclo M 18

damnat se I 31. S 31, iudicem V 10, fidem S 45 damnare D 2 damnatur I 28. V 33, cotidie C 13, turpius M 71 damnati D 20
damnum . . lucrum D 13 damni causa I 44 damno A 25, d. . . lucrum L 6. 18
de C 45. D 5. E 17. H 7. N 8. 53. Q 57. S 25. T 7 *bis*
dea fortuna E 7
debet (debitor) Q 33; debet timere M 30. V 20. A 51 cui te debeas S 5
decet Q 8, d. eripere E 11. M 70
decima hora D 28
decipit (Q 65), decipitur minus M 25
decorat . . notat H 24
decrescit dolor D 7
defendit nocentem N 45 defenderent Q 55 defenditur T 5
deficit auarum causa N 10 defecit uapor N 13
dein S 3
deliberat Q 23 deliberare utilia D 6 deliberandum D 10 deliberando 17. 18
delicias facit A 30
delicti pudet G 11 in delicto

ignoscitur M 71 delicta N 18, delicta probi (P 19)
delinquere I 53
dementia dulcis I 46
tum demum A 20
denegat se patriae E 12, uirtuti amorem V 24
dentes abditos M 33
deponere amorem Q 34
derisorem inuenit Q 45
desiderio E 3
desideres V 7
desperare otium F 22
desuetudo (B 2)
deest E 5. T 3, consilium H 27. S 11 desunt I 7
deterior C 20
deus C 36 (P 31) deo A 22 di S 40 deos D 24
dicit B 15. Q 5 bene dicunt C 27 dixeris *bis* D 4 dictum est leuiter G 9 *ef.* maledictum
dies V 4, posterior C 20. D 1; d. donat D 15 ludit N 6 die I 31
difficilis H 1 difficile est D 23 difficilem aurem D 11 e difficili data uoluptas V 2 difficiles receptus O 11 difficilia feras F 22
dignitas L 1
digno B 12 digni O 6 dignis B 35
diligentia M 41
diligas Q 57. 73 diligunt di S 40
dimissus pudor P 10, dimissum amittitur D 16 dimittenda occasio C 3
discipulus dies D 1
discit male V 5 discere seruire H 11 didicit nocere Q 2 didicere flere D 8 discitur sapientia D 17
discordia D 9
disertus S 49
dissimulat bene Q 10
dissoluitur lex D 26
diu A 26. D 3. H 10. I 20. N 13. R 4
ditem V 15
diuitias habet P 7 in diuitiis I 8
diuturnitas N 46
das (C 37) *dat* M 13. P 18, beneficium I 6 (*bis*). P 44, legem N 23, locum iniuriae (S 9), nummos B 29, sibi supplicium S 18, uestigium I 60 *des* (G 11). N 33. Q 30, beneficium B 35, licentiam L 17 *dare* beneficium B 3. 17, telum E 11 *dedit* M 44, fortuna L 4, d. beneficium B 12 *dederis* C 4 *dedisse* beneficium B 15 *dandi* B 22, dando beneficium B 12 *data* e difficili uoluptas V 2 *datum* E 22
docet ut timeat Q 24 docent fieri M 1 docere reddere B 17 doceri . . nasci P 4 doctus sis dominari (H 11) docti est I 26; docti C 25 docte seruit Q 44
doctore indigent M 20
dolet Q 6, damno A 25 animo dolenti A 27
dolor B 38. E 1. L 3. S 17; d. et gaudium I 38; d. animi . . corporis D 21; miser H 9, mutus P 8; crescit decrescit D 7, haberet uerba Q 59, d. dolorem necat P 14, d. relaxatur P 46 *doloris* remedium L 3 *dolori* C 12. D 23 *dolorem* extinguere L 18 sine *dolore* H 16. S 23
dominatus partem Q 44
dominari D 27. (H 11)
dominus M 14, famulatur F 29 pro dominis P 37
domat libido L 10; d. aut lenit N 46
domus E 9
donat P 18, dies D 15 donatur (Q 36) donari beneficia B 37 donatus . . commodatus H 18
dormit bene . . dormiat male B 24; dormientem necat Q 71
dubitat in uero Q 23, d. ulcisci Q 28
dubiam sententiam G 4 in dubiis F 32. S 10. (C 42); in rebus dubiis I 30
ducas proprium N 3, d. turpe N 47
dulcis dementia I 46, Venus B 13 dulce . . amarum D 22, d. tormentum O 5 dulcissima uoluptas V 2
dum est D 12
duplex bonitas D 19
durum est D 25
ducis D 14

e V 2, ex D 27. E 4. 7. 18. I 45. M 69. P 44. S 27
ebrio A 12
effugere cupiditatem E 8 mortem . . amorem N 51, (culpam C 40)
eget minimum I 56, egentem N 31
egestas P 11

eheu E 14
elabi A 18
eligunt uirum A 36
eloquens satis Q 5
emendat E 4
emas (V 31), emi potest A 53
emori B 7. Q 4
eripere auxilium S 21, telum E 11 eripit M 44. N 33, pudorem P 6 eripitur Q 36
errat E 22, erranti B 14
et A 22. I 38. L 5. 7. N 21. P 15. V 7. 26 nec .. et P 53 et .. et E 5
etiam *cum subst.* B 22. 41. D 22. E 1. 2. 3. 10. 13. 15. 19. F 33. I 15. 27. I 33. 37. L 10 M 37. P 37. 43. S 27 *cum adiect.* H 26. L 2 etiam quae P 3 etiam cum C 31. G 9. cum etiam Q 52
etsi potest M 39
euenit Q 7, optando e. A 1
euitat malum S 24
excelsis casus nocet E 16
excidunt cogitata B 28, consilia V 1
excusatio laboris I 49
excusare se sibi Q 62
excutere ruborem amico R 8
exire I 3
exilium patitur E 12
exitium habent I 58
exornat fortuna Q 50
expectat ut rogetur Q 39; expectant C 6; expectes (speres?) ab alio A 2
expedit obliuisci E 6
experiri multa H 8
explicant consilium C 25
extenuat peccatum P 40
extinguit mala B 11; extinguere dolorem L 18; extinguitur B 20; extincto inimico I 58
extorqueri amor A 18; extortum E 22
extra corpus H 2
extrema E 17
exul (E 9)
exulat pars patriae V 33

facies formosa F 4
facilem aurem N 36 *facilia* F 23 *facile adv.* A 21. F 30. I 16. 47. N 32. 53. O 14. Q 15 *facilius adv.* E 16. I 35. 50. N 19. 59
facilitas F 15 (I 48. N 36); facilitatem (F 32)
facinus F 9. I 33.
facere male M 28, iniuriam V 22, insidias N 38 *faciant* bene F 30 *facias* A 10, f. acrius I 23. M 23, iniuriam I 50. 55 *facit* R 6, perfacile P 28, recte A 23. C 14. N 11; heredem M 24. T 1; stultum fortuna F 8. S 29; cf. A 4. C 5. N 31. P. 15. 47. Q 28. 43. V 11. 14; coniugium P 32, delicias A 30, finem A 42. P 11, gradum (F 26), iniuriam M 2, naufragium I 63, sapientiam M 3, uitium (Q 41), uulnus A 31 *faciunt* iniuriam E 10 facta est E 7 factum queri Q 46 feceris A 2. N 56 (M 72). Q 46 fecerunt F 30 fecit uiam S 34
facti poenitet G 3; ante factis E 17
facundus comes C 17
fallere B 41
falsum est uerum F 33, maledictum F 21
fama solet ignoscere V 32, f. oppressit Q 20, f. patet uirtus I 36; f. bona B. 27. P. 49, cum f. mala D 13
famulatur dominus F 29
fata peccant V 1
fatetur facinus F 9
fauet inimicis S 22
fax ardescit A 38
felicitas (P 42), f. publica P 26. f. habet aurem facilem (N 36), (D 24)
felix P 28, f. fortis I 17, f. improbitas F 10, mors M 52, uita Q 47 felicis est M 5, felici O 3 felicem C 36. I 12. P 15
feminae naturam F 22 feminae *pl.* D 8. M 16
feras quod laedit F 25; cf. A 8. 10. C 2. F 11. 23. I 50 *ferat* inimicos Q 69 *ferendo iniuriam* V 16 *ferendum* uulnus S 23 *ferimus* uitia C 1 *ferre* heredem H 20, inuidiam I 17, necessitatem N 58 *fert* arma S 4, uerbera I 54 *ferunt* fortunam S 6, iniuriam I 35
in ferro I 37
fides F 16. S 14, f. sancta V 9, f. praestatur E 2 *fidem* damnat S 45, habet E 15, perdit F 1. 14. 17 *fide* fortunae M 12
fidus heres M 15
filius sine natura P 1
fingitur crimen N 53

finem facit A 42. P 11, f. habet O 2
fias timor Q 12 *fieri* amarum D 22. *sim.* E 14. I 16. M 1; f. iniuriam S 32, lucrum L 6 *fiet* gratum (B 1) *fit* dulcis B 13; *sim.* B 36. C 10. D. 9. 19. I 47. M 42. N 16. Q 64. S 35; Q 38; f. odium O 10 iniuria homini S 39, mendacium V 8
firma auxilia A 4, firmo amico A 53
flagitat cupiditas (L 11)
flectit occasio hominem H 26, f. pudor P 45
flere in mendacium D 8, f. necessitatem N 58
fletum P 39, fletus heredis H 19
forma I 39
formidat innocens V 10
formosa facies F 4; formosior gratia E 18
fortis C 15. 24. I 17. P 15, fortem C 39
fortuna N 35, dea E 7, bona N 8, leuis L 4, miserrima M 7, secunda S 14, uitrea F 24; f. eripit M 44, *sim.* F 2. 6. 8. 18. 24. 26. 27. A 45. H 14. Q 50. S 29. P 47 *fortunae* fide M 12; f. creditur V 12 *fortunam* inuenit H 16, reperias retineas F 3, timet R 3. S 6, ueretur L 8
fouet fortuna F 8
frangit timor P 45; frangitur uitrea fortuna F 24, lacrimis C 29; fregit F 6
fraus est F 7
frenos imponit F 31
fronte laeta, tristi G 10
fructus est amare A 29
frugalitas F 28
frugi A 51. H 26
frustra F 5. 20. N 42. 51. frustra est R 14
fugere Q 67. (27) fugias D 22. N 6 fugienda B 4 fugit F 9 fugitur I 42
fulmen F 19, remedium contra fulmen R 14
furor F 13
futura (F 12)

gaudet V 17
gaudium et dolor I 38 g., metus V 21 (g. tuum feceris M 72) g. perdis B 38 g. reprimitur O 5
geminat peccatum (G 11)
geritur male, g. fide fortunae M 12
gloria C 10 cum gl. Q 38 gloriae custodia H 1; gloriae pars S 47
gradus seruetur N 55; gradum facit (F 26)
gratia ex lite E 18; in gratiam redit C 7. P 10; gratis (C 43)
grata spina S 27; uita D 12 gratum B 1
grauis animus G 4, inimicus G 7, poena animi G 3, seruitus H 25 *graue* G 10, crimen G 9, praeiudicium G 1 *grauior* dolor D 21 *grauius* C 19. O 4, malum G 5 *grauissima* iracundia G 2, grauissimum imperium G 8 *grauiter* cadere H 28, irascitur T 4, negat S 12; *grauius* irascitur B 10, nocet G 6

habet (Q 74), (*bis*) T 3; quo crescat D 7; aurem facilem N 36, auxilia H 6, dentes animus M 33, diuitias P 7, fidem E 15. F 17, finem O 2, interitum A 45, iudicium G 1, locum M 10, partem I 48. V 18, poenam A 37, receptus occasio O 11, sententiam G 4. h. s. secum M 47, successum Q 17, uenenum H 12, uim D 20, uires C 36, umbram E 13, uocem D 20. H 9 *habent* Q 22, concordiam L 7, exitium (?) I 58, locum H 21 *habeas* A 41. N 5, h. ita amicum I 16 *haberet* uerba dolor Q 59 *habere* aurem difficilem D 11, pudorem P 41
habitat iracundia F 19
hereditas maxima P 49
heres nascitur scribitur M 15 heredis fletus H 19 heredem facit M 24. T 1, ferre . . quaerere H 20
heu H 25, h. quam H 1. 3. 9. 10, h. quam miserum H 7. 11
hunc I 16
homo H 2. 4. 13. 14. 16. 18 *hominis* G 2 *homini* B 11. H 27. S 39, ingenuo A 11, stulto T 2 *hominem* D 4. H 8. S 2, frugi H 26, supplicem S 48 in *homine* F 27. H 4, ab homine N 27 *homines* N 9 *hominum* E 7; h. est ignoscere I 29; h. consilia V 1, opinio B 19, poena N 25 *hominibus* N 35
honestare malam rem (M 53)

honestus rumor H 15 honesta turpitudo H 5 honestum H 24. (29), h. est V 34 honeste H 22. N 24. (P 30), h. seruit H. 17
honos H 24
hora prima . . decima D 28, h., anni S 26
hosti E 15 contra hostem C 39, h. maximum I 22, hostium occasio S 38
humanitatis certatio H 23
humilis cadere H 28, humilem inimicum I 26, humilia auxilia A 4

iacet . . patet uirtus I 36
ibi . . ubi I 59. 61, ubicumque V 9
idem . . qui A 31. Q 27
ignis . . uapor N 13; calorem tenet I 37, lucere L 15
ignominia C 10; ignominiae loco L 1
ignominiose seruias O 7
ignorantia profunda (E 20)
ignoscis (C 43) ignoscit culpae Q 35 ignoscere I 29. V 32. 34 cui ignoscitur I 29. M 71 ignoscendo saepe C 45, multa M 42
ignotum malum S 13
illi M 13. P 54 illo die I 31 illa P 23
imitatur malum bonus N 24 imitari B 18. V 15
immature moritur N 44
impedimentum uirtutis V 29
imperium consuetudinis G 8; summissum S 16, summum amittitur M 31 imperio B 13
imperat F 29. (32). V 20; parendo C 9; animus oculis N 2 imperant O 6. P 28 (uota) imperes rapere C 4 imperet animus A 50 imperabit animo A 40 imperanti R 11; imperante animo (B 30) imperato animo (A 50) imperare animo uentrique A 51 imperando male M 31
impetrat necessitas ab homine N 27
imponit frenos linguae F 31
improbitas P 36. S 32, felix F 10 improbitatem adiuues N 18
improbes malam rem M 53
improbus N 11. P 29 improbo H 22 improbum C 45 improborum C 18 improbis Q 36 improbos M 49. Q 28 improbe accusat I 63
imprudens peccat I 41
impudentem (C 23)
impudicum V 11
impune peccat I 13
imputes illi P 54
ab imo nascitur summum Q 48
in cum accus. A 39. C 7. P 8. I (6) 13. P 10. 17. Q 42. V 13 *cum ablat.* A 33. B 4. 21. 27. 41. C 2. 17. 42. D 14. E 2. 3. 15. F 27. 32. G 7. H 4. 6 (*bis*). 9. I 8. 15. 18. 24. 25. 27. 30. 37. 38. 39. 44. 46. 47. 53. M 16. 61. 68. 71. N 41. 54. 59. O 4. P 16. 21. Q 23. S 10. 14. 42. T 1
incendio ulcisci uicinum S 28.
incertus animus I 52
incidit in insidias Q 42
incipiunt amorem O 15 incipias C 26 incipitur turpius Q 61
incites exire I 3
incurrunt poenitenda H 10
indicat (A 24); indicant P 39; indicatur I 42
indigent doctore M 20
indignatio (M 38)
indigna actio (M 38); indignum I 3, apud i. L 1; pro indigno H 29
inertia I 42. 49
inexpertum G 6
infanti, iuueni, seni M 52; infantem C 24
infelicitas (N 25)
infelici N 1
iuferior . . superior C 41. I 1; ad inferiorem P 24
ingenuitas C 23. I 11; ingenuitatem I 3
ingenuus C 15, animus I 54; ingenuo A 11
ingratus I 14; ingrata misericordia Q 18; ingratum hominem D 4; ingrati M 1; ingrata beneficia I 40
ingredi tuto A 3
inhonestum H 24
inimicus G 7; inimici I 45. 57. L 3; inimico (C 43.) I 32. Q 10; inimicum I 2. 16. 20. 26 S 44; inimico I 58. M 7, cum in. C 7, de in. D 5; inimicis S 22; inimicos Q 69 inimice irascitur I 19
initia minima N 14
iniuria I 27. 47; tacita S 46; fit S 39 *iniuriae* (S 9), succumbere P 13 *iniuriam* facias I 55, i. facias feras I 50; facit M 2; faciunt E 10; facere V 22; fieri S 32; fe-

runt I 35; ferendo inuites V 16 iniuria irritata M 26 iniuriarum remedium
iniuste B 3
innocens V 10. 33; innocens . . nocens L 8. N 34; reus R 3 innocentem S 31 de innocente N 53, pro inn. Q 5 innocentes F 1
innocentia S 19
inopia ex copia M 69; instructa I 8; inopiae I 7
inopi I 6; inopem S 30
insectari S 40
insidias P 39, facere N 38, in ins. incidit Q 42
insidiosior res (R 10)
instrumentum contumeliae M 45
instructa inopia I 8
intellegit se stultum N 30; in quam partem intellegas V 13; intellegere P 31
intemperans aeger C 5
interdum E 6. I 48. N 16
interimitur B 23
interitum habet A 45
interpretando maledictum M 23, crimen (I 23)
interest multum V 23
interuenis pro indigno (H 29)
inuectiuae uocis (I 62)
inuenit calamitas Q 15; amicos D 28, causam M 28, consilia H 27, derisorem Q 45, fortunam H 16, preces C 16, sapientiam S 7 inueniunt consilium C 25 inuenias uirum M 63 inuenies F 30, parem N 19
inuidia I 34, irascitur I 19; inuidiam ferre I 17
inuitat culpam I 9; inuites iniuriam V 16
inuitus Q 64; inuito R 13; inuitum I 2, regit N 15
inuoces mortem M 5
ipse A 14. I 55. (C 38); sibi ipse N 39. (S 18), tibi Q 12; se ipse (Q 45) *ipsa* (B 32). B 36. N 23; sibi ipsa S 32. 36 se *ipsum* A 49. P 15. 24 de *ipso* (Q 57)
iracundia F 19. (L 14.) R 12; grauissima G 2, mendax I 18, moritur B 31 iracundiae B 32; R 2 iracundiam A 19. I 22 iracundia C 11
irascitur H 2. N 34, sibi I 43; grauius B 10; grauiter . . tarde T 4, tacite . . inimice I 19 irascaris C 28 irasci C 22. 28. P 34. S 37, sero . . semel P 53
iratus A 13. I 33. 43. 51. L 13. P 17. S 1 irato E 11 iratum I 20. L 13
irritare calamitatem I 12; irritata M 26
irrogant poenam (V 4)
is B 39. F 9. G 7. I 56 es A 49. (E 9) in eum I 13 id I 34. Q 22 ab eo H 7 ea N 48
ita N 6; ita ut (A 38). I 16; ita ne (A 54). I 32
item sis (A 21)
iter est I 60
iterum I 63. L 12
iubet H 8. L 5
iucunda I 45; iucundum I 10
iudex D 26. I 28. T 7, se damnat S 31; iudici B 29; iudicem V 10
iudicium F 9. L 9; i. habet G 1
iudicat A 32. T 7. V 30 iudicant E 17 in iudicando celeritas (I 25), properare P 21
iusiurandum A 37, seruat Q 13
iuueni A 29. M 52
iuuat M 36. Q (1). 11 iuuet bellum P 16

labor S 34. V 17, fugitur I 42 laboris excusatio I 49
lapsus sis L 12
lacrima A 39, muliebris M 35 lacrimae I 58, paratae P 39 lacrimarum contubernia C 44 lacrimis M 50, redimas A 19, frangitur . . pascitur C 29
laedis H 29 laedit A 12. F 25. N 15 laedas ingenuitatem I 3 laesit P 55 laedi H 7 laesus animus B 10; laesa patientia F 13; laeso L 3
laeta fronte G 10; laeta inproborum C 18
lasciuia L 7
latet L 15; periclum O 12; sub aspectu G 5, in pectore G 7, culpa iu turba N 59
late lucere L 15, patet I 36
laudat se Q 45; laudando sibi commendat Q 56
laus L 2. 7. S 34, amplissima N 21
lenit . . domat N 46
leuis fortuna L 4; leue beneficium N 60 leuiter dictum G 9
leuitas L 9

leuat (= iuuat) miserum S 30, (= tollit) officium Q 39
lex L 13; sibi est L 15; uniuersa L 5; dissoluiter D 26, ualet V 30 legem L 13; dat . . accipit N 23; obliuisci (L 14), ueretur L 8 sine lege E 21 leges ualent I 61 leges tollere S 21
libenter uiximus N 9.
libere loqui V 25
libertas uocis I 62; l. cecidit V 25; libertatem uendere B 5
libertus P 1
libido . . iudicium L 9; l. domat L 10
licentiam des linguae L 17
licet C 46 (*bis*). N 17
limen creditoris Q 33
lingua uocem non uim habet D 20 linguae preces C 16; l. licentiam des L 17, l. imponit frenos F 35
ex lite multa E 18
litigat A 12
locus summus N 55; l. sit inimico I 32 ad summum locum N 50; l. dat iniuriae (S 9), habent maledicti H 21, rarum habet M 10 loco in nullo N 41; loco ignominiae L 1, criminis I 51, sermonis P 43, uirtutis P 37 locis remotis L 15
longum est (L 11) longam uitam O 3 longior (mors) A 47, uita B 36 longe A 45
loquitur I 34. 51. Q 54, pro quo l. ueritas S 49 loquaris male D 5 loqui M 6, libere V 25
lucere ignis L 15
lucrum D 13, l. . damno L 6. 18; lucro (A 55)
ludit anus A 30, dies N 6
lumen suum sequitur S 19

macula ex sanguine I 45
magis A 38. M 15 (mage). M 40. N 17. V 21
magna usura S 31 magnum crimen M 38 *maior* aetas V 5, malitia B 18, poena N 25, res R 10 *maxima* cognatio B 16, hereditas P 49; maximum hostem I 22; maximo periclo M 18; maximorum minima initia N 14 maxime M 1. S 11
malignos M 1
malitia B 18. M 55. 60; malitiae condimentum M 35
maliuolus M 29; animus M 33; maliuolum mendacium F 21
mallem perdidisse P 30
malus (sc. homo) M 8. 9. 39. 46. 68. N 24. Q 43; animus M 61 *mala* causa M 4, hora B 6, inopia M 69, medicina M 19, mors M 66, mulier A 20, uoluntas (M 17) *malum* Q 57, consilium M 54, consumptum Q 60, grauius G 5 quid *mali* A 26, nihil mali N 54 *malo* M 37. N 19 ad *malum* P 12 malam rem M 53 *malum* S 24, alienum M 72, ignotum S 13 *mala* fama D 13 *malo neutr.* Q 53, alieno B 4, consilio M 16 *mali* B 27 *malae* naturae M 20 *mala* uitae B 11 *malis neutr.* B 36. I 24 *peior* ueniat (M 60); peiora cogitat P 8 *pessimus* M 9, in se p. I 5; pessima consuetudo B 2; pessimum periclum O 12
male agit M 24. Q 23, audit N 41, cogitat M 27 *maledictum* M 55, falsum F 21; maledicti H 21; maledictum M 23; maledicta D 4 *male* discit V 5, dormiat B 24, facere M 28, geritur M 12, imperando M 31, loquaris . . cogites D 5, uincit M 58, uiuat M 22 peius cogitat M 61
mancipium populi P 22
manifesta causa M 47
mansueta M 65
a matre S 17
matrona casta C 9
maturum . . acerbum N 20
medicina calamitatis M 34, mala M 19, pro medicina P 14
medicum M 24, crudelem C 5
meditatus uenit Q 58
meminit O 9. Q 2, sui H 4; meminisse S 5
memoria P 18. 48. S 41, iracundiae B 32, pericli M 57
mendacium F 21, uerum V 8; in mendacium flere D 8
mendax iracundia I 18; mendacem N 31
mens P 52
mensa P 52
mentitur sibi A 13; mentiri E 1
meretrix M 50. 54
merito Q 37
metuit contumeliam Q 3, malum S 13 metuas S 15 metuere inimicum I 26, insidias N 38 me-

tuendo E 14. S 24 metuendum est S 37. M 51
metus . . gaudium V 21; uitae omnis V 3; est comes I 40; compescit M 49, uenit M 10 metum respicere M 36 metus uiceris M 56
militum uirtus D 14
minatur multis M 2
minor aetas V 5; *minus* est dominus M 14, curae V 26; *minimum* eget . . minimum cupit I 56; minimum eripit . . minimum dedit M 44 *minima* initia N 14
minus decipitur M 25, saepe M 67 minime A 35. C 38
miser B 25. N 37. P 2, fit Q 64, moritur N 44; quam miser H 9. Q 18. 62 *misera* uoluptas M 57 *miserum* E 14. M 6; quam miserum Q 26; q. m. est Q 4. 19. 22. 46; 17. 26; 60; 49. 55; eheu q. m. est E 14; heu q. m. est H 7. 11 *misero* O 3 *miserum* C 44. Q 59. S 30, uiuere P 5 in *misero* I 47 miseris E 5. I 14 *miserius* est N 56 *miserrima* fortuna M 7 *miserrimum* est M 64
misereri F 5. M 21
miseria rumoris boni (F 28); miseriae A 14; in miseria (I 15)
misericordia B 34. N 41, ingrata Q 18; misericordiam requirit M 4
misericors C 44. D 26. M 50. 59. P 26, in homine H 4
mittit munus M 13
monet Q 68; moneas Q 73; monere non punire M 70
mora E 3. M 3. R 2; cogitationis M 41; tutissima D 6
moritur A 23. H 13. M 48. N 44 (*bis*), iracundia B 31 *morimur* melius N 9 *mori* B 7. 39. H 3. M 5. 11. P. 33. S. 33, m. et nasci L 5
mortuus est E 9. Q 37; *mortuo* M 13
moratur poenam P 19
mors (A 47). M 52. S 30, bona B 11, optima V 3, mala M 66 *mortis* conditio D 12 morti A 30 mortem C 6. M 56. Q 4, appetit C 21, effugere N 57, inuoces M 5 in morte B 41. N 54
mortalis I 56
mores amici (A 56)
muliebris lacrima M 35
mulier A 6. 20. M 27. 32
multum interest V 23 *multo* facilius E 16; *sim.* P 8. B 10. M 71 lite *multa* E 18 *multi* C 25. M 30; multi anni S 26, *sim.* V 4 *multa* H 10. (I 7) *multorum* M 48. P 36 *multis* M 2. 18. 32 (*bis*). 43. N 32 *multos* M 30 *multa* A 13. H 8. M 42. 63. P 38; H 27
plus est quam poena P 4. 13; plus licet . . plus uult C 46; posse S 1, possideas Q 51, ualet F 27. I 39; plus placent A 28, plus metuit S 13 *plures* V 28. ad M 18 plura B 8 pluribus Q 35 plures D 28. P 47. 52. Q 28 *plurimi* est I 30
munus mittit M 13; muneribus M 50
mutat se M 26; mutare M 62; mutari (F 11). M 54. N 3
mutus dolor P 8; muta commendatio F 4

nascitur V 6; ab imo Q 48; n. scribitur heres M 15, n. inopia M 69 *nasci*, doceri pudor P 4, nasci et mori L 5 *natum* est M 62
natura A 46. V 14 *naturae* aliquid perit M 19 *naturam* feminae regere F 22, n. abscondit N 11 sine *natura* filius P 1, n. an uultu sapiens V 23, n. sua uescitur M 29 *naturae* malae M 20
naufragium facit I 63
ne sit H 16. (A 50. F 12); ita . . ne I 32. (A 54); ne feceris (M 72)
nec P 2. Q 4 nec . . nec C 15 nec ing.). H 28 (nec alte). N 35. 57 (nec am.) nec . . et (P 53)
necesse est M 11. N 14. Q 51
necessitas N 23. 27. 31. 33. 42. 43. 49. necessitatis M 66 necessitati N 28. 52 necessitatem N 58
necat C 24, dolorem P 14, dormientem Q 71
neglegas Q 65
negat N 39. 52. 60. Q 32. S 12 neges C 4. P 20 negare D 25 negatur M 25 negandi N 10
nemo B 43. C 7. F 17. 26. N 44. 50. V 24. 25; n. nisi I 24. P 11 nemini B 6 neminem A 35
Neptunum accusat I 63
nequam (B 20) nequior A 33
nequeas pati P 38
nescio quid agitat N 24 *nescit* (M 40); n. dare B 3, *sim.* N 38. S 22 *nesciunt* peccare P 35 *nescias* quid optes N 6; *sim.* M 67. Q 31 *nescire* (E 20), n. facere V 22 *nescitur* D 16

nihil nil A 6. 27. 53. F 14. L 16. M 13. N 1. 2. 3. 8. 17. 47. 54. 56. R 12. S 15. V 6 nihil aliud N 49 n. nisi A 23. I 10. R 6 n. non I 51. N 20. 46 n. umquam N 52
nimis sera M 52
nimia facilitas (F 15), ingenuitas C 23 *nimium* est S 44, n. boni . . mali N 54; n. altercando N 40, n. fouet F 8 *nimia* concedendo N 16
nisi patet I 36, *sim.* (B 26). L 2 nisi uindices N 18. *sim.* N. 33. 51. Q 73 *nisi* sit P 18, ni seruetur N 55, haberet Q 59 nemo *nisi* B 43. F 17. I 24 P 11 nulli *nisi* R 2 nihil *nisi* A 23. I 10. R 6 quid? nisi A 26; *sim.* C 35 ne scit nisi N 38
nobis A 28
nocet E 16. G 9. I 14. O 1. Q 10. 26. 68, grauius G 6 noceas (A 54) noceat C 37. Q 58 nocens . . innocens L 8. N 34; *sim.* B 29. I 28. 31 nocentem N 45. S 35 nocere N 21. 29. Q 2. 52
nolunt P 35; nolim R 9; nolis C 28; noli N 48; nolle N 21: *ubique cum infinitiuo*
nominis uim Q 40; amicum an nomen A 41
non A 15. 18. 21. 37. 45. 47. B 6. 24. 28. D 7. 16. F 5. 7. 11. 17. G 1. 4. 11. H 7. 9. I 11. 54. 55. 58. L 6. 16. M 11. 32. 36. 39. 54. 62. N 4. 12. 17. 23. 26. 29. 30. 32. 36. 53. 60. (61.) O 2. P 3. 45. Q 1. 11. 17. 29. 33. 40. 41. 52. 53. 62. 66. 70. R 5. 7 S 16. V 7. 19 uocem habet, uim *non* habet D 20; *sim.* A 5. 18. 42. (56.) B 13. C 24. 29. D 5 (*sed*). 20. E 11. F 11. H 18. I 34. L 9. 13. M 49. 50. 70. N 15. 22. 58. P 4. 18. 29. 32. 39. Q 8. 16. R 1. 3. 6. 13. 16. S 7. 48. T 3. V 11. 14. 30 numquam *non* M 28. N 37 nihil *non* I 51. N 20. 46
nouit cedere N 26; non nouit uim Q 40; noueris (A 56)
nostra (nostrum) A 28
notat . . decorat H 24
noua laus L 2; nouam . . veterem iniuriam V 16; noua uitia (C 1)
nubit multis M 32; nuptae obsequio O 10
nullus N 5 nulla C 5. N 8. 25 nulli (= nemini) F 18. N 19. 55. Q 68; nulli rei R 2 nullum (= nominem) B 41, I 5. (B 42) nullo in loco N 41, nullo lucro (A 55) nulli . . pauci P 35 nullae preces I 57; nullas preces C 16, insidias Q 42
nummos perdit . . dat B 29
numquam B 14. (20). F 16. I 62. L 7. M 20. 46. N 7. 10. 13. P 10 nunquam non M 28. N 37
nuptiae crebrae H 21
nusquam E 9. N 9. 59
nutricis dolor S 17

O uitam O 3; *sim.* O 5. 8. 12
obiurgatio C 2
obiurgat pudor S 1; obiurgare D 2; obiurgari in calamitate O 4
obliges B 35
obliuio I 21
obliuisci quid sis E 6; o legem (L 14)
obsequium animi (O 2), o. commodas B 9, *sim.* B 14; obsequio nuptae O 10
obesse F 18. M 39. Q 29
obtinet splendorem (B 27)
occasio optima Q 25, o hostium S 38; o. dimittenda C 3, o flectit hominem H 26, offertur . . amittitur O 14, habet receptus O 11, perit D 18
occidi O 7
occidunt cogitata B 28
occulit (C 41) occultas diuitias P 7 occulte peccant (O 13)
occurrere, fugere Q 67
oculo A 36 oculi I 35. O 15, o. caeci G 30
odit A 6 oderunt C 6. E 10 oderis (A 56.) Q 73
odium O 10 odio est M 3 sine odiis Q 47
offeras ultro B 1 offertur, amittitur occasio O 14
officiosus B 25
officium miserum Q 17[1], o. leuat Q. 39, o. rogare (R 15)
omnis uirtus I 36, mora M 3, uoluptas O 1, occasio Q 25; uirtutis V 29, uitae V 3 *omne* quidquid A 1, malum G 5, uerbum V 13 *omnes* C 27. O 6. 13. Q 54. T 5. V 27; *accus.* B 35. M 56. Q 42. S 4 *omnia* I 7. S 15 *omnium* M 55. S 45, o. rerum P 9 omnibus B 43. I 14

opertum latet periculum O 12
opinio bona B 19
oportet *cum infin.* A 9. 27. 35. C 39. D 11. P 16. R. 4
opprimit innocentem S 31 opprimant (B 26) oppressit fama Q 20 opprimere Q 19. S 48. V 34
optes A 26; o., fugias N 6 optando euenit A 1
opus est B 1, maxime S 11, auxilio D 2, pecunia Q 66
oratio blanda H 12
ordo V 14
oritur amor A 39, o. amittitur laus L 2
otiosa uita V 26, otiosae sollicitudinis A 34
otium desperare F 22

paelicis odium O 10
par est C 46; parem inuenies malo N 19 pariter B 38
parcas H 22 (*bis*). M 37; parcere N 5. Q 31. S 22
parens iratus P 17; parentem A 8
parent O 6; pareas R 11; parendo imperat C 9
parit cicatricem uirtus N 12, sibi crimen N 45, riuales sibi S 36, uoluptatem Q 21
paratum est Q 11; paratae lacrimae P 39
pars P 20. S 47. V 33 ad tristem *partem* A 7, in quam p. intellegas V 13, p. des Q 30, p. habet stultitiae I 48, p. h. uictoriae V 18, p. stultitiae sapit F 15, p. dominatus tenet Q. 44 ex *parte* D 27. P 44
parua (I 7)
pascitur lacrimis C 29
patet late uirtus fama I 36
patientia C 12, animi P 7, laesa F 13; cum patientia (D 23)
patitur exilium E 12; pati C 15. P 38; patiens et fortis P 15; patiendo multa P 38
patriae consolatio M 59, pars V 33; *patriae* se denegat E 12; *sim.* P 22; absis *patria* V 7
patrimonium alterum B 40. H 15
pauci P 35. Q 22; pauca I 7; paucorum P 31. 36
pauper V 15
paupertas H 8; in paupertate S 14
in pace P 16
peccas B 9 peccat C 14. I 1. 13 31. V 5; imprudens I 41 peccant O 13. V 27. p. fata V 1, oculi nihil N 2 pecces M 67 in eum I 13 peccanti B 9 peccare P35, in re turpi I 53, pro dominis P 37 · peccatur serius Q 61
peccatum corrigitur V 32 peccati (I 41) peccatum P 25, extenuat .. corrigit P 40, geminat G 11, praeterit I 9 peccato E 2
in pectus A 39; in pectore latet G 7
pecunia B 30. Q 66. (P 9); pecuniā B 19
per quae P 23, quem (P 54), te sapias N 51
percuti C 19
perdis gaudium B 38 perdit P 18. R 16, fidem F 1. 14. 17, nummos B 29, pudorem P 6 perdere A 9. F 14. S 29, amicum R 8, inimicum S 44 perdendi P 11 perdidisse P 30
perenne coniugium P 32
perit V 15, aliquid naturae M 29, dolor B 38, occasio D 18; armis B 23, ruina N 4 periit Q 16 pereundi P 33 periturus est M 37
perfacile P 28
perferas F 23. (25)
perficit amorem O 15
perfugere ad inferiorem P 24
periclum uenit C 8, uincitur N 7 pericli M 57 periclum pessimum O 12, quaerere P 34, uindicat B 33 periclo C 31. 41, maximo M 18, sine p. M 21. N 7 pericla accipit .. uincit P 50, uidet P 3 in periclis S 42
ad perniciem cadunt C 18
perpetuo uincit P 51
sub persona risus H 19
pertinax regnum N 43
peruenit Q 13; peruenias Q 9; peruenit ad summum locum N 50
petit B 3. 15. N 39 petunt Q 63 petas uerum L 17 petere R 13 petitur P 20. S 12
placet M 32. N 32 placent A 28 placere M 43
poena E 21; plus est quam poena P 4. 13; p. alleuatur P 46, uenit P 12; p. (acerba) A 46, animi grauis G 3, maior N 25 poenae sat P 55 poenam P 29, affert V 4, habet A 37 poena sua ulcisci S 20, in p. est M 68
poenitentia V 35

poenitet C 40. G 3. I 1. M 58. S 18 poeniteat C 26 poenitendum A 32 poenitenda multa H 10
ponit thesaurum in sepulchro T 1 posuit uitium aetas Q 14 ponitur amor A 5 posita est uirtus D 14 optime positum est beneficium O 9
populus I 61; populi bona C 27, mancipium P 22
poscit N 33
possidet C 27; possideas Q 51
potest A 18 (?). 53. C 34 (*bis*). D 22. F 11. H 28. I 17. L 6. M 39. 54. N 3. 57. P 4 (*bis*). Q 2. 16 (?). 27 (?). 29. 62. 70. (74). S 33. 37
potĕ A 18. C 15. 40. F 14. I 61. N 30. Q 16. 27. 34 (*bis*). 41. 52
possis A 9. F 7. H 7. M 62. N 8. R 5. V 19 *possit* S 1 *potuit* B 39 *potueris* Q 53 *posse* I 16. L 18. N 21. Q 4. S 1
post calamitatem P 48, tempus Q 6 post poenitet G 3
postea (C 26)
posterior dies C 20. D 1
potens P 26; p. fit potentior M 42; in misero I 47 potenti P 34
cum potestate F 19
potior (A 33); potius A 25
praeiudicium graue G 1
praemium C 37
praesens P 27. Q 72
praesidium est bonis M 68; bona comparat praesidia B 34
praestat beneficium N 60; praestatur fides E 2
praeterit peccatum I 9, poenam P 29
precatur . . irascitur N 34
premit Q 51
preces nullae I 57; preces linguae nullas C 16
prior I 60, peccat I 13; prioris D 1 priusquam N 20.
prima hora D 28; primum auxilium S 21; primum . . dein S 3
pro (= loco) C 17. 33. P 14. S 10. 41. 49. T 2 pro (= ὑπὲρ) H 5. 29. P 37. Q 5 pro (= ad) remedio N 47, pro salute V 8
probaueris C 35; probatis S 46
probus P 1 probi G 2. P 19 probo H 22. P 44. 49 probis Q 36
profligatis A 44
profunda ignorantia (E 20)
properat A 32. (P 12); properare in iudicando P 21
propria N 35; proprium B 27. P 16
prodest F 25. Q 29. R 2 prosunt C 14 prodesto (A 54) prodesse P 2
prudentis C 42. P 43. 53
publica felicitas P 26
pudet G 11. I 29. N 56
pudicae A 36
pudor S 1. V 9, dimissus P 10; doceri nasci potest P 4, flectit P 45 pudorem eripit perdit P 6, habere P 41
pugnant F 12
pulcrum O 7. V 34
punire M 70
putat E 22. H 3. I 33. (N 61.) S 1. 8 putant B 37. M 22. Q 54 putes I 16. P 25. Q 1

quaerit C 41, calamitas Q 15 quaerere consilium S 42, crimen P 21, heredem H 20, sibi periculum P 34, remedium R 14 quaeritur N 42, causa damni I 44 quaeri Q 16
quaestus N 5
quam malus Q 43. 47. 62, male B 24, pertinax N 43; heu quam difficilis H 1, *sim.* H 3. 9. 10; quam miser H 9. Q 18. 62, quam miserum est Q 4. 19. 22. 46; 17. 26; 60; 49. 55, eheu quam miserum est E 14, heu quam miserum est H 7. 11 *tam . . quam* N 5. T 3. 7 nihil aliud *quam* N 49 quam *post comparat.* A 25. C 11. 19. 46 (*bis*). D 21. 28. F 3. 27. (G 10). 20. I 34. 39. 50. M 14. N 9. 17. 19. 25. 56. 59. O 4. P 5. 13. 30. 47. 52. Q 7. 51. R 11. S 1. V 12. 21
quamuis acerbus Q 68, humilem I 26, non rectum Q 1
quanto . . tanto A 33. Q 61. R 10
querelae spes V 27
queri factum Q 46, de H 7. N 8. (Q 57.) S 25
questu hominum (E 7)
qui A 2. 12. 31. 32. 48. 49. 51. B 3. 8. 12. 15. 21. 23. 24. 39. 43. C 13. 14. 21. 24. 31. E 12. 15. 22. F 1. 5. 9. 14. 17. G 7. H 3. 4. 6. 9. 17. I 6. 9. 13. 21. 56. 63. L 15. M 2. 8. 13. 14. 24. 28. 40.

N 4. 15. 22. 30. 37. 38. 39. 44. 45. 60. (61). O 9. P 2. 6. 13. 18. 27. 40. 44. 50. 51. 55. Q 3. 5. 6. 10. 13. 23. 24. 27. 28. 29. 33. 34. 35. 37. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 52. 58. 62. 64. 68. 69. 70. 71. (74). R 6. S 22 31. 33. 35. 43. T 1. V 20
quae B 11. 33. L 5. M 4. 7. 32. 43. 69. Q 32. 47.
quod B 1. 20. C 34. D 16. 22. E 22. F 11. 25 (*bis*). G 1. 5. I 34 54. M 18. N 17. 32. 37. 39. O 12. P 16. 20. Q 1. 8. 11. 16. 17. 21. 26. 36. 65. 72. (74). S 23. V 6. 8
cuius C 6
cui C 4. 27. 28. 46. I 29. M 25. 44. 71. Q 18. 31. S 5
quem C 40. F 8. 26. G 3. 11. I 41. M 30. 58. P 54. Q 19. 20. 53. 57. 73. S 18. 29. 40
quam N 12. V 4. 13
quod A 2. 16. 52. C 26. 41. D 15. F 7. 33. G 10. L 4. 9. 11. M 6. 40. 62. N 5. 33. 42. 56. P 28. Q 7 (*bis*). 8. 14. 22. 31. 46. 54 56. 67. R 4. 5. 6. S 26. T 3 (*bis*). V 19
quo F 1. (D 7.) H 7. I 31. S 49
qua N 8. S 27.
qui E 10. F 30 (*bis*). M 22. Q 55
quae *neutr. gen.* B 26. N 27. 48. P 3. 23. 38
quibus F 29. I 46
quicumque M 68, quaecumque (O 1), quodcumque G 1, quomcumque Q 15, quodcumque Q 12, quacumque I 60
seruitus quodam modo est P 41. R 15
quilibet rumor A 17, quodlibet telum N 28
quis *dir.* Q 59 quid *indir.* E 6 quid *acc. dir.* A 26. Q 66 quid *acc. indir.* A 15 (*bis*). M 67. N 6 (*bis*). P 31; nescio quid agitat N 24 quo *dir.* (Q 63)
si quem C 35. P 45
quisquam N 57, quidquam C 26
quod quisque amat Q 56
quisquis P 22 quidquid A 1. (D 10). M 12. 36. N 3. Q 2. 25. 38. 48. S 37; *accus.* A 9. I 1. Q 9. 30. 50. 51. R 13
cuiuis C 12. 34
quo peruenias cogites Q 9. *sim.* D 7
quod sis imputes P 54
caeci quoque T 6
quouis peruenit Q 13
quotiens M 11, totiens H 13

rapere C 4, r. est R 5. 13; raptum uenit D 15
rarum R 4, locum M 10; raro accipit Q 3
ratione non ui R 1
receptus difficiles habet O 11
recipit beneficia B 8, contumeliam I 11
rectum (*bis*) Q 1 recte E 2. P 25, r. facit A 23. C 14. N 11, moneas Q 73
reddit R 16; reddere S 26, beneficium B 17, beneficia B 8; accipere quod non possis reddere F 7. R 5
redit F 16, r. in gratiam C 7. P 10 rediit ad se I 43
redimas iracundiam A 19
refert in quam partem intellegas V 13 refert ad se M 46
reficit uarietas I 10
regimen rerum P 9
regnat non regitur R 6
regnum est V 26; r. tenet N 43, r. uincere E 8
regit inuitum N 15 regere naturam feminae F 22 regitur R 6
relaxatur dolor P 46
relinquit crimen uitae C 21
relicuo (F 1)
remedium C 42 r. dolori C 12, r. doloris laeso L 3, r. iniuriarum I 21; r. contra fulmen R 14; r. sapientiae I 52 pro remedio salutis N 47
remotis locis L 15
renouat se consumptum malum Q 60
reperias fortunam F 3
repetas adulescentiam F 20
reposcit L 4
reprendimus C 1 reprendas A 52 reprendi potest Q 16
reprimitur gaudium O 5
requirit misericordiam M 4
res R 10. S 30 rei nulli R 2 rem malam M 53 in re aduersa C 2, in turpi re I 53 rerum bonarum B 2, rerum omnium P 9 res alias C 30 in rebus dubiis I 30
rescit I 1

respicere metum M 36, nihil R 12
restituitur Q 20
retineas F 3, r. inuitum I 2
reus innocens R 3 reum (A 48) de reo iudicat T 7
rex esse R 9
ridere deos D 24
rimam timet N 4
risus in calamitoso I 27, r. sub persona H 19
riuales sibi parit S 36
riualitatem R 7
rogas ut C 37 roges indignum I 3 roganti .. imperanti R 11 rogare officium R 15 rogatur F 5 rogetur Q 39
rosa spectatur ex spina S 27
ruborem amico excutere R 8
ruinā perit N 4
rumor A 17; honestus H 15 rumoris boni F 28

saepe B 17. C 28. D 18. E 19. H 26. M 67. Q 67 saepius F 13
salutis causa S 39, remedio N 47, spes S 1 pro salute V 8
saluum uelis Q 19; salua esse uult S 43
sancta fides V 9; sanctissimum est S 5
ex sanguine macula I 45
sanat uulnus A 31
sapit Q 6, partem stultitiae F 15, quod s. leuitas L 9 sapias C 32 (bis), per te N 51 sapiat A 15 sapere A 22. N 30. (Q 27)
sapiens A 25. 40. C 38. E 4. N 52. Q 72. S 4. (9). 12. 24. T 4. V 23 sapientem N 51 sapientes S 6
sapientia discitur D 17 sapientiae remedium (I 52) sapientiam facit M 3, inuenit S 7 pro sapientia T 2
sat poenae P 55, disertus S 49, magna S 41 satis est S 44; s. beatus S 33, eloquens Q 5
satiatur lucro (A 55)
scit A 15; scit ingredi scit uereri A 3, *sim. cum infin.* B 8. N 38. 49 scias quid nescias M 67 sciret miserum Q 59 scire tempus pereundi P 33, sc. misereri M 21
scribitur .. nascitur heres M 15 in secreto M 61
dolor secundus a S 17; secunda fortuna S 14; in secundis H 6
sed A 47. B 36. C 25. D 5. I 19. M 3. 11. 65. N 15. 22. S 48. T 4
seditio ciuium S 38
semel C 28. D 10. F 18. L 12. P 53. Q 20. S 38
semper C 4. 13. E 17. H 14. I 18. 38. 44. 46. 59. M. 22. 29. 51. N 1. 36. P 23. 27. Q 11 (bis). 58. S (1); 8. 9. 11. 13. 19. 24. 37. V 9
ad senectam F 20
seni A 29. M 52; senem A 35. E 14. T 1; senior Q 54
sensus inuenit sapientiam S 7
sententiam dubiam habet G 4, s. habet secum M 47
sentit B 24
sine sepulchro E 9, in sepulchro ponit thesaurum T 1
sequitur (V 35), suum lumen S 19; sequi S 34
sermonis loco P 43
serpendo properat P 12
seruit (*bis*) Q 64, docte Q 44, honeste H 17 seruiunt M 65 seruias O 7 seruiet animo A 40 seruire H 11
seruitus acerba A 11, grauis H 25; s. quodam modo est R 15
seruat iusiurandum Q 13, sua S 43; serues N 32. Q 31 seruet (F 1) seruetur gradus N 55
sera mors M 52 sero est S 42; s. irasci P 53 serius peccatur Q 61
seruus qui .. seruos timet M 14
si est A 8; *sim.* B 28. M 37. N 2. P 45. Q 66 (potes). S 12 si feras A 10; *sim.* B 1. C 22. 35. L 12. M 67. P 20. Q 65. S 15 *etsi* potest M 39 *si* aliter A 8
simul accessit D 13
simulat se bonum M 9, bonam M 60
sine E 9. 21. H 16. L 6. M 21. N 7. P 1. Q 47. S 23
sinas A 52; sinant (F 12)
socius culpae S 35
solet *cum infin.* I 24. L 14. M 36. N 29. Q 67. S 10. 26. 34. V 32
sollicitudinis otiosae A 34
solus serues N 32; sola cogitat M 27
somniat uigilans A 16
somnus habet locum M 10
spectatur rosa ex spina S 27
speres (A 2). Q 7 sperare bene I 24
spes S 30, querelae tollitur V 27, salutis S 1 sine spe (P 5)

Hygini Gromatici liber de munitionibus castrorum ex recensione Guillelmi Gemoll. [130 S.] 8. geh. ℳ —.75.

Horatii Flacci, Q., carmina. Iterum recognovit Lucianus Mueller. [LXXVIII u. 295 S.] 8. geh. ℳ 1.—.

Incerti auctoris de Constantino Magno eiusque matre Helena Libellus. E scilicet primus edidit Eduardus Heydenreich. [VII u. 50 S.] 8. geh. ℳ —.60.

Isocratis orationes. Recognovit praefatus est indicem nominum addidit Gust. Eduardus Bessler. Vol. II. Editio altera curante Fr. Blass. [LX u. 324 S.] 8. geh. ℳ 1.35.

Sophoclis tragoediae. Ex recensione et cum praefatione Guillelmi Dindorfii. Editio quinta correctior. [I—XVIII u. 381 S.] 8. geh. ℳ 1.50.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Euripides' ausgewählte Tragödien. Für den Schulgebrauch erklärt von N. Wecklein. Drittes Bändchen: Die Bacchen. [VI u. 111 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.50.

Homers Ilias. Für den Schulgebrauch erklärt von J. La Roche, Direktor des k. k. Staats-Gymnasiums zu Linz. Theil V. Gesang XVII—XX. Zweite vielfach vermehrte und verbesserte Auflage. [154 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.50.

Homers Odyssee. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. K. F. Ameis. I. Band. I. Heft. Gesang I—VI. Siebente berichtigte Auflage, besorgt von Dr. C. Hentze, Oberlehrer am Gymnasium zu Göttingen. [XXIV u. 188 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.35.

——— **Anhang. I. Heft: Erläuterungen zu Gesang I—VI.** Dritte umgearbeitete Auflage, besorgt von C. Hentze. [145 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.40.

Ovidi Nasonis, P., fastorum libri VI. Für die Schule erklärt von Hermann Peter. Erste Abtheilung. Text und Commentar enthaltend. Zweite verbesserte Auflage. [XII u. 277 S.] gr. 8. geh. ℳ 2.70.

——— **Zweite Abtheilung. Kritische und exegetische Aus**führungen und Zusätze zum Commentar enthaltend. Zweite verbesserte Auflage. [92 S.] gr. 8. geh. ℳ —.90.

Plutarchs ausgewählte Biographien. Für den Schulgebrauch erklärt von Otto Siepert und Dr. Friedrich Blass. Zweites Bändchen: Timoleon u. Pyrrhus. Von O. Siepert. Zweite Auflage besorgt von Fr. Blass. [IV u. 145 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.50.

Tacitus, Cornelius Dialogus de oratoribus. Für den Schulgebrauch erklärt von Georg Andresen, Oberlehrer am Askanischen Gymnasium in Berlin. Zweite verbesserte Auflage. [76 S.] gr. 8. geh. ℳ —.90.